

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI COROISÎNMARTIN PENTRU PERIOADA 2019-2027

2019

FIȘA PROIECTULUI

Denumirea proiectului:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI COROIȘÎNMARTIN PENTRU PERIOADA 2019-2027

Beneficiar:

PRIMĂRIA COMUNEI COROIȘÎNMARTIN

Str. Principală, nr. 49, sat Coroișînmartin, județ Mureș

Proiectant general:

SC ECO MAPS SRL – Cluj

Director General ing. CĂLIN ROMAN

Proiectanți:

econ. MARIUS CRISTEA

geograf ADRIAN PITICAR

geograf DANIELA ROMAN

ing. ADRIAN PODARU

Contract nr.: 247 / 2015

Proiect nr.: 1 / 2015

Cluj-Napoca, aprilie 2019

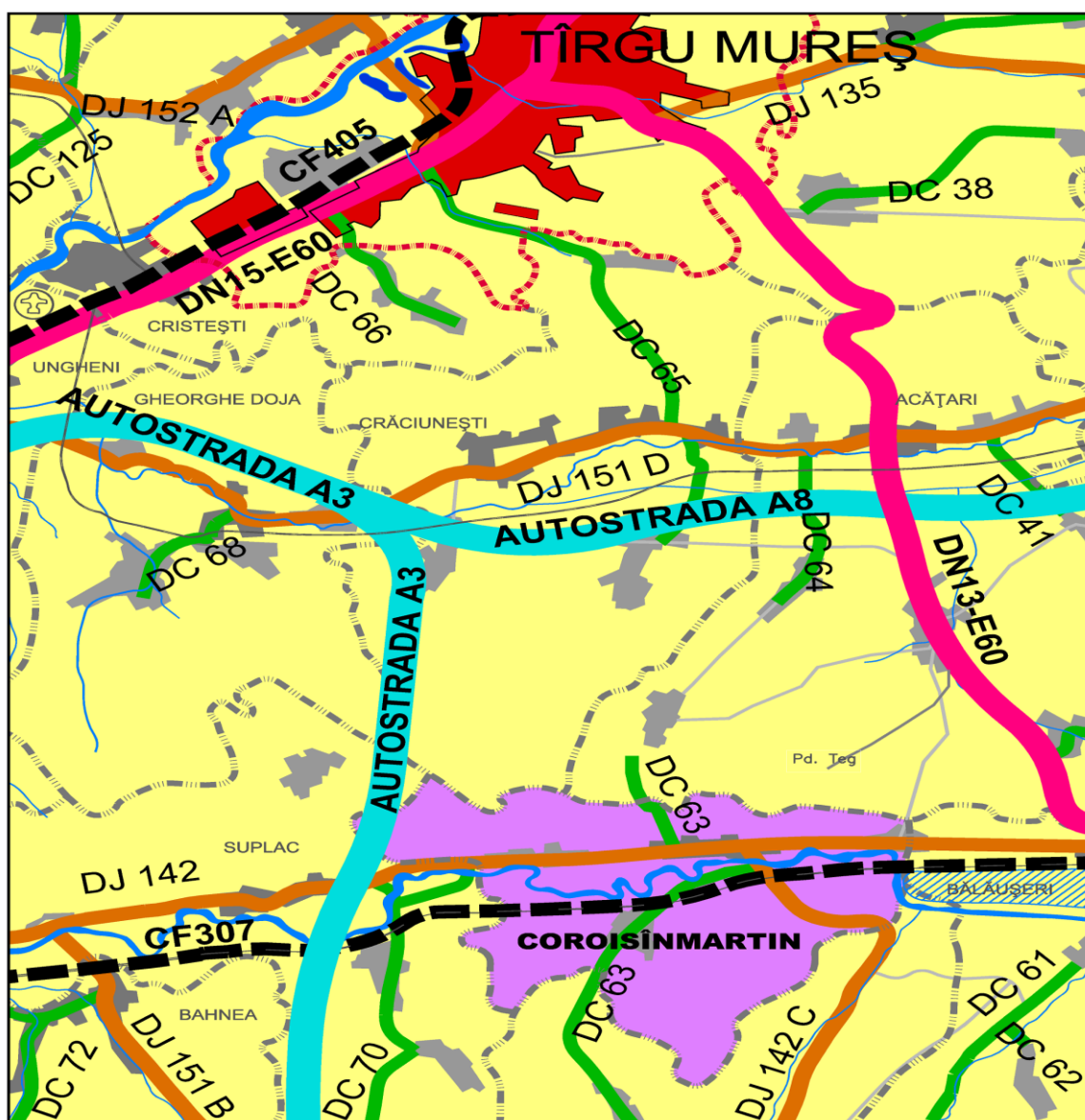
Cuprins

Capitolul I. Analiza-diagnostic a dezvoltării socio-economice la nivelul comunei	4
1. Elementele geografice generale, încadrarea în teritoriu și rețeaua de localități	4
2. Demografia.....	8
3. Activitatea economică.....	14
3.1. Agricultură.....	14
3.2. Industria, construcțiile și serviciile	19
3.3. Forța de muncă	20
4. Accesibilitatea și infrastructura de transport	25
5. Infrastructura tehnico-edilărită	27
5.1. Alimentarea cu apă și canalizare.....	27
5.2. Alimentarea cu energie electrică și iluminatul public.....	29
5.3. Încălzirea și asigurarea combustibilului pentru gătit la nivelul locuințelor	30
5.4. Telecomunicații.....	31
6. Fondul locativ	31
7. Educația.....	36
8. Sănătatea	38
9. Incluziunea socială	39
10. Protecția mediului și managementul riscurilor.....	39
11. Patrimoniul, cultura și sportul.....	41
12. Turismul și activitățile recreative	42
13. Capacitatea administrativă	43
Analiza SWOT.....	47
Capitolul II. Strategia de dezvoltare a comunei Coroisînmartin pentru perioada 2019-2027	54
II.1. Contextul strategic	54
Documente strategice relevante de la nivel european:.....	54
Documente strategice relevante de la nivel național:	55
Documente strategice relevante de la nivel regional:	57
Documente strategice relevante de la nivel județean:	57
Documente strategice relevante de la nivel microregional:.....	58
Documente strategice relevante de la nivel local:.....	59
II.2. Viziunea și obiectivele de dezvoltare	60
II.3. Obiective, priorități și măsuri pentru perioada 2019-2027.....	62
Capitolul III. Planul de acțiune (operațional) și managementul implementării strategiei de dezvoltare locală a comunei Coroisînmartin	70
III.1. Portofoliul (fișele) de proiecte prioritare ale Comunei Coroisînmartin pentru perioada 2019-2027: 70	
III.2. Pașii necesari pentru implementarea proiectelor prioritare	76
III.3. Managementul implementării strategiei. Comunicarea aferentă acestuia	78
III.4. Monitorizarea implementării strategiei și evaluarea acesteia.....	80

Capitolul I. Analiza-diagnostic a dezvoltării socio-economice la nivelul comunei

1. Elementele geografice generale, încadrarea în teritoriu și rețeaua de localități

Comuna Coroisînmartin se află în partea central-sudică a județului Mureș (regiune NUTS 3), care face parte din Regiunea Centru (NUTS 2) și din regiunea istorică a Transilvaniei, la o distanță de 26 km de orașul Dumbrăveni, 31 km de Târgu Mureș și 39 km de Sighișoara. Din punct de vedere administrativ, aceasta se învecinează cu comunele Acățari, Crăciunești, Bălăușeri, Zagăr și Suplac. Coordonatele geografice ale comunei Coroisînmartin sunt 46° 24' latitudine N și 24° 34' longitudine E.

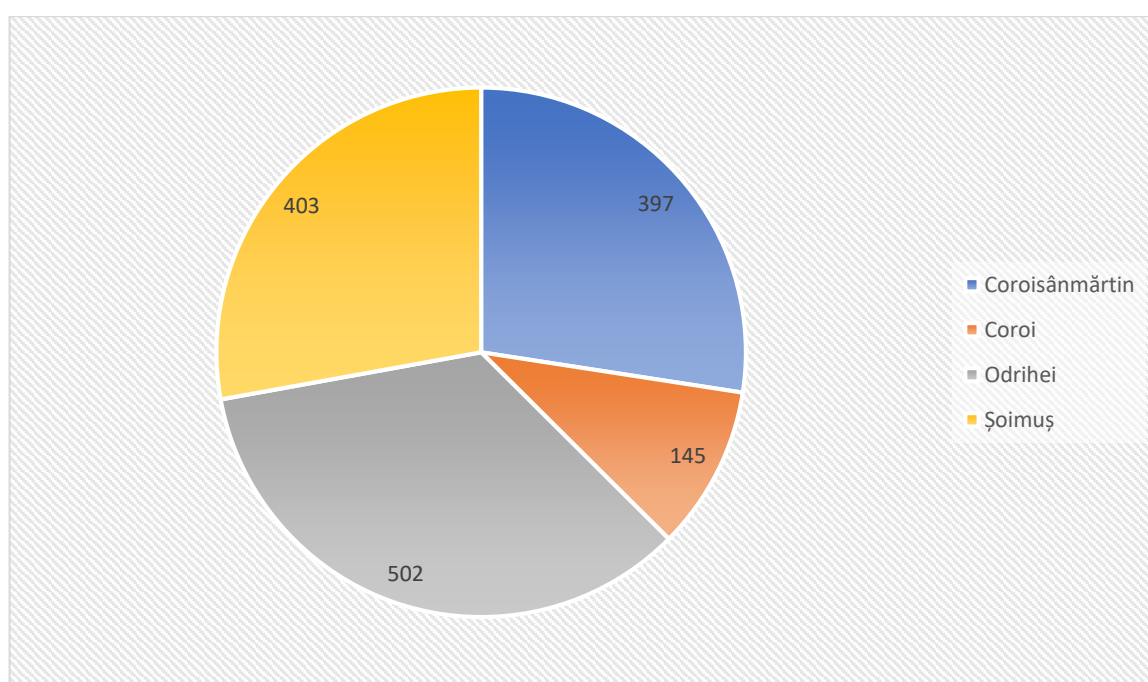

Figură 1 - Poziționarea comunei Coroisînmartin în context microregional

Sursa: Planșă proprie pe baza PATJ Mureș

Satul Coroisînmartin este atestat documentar încă din anul 1324, fiind menționată de atunci sub mai multe denumiri (Sanctus Martinus, Korod Szent Marton, Korodszentamarton, Martinsdorf). Celelalte sate componente sunt atestate documentar câțiva ani mai târziu: Odihei (anul 1332, apărând sub numele Oduorhel, Szamos Udvarhely, Vamosudvarhely, Hofmarkt), Coroi (1337, sub numele de Karuth, Korod) și Șoimuș (1405, sub denumirea de Solmus, Olah Solymos, Kukullosolymos, Schalmen). Înainte de a deveni parte a județului Mureș, în anul 1968, comuna Coroisînmartin a făcut parte din Plasa Dumbrăveni a județului interbelic Târnava Mică, iar în perioada apartenenței la Regatul Ungariei din Comitatul Târnava.

Suprafață totală a comunei este de 2.742 ha (27,42 kmp), având o suprafață relativ mică în raport cu alte UAT rurale din județul Mureș. Comuna Coroisînmartin este compusă din patru sate: Coroisînmartin (satul de reședință al comunei), Coroi, Odihei și Șoimuș, aflate la distanțe mici (2-3 km) de satul de reședință. Din totalul locuitorilor comunei, doar 27% locuiesc în satul de reședință, cele mai mari sate fiind Odihei și Șoimuș, iar cel mai mic este Coroi.

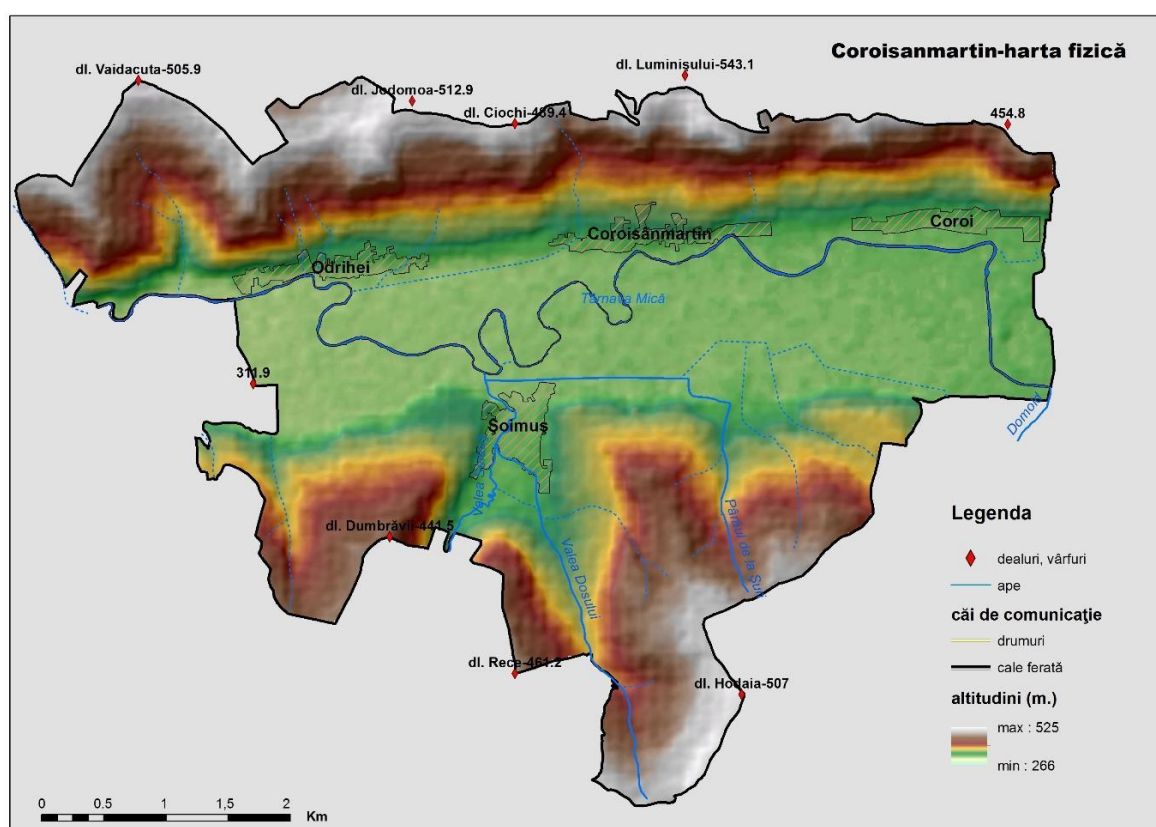
Figură 2 - Populația stabilă a comunei Coroisînmartin pe sate componente, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Comuna Coroisînmartin este amplasată în subunitatea de relief denumită Podișul Târnavelor, parte integrată din Depresiunea Transilvaniei, pe valea râului Târnava Mică. Râul separă Podișul Târnavelor în două unități distincte: Dealurile Târnavenilor la dreapta, respectiv Dealurile Dumbrăvenilor la stânga. Altitudinea variază între 266 m în partea centrală a teritoriului (malul râului Târnava Mică) și 525 m în partea deluroasă din sud. Zona centrală (lunca râului Târnava Mică) are un peisaj tipic de câmpie netedă, cu o lățime de 1,4-1,7 km și cu numeroase meandre. Versantul de pe partea dreaptă a râului are un aspect de front de cuestă, în timp ce versantul de pe partea stângă este puternic fragmentat și constituie limita

nordică a domului Deleni. Fenomenele de șiroire și torențialitate sunt mai puțin prezente pe malul stâng, unde cuestasle sunt bine fixate cu vegetație și intervenții antropice, în schimb malul stâng este puternic afectat de procese de șiroire și ravenație. Cu toate acestea, atât riscurile de inundații în luncă, cât și de alunecări de teren la nivelul versanților sunt relativ reduse.

Din punct de vedere geologic, zona de deal are un substrat format din pietrișuri, nisipuri, argile, cărbuni, marne nisipoase depuse în intervalul Meoțian-Ponțian, iar zona de luncă este alcătuită din depozite de aluviuni și depozite deluvial/proluviale din lunca Târnavei Mici, sedimentate începând cu Holocenul superior și până în prezent.

Figură 3 - Harta fizică a comunei Coroianmartin
Sursa: ECO MAPS. PUG Comuna Coroianmartin

Distribuția solurilor de pe teritoriul comunei Coroianmartin este eterogenă, fiind influențată de numeroși factori (treptele morfologice distincte, de la luncă la terase, versanți, interfluvii), petrografia, topoclimatele, expunerile versanților, tipurile de vegetație. Astfel, regosolurile acoperă 20% din teritoriu, mai exact pe versantul de pe malul stâng al Târnavei Mici, fiind slab mineralizate și cu fertilitate redusă. Fluvisolurile reprezintă 34% din teritoriu și sunt amplasate mai ales în lunca râului Târnavă Mică și în văile afluenților acestuia (de ex. Valea Seleuș), având o fertilitate relativ bună. Gleisolurile acoperă circa 12% din teritoriu și se suprapun, în general, cu partea stângă a râului Târnavă, la contactul dintre luncă și versant, având o fertilitate ridicată. Luvisolurile ocupă cea mai mare parte din teritoriul comunei (34%), fiind prezente

mai ales în zonele mai înalte, bine drenate de pe versanți din stânga și dreapta luncii Târnavei Mici, și având o fertilitate relativ scăzută.

Rețeaua hidrografică din comună este drenată în totalitate de râul Târnavă Mică, care traversează teritoriul de la est la vest pe circa 12 km, având un curs meandrat și sinuos. Debitul său mediu este de aproape 10 mc/s, care crește însă puternic primăvara și la începutul verii, pe fondul topirii zăpezii din zona montană și a precipitațiilor convective. Afluenții de pe partea dreaptă sunt pâraie scurte de câteva sute de metri, cu caracter torențial și temporar. Pe partea stângă există afluenți cu caracter permanent, dar cu o dinamică și o intensitate mai scăzută (Valea Domold/Zagăr, Pârâul de la Șuri și afluentul său - Valea Dosului, Valea Seleuș. Densitatea rețelei hidrografice este una redusă (0,6-0,7 km/kmp), iar grosimea scurgerii medii este de 70-120 mm. În schimb, scurgerea medie de aluviuni în suspensie în bazin este ridicată. Apele de suprafață din comună au o mineralizare și o duritate ridicată. Rezervele de apă subterane au un debit scăzut (0,5-1,5 l/s) și au o mineralizare și o duritate foarte accentuate din cauza depozitelor din substrat.

Comuna Coroisînmartin are un climat tipic de dealuri și podișuri joase, cu temperaturi medii anuale de circa 9 grade Celsius, maxime lunare în luna iulie de circa 19-20 grade și minime în luna ianuarie cuprinse între -3 și -4 grade. Numărul zilelor de vară este de circa 75. Perioada tipică de îngheț ține de la începutul lunii octombrie până la începutul lunii aprilie. Precipitațiile medii anuale sunt de circa 550 mm, fiind mai ridicate în perioada aprilie-iulie și mai scăzute iarna. Acestea au caracter convectiv, fiind posibilă căderea a până la 200 mm de precipitații în 24 h, ceea ce poate antrena inundații torențiale mai ales pe afluenții Târnavei Mici. Vânturile dominate sunt pe direcția vest-est, fiind canalizate de culoarul Târnavei Mici, cu viteze mai mari în perioada februarie-aprilie (până la 2m/s, în medie) și mai reduse în perioada noiembrie-ianuarie (sub 0,5 m/s).

Vegetația din zonă este puternic influențată de relief și condițiile climatice locale. Stratul ierbos cuprinde plante xerofite, precum coliliile, inul, cosașul, jaleșul, sânziencele, pelinul, frâsinelul, fâșca, rogozul pitic, cimbrisorul, jaleșul, păiușul de câmpie etc. Aceste plante au o densitate redusă și o valoare furajeră scăzută, nefiind favorabile pășunatului vitelor, ci mai degrabă ovinelor și caprinelor. Pe reversurile de coastă cresc mai ales specii de xero-mezofite, precum trifoiul, mazărichia, firuța, păiușul de livezi, iarba câmpului, coada șoricelului, lucerna galbenă etc. Etajul arborilor cuprinde stejarul, stejarul pedunculat, gorunul, arțarul, carpenul, frasinul etc. În etajul arbuștilor regăsim alunul, păducelul, porumbarul, sânțgerul, măceșul, socul etc.

Fauna de pe teritoriul comunei cuprinde specii de pește precum cleanul, crapul, somnul, mreana, oblețul, beldița, diferiți amfibieni (mai ales specii de broaște, șopârle, tritoni), reptile (șopârle, năpârți, șerpi de casă și de alun) etc. Păsările care trăiesc în zonă sunt mai ales ciocănitoarele, gaița, gaia, pupăza, turturica, porumbelul gulerat, cinteza, grangurele, cucul etc. Dintre mamifere, se remarcă iepurele, căprioara, veverița, nevăstuica, pârșul, orbete, cățelul pământului etc.

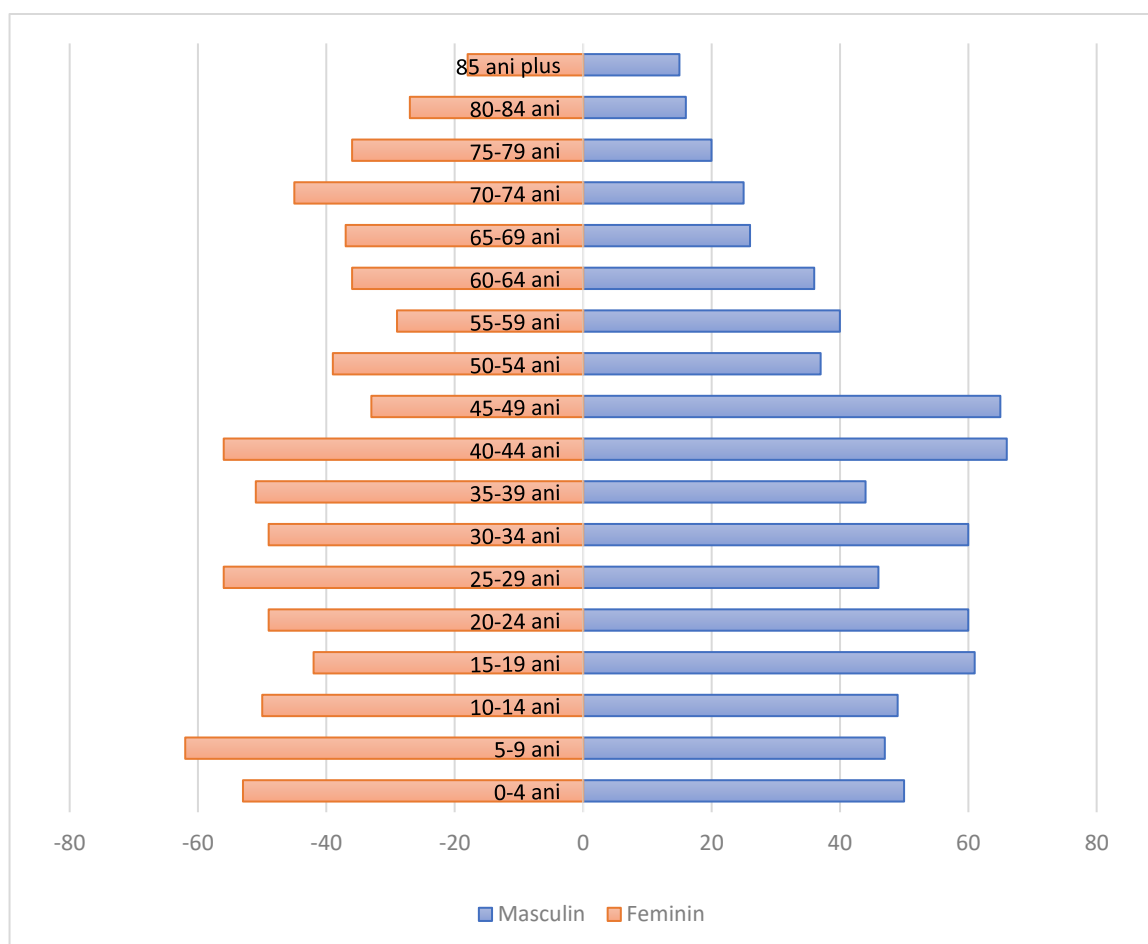
2. Demografia

Conform datelor INS, la 1 ianuarie 2018 populația cu domiciliul a comunei Coroisînmartin se ridica la 1.531 de locuitori, ceea ce o plasa în categoria UAT rurale cu o populație redusă în context național și județean.

Față de anul 1990, populația cu domiciliu în comună a scăzut cu circa 250 de locuitori, ceea ce reprezintă aproape 15% din totalul locuitorilor, ritmul de scădere fiind mai accentuat decât cel de la nivelul județului Mureș și al României, în ansamblul său. Totuși, în ultimii 10 ani, populația comunei a rămas relativ constantă, în timp ce la nivel județean și național tendința de scădere a numărului de locuitori s-a accentuat.

Din totalul locuitorilor cu domiciliul înregistrați la nivel local în anul 2018, 763 (49,8% din total) erau de sex masculin, iar 768 (50,2%) de sex feminin. Spre comparație, la nivel național și județean, femeile au o pondere mai ridicată (51-52% din totalul populației). Femeile sunt mai numeroase decât bărbații la grupele de vârstă de peste 65 de ani. Pe de altă parte, migrația în rândul persoanelor de sex feminin din mediul rural este tradițional mai ridicată decât în cazul celor de sex masculin, ceea ce face ca majoritatea populației de vârstă adultă să fie reprezentată de bărbați.

În ceea ce privește structura populației pe grupe mari de vârstă, la nivelul anului 2018, 20,3% dintre locuitorii cu domiciliul aveau vârsta între 0 și 14 ani, 57,7% între 15 și 59 de ani, iar 22% vârstă de 60 de ani și peste. Astfel, ponderea populației vârstnice se situa sub media județeană (23,1%) și națională (22,8%), în timp ce procentul populației tinere se plasa la un nivel mult superior mediei județene (15,7%) și naționale (14,7%). Raportul dintre persoanele vârstnice și cele tinere era de 1,1, ceea ce face din comuna Coroisînmartin una dintre localitățile rurale cu populația cea mai tânără din județul Mureș.

Figură 4 - Piramida vârstelor la nivelul comunei Coroișnămartin, în anul 2018

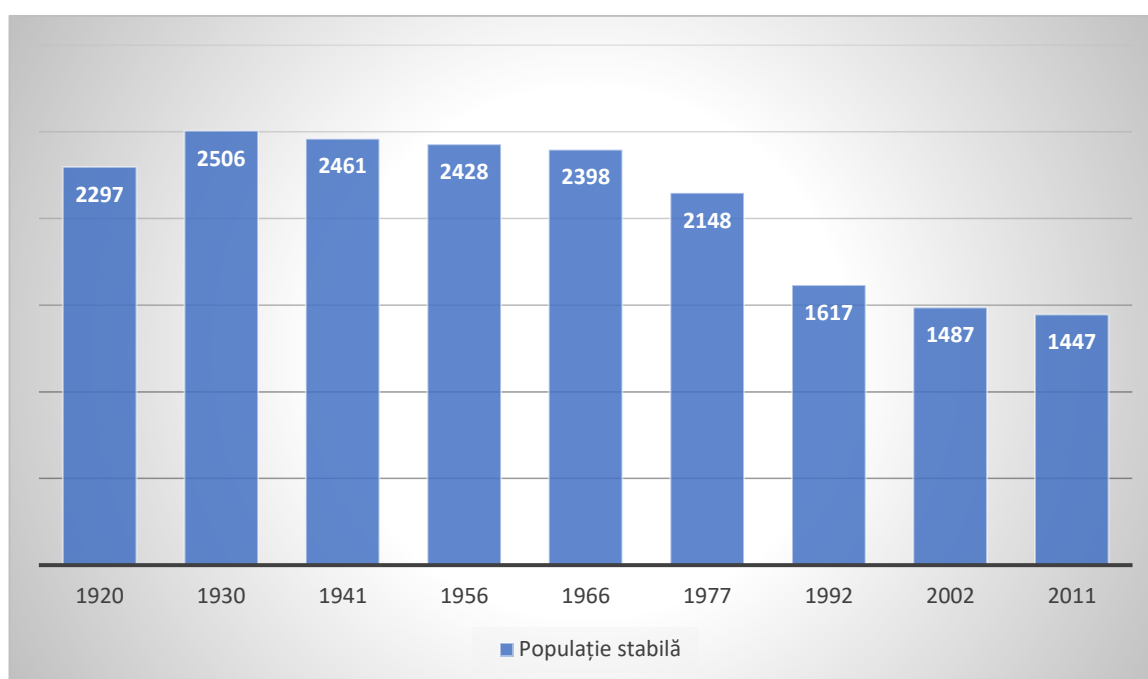
Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Configurația piramidei vârstelor indică o bază și o zonă mediană bine reprezentate și relativ echilibrate, corespunzând unei rate ridicate și relativ constante a natalității în ultimii 50 de ani, care nu s-a deteriorat după 1990, ca în cazul altor localități rurale și urbane. Vârful piramidei este unul îngust, mai ales în cazul bărbaților, ca urmare a mortalității ridicate. Prin urmare, perspectivele demografice de la nivel local sunt unele pozitive, indicând cel puțin o menținere sau o ușoară creștere a numărului de locuitori în următoarele 1-2 decenii. În jurul anului 2030 este de așteptat o accentuare a fenomenului de îmbătrânire demografică, ca urmare a atingerii vârstei de pensionare de către persoanele născute la sfârșitul anilor 60/începutul anilor 70 (așa-numiții "decreșei").

Datele colectate de INS și prezentate mai sus fac referire exclusiv la populația care au domiciliul în comuna Coroișnămartin înscris în cartea de identitate, care poate diferi de populația stabilă (efectivă). Concret, există persoane care figurează cu domiciliul în comună dar locuiesc efectiv în altă localitate sau chiar în străinătate, după cum există persoane cu domiciliul în altă localitate dar care trăiesc efectiv în comună. Datele exacte cu privire la populația stabilă se colectează doar la recensăminte. Cel mai recent a avut loc în anul 2011 și a consemnat o populație stabilă de 1.447 de locuitori, față de o populație cu domiciliul la același moment de 1.542 de locuitori, rezultând o diferență negativă de 95 de persoane.

Următorul recensământ va avea loc în anul 2021, urmând ca rezultatele finale să fie publicate în anul 2023.

Populația comunei Coroisânmărin a fost relativ constant în perioada 1920-1966, variind în intervalul 2.300-2.500 de locuitori, fiind susținută de sporul natural pozitiv, în pofida unei tendințe de migrații și a pierderilor de vieți omenești din perioada războiului. În anii 70-80, a început să se manifeste un puternic fenomen de migrație a forței de muncă din comună către mediul urban (Târgu Mureș, Târnăveni, Sighișoara etc.), încurajată de politica națională de industrializare și urbanizare. După 1990, migrația către oraș s-a temperat puternic, pe fondul declinului fostelor platforme industriale, ceea ce a condus la stabilizarea populației în jurul valorii de 1.500-1.600 de locuitori.

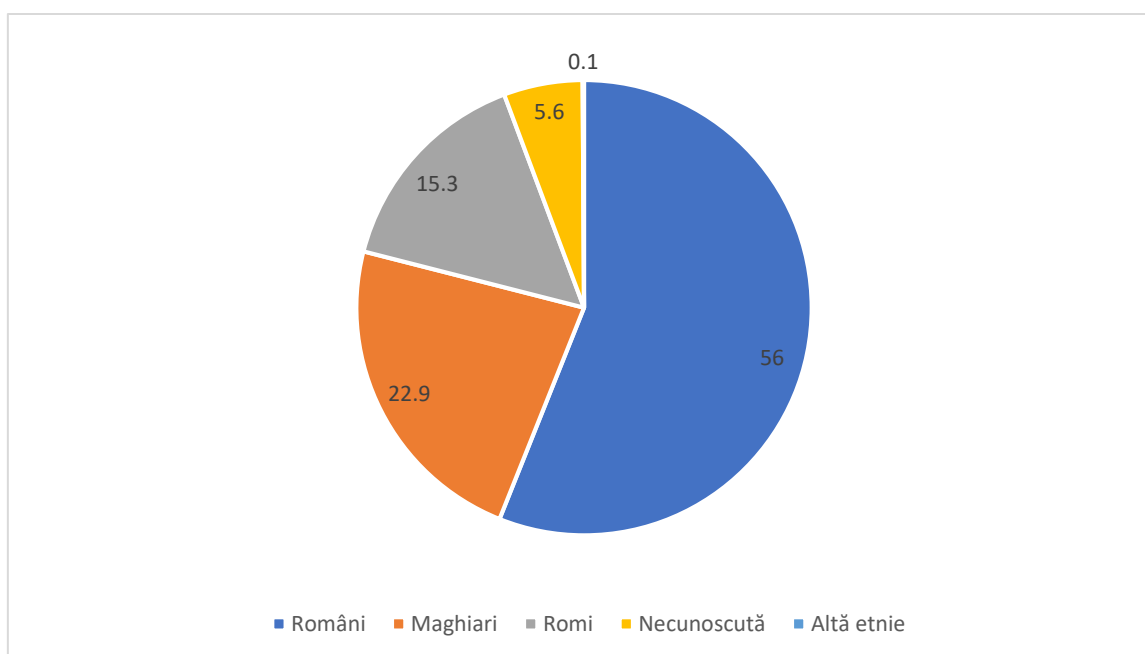

Figură 5 - Populația stabilă a comunei Coroisânmărin, la recensămintele din perioada 1920-2011

Sursa: INS

La recensământul din 2011, 56% dintre locuitorii comunei Coroisânmărin s-au declarat de etnie română, 23% de etnie maghiară și 15% de etnie romă. Pentru aproape 6% dintre locuitori etnia nu era cunoscută, aceștia nefiind găsiți la reședință de către recenzori. Spre comparație, în anul 1930, 68% dintre locuitori erau români, 27% maghiari, 4% romi, iar 1% evrei. Ultimele 3 recensăminte au indicat o tendință de creștere a populației de etnie romă, care prezintă o rată a fertilității foarte ridicată, în defavoarea celei de etnie română și maghiară, tot mai îmbătrânită.

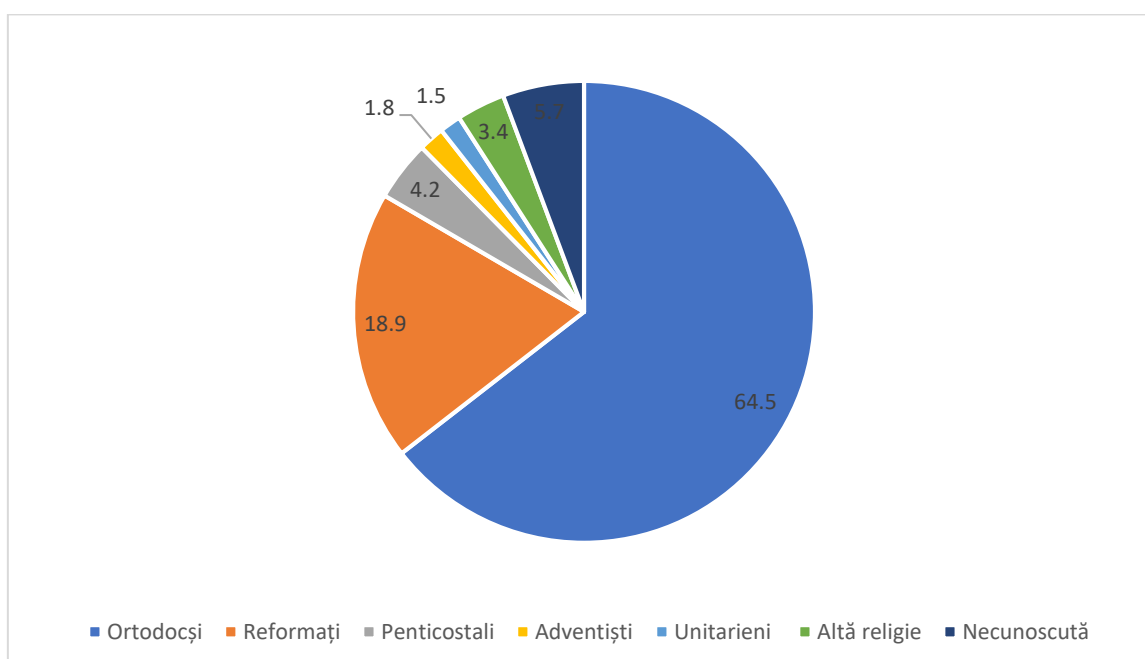
La nivel de sat componente, se remarcă faptul că populația de etnie maghiară este concentrată în satele Coroisânmărin și Odrihei, iar cea romă în Odrihei, Coroisânmărin și Coroi. Satul Șoimuș are cea mai mare pondere de români.

Figură 6 - Structura etnică a populației comunei Coroisînmartin, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Cei mai mulți locuitori ai comunei sunt de confesiune ortodoxă (64% din total), la care se adaugă minorități confesionale de reformați (19%), neoprotestanți (penticostali, adventiști, martori ai lui Iehova), unitarieni, romano-catolici și greco-catolici. Etnicii români sunt preponderent ortodocși și greco-catolici, maghiarii sunt reformați, unitarieni și romano-catolici, iar romii sunt ortodocși și neoprotestanți. Creșterea populației de etnie romă a atras după sine și o creștere numărului de enoriași neoprotestanți, mai ales penticostali.

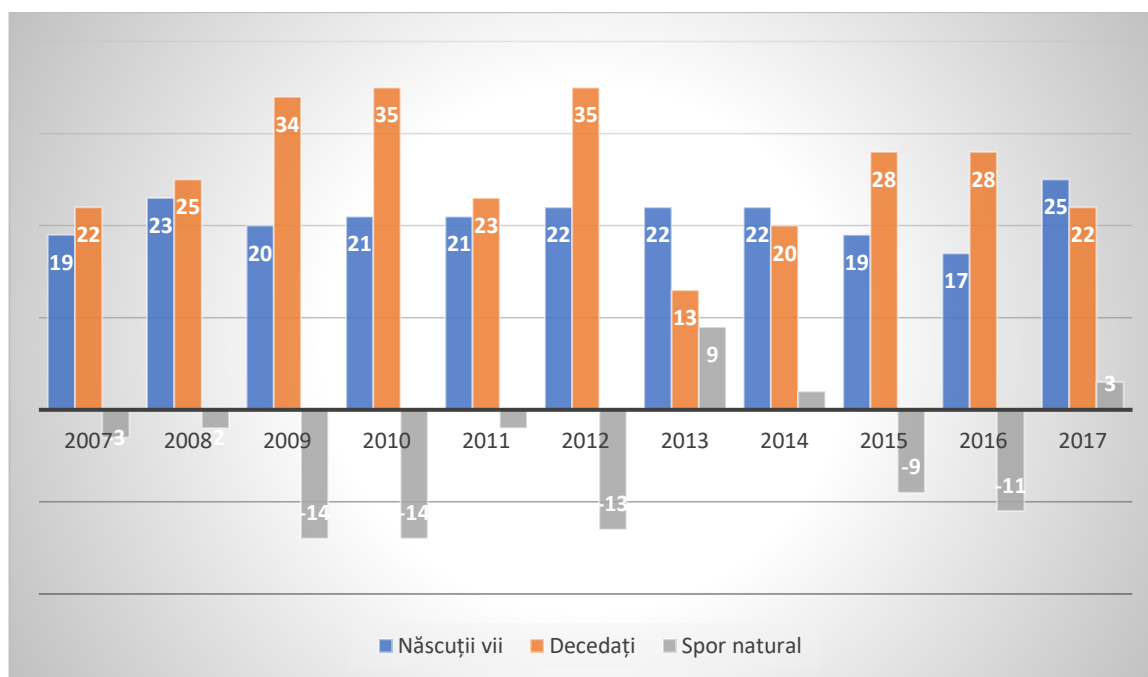

Figură 7 - Structura confesională a populației comunei Coroisînmartin, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Bilanțul natural al populației din ultimii 10 ani s-a caracterizat la nivelul comunei Coroisînmartin printr-un număr de decese cu circa 50 mai mare decât cel al nașterilor. Totuși, anii 2013, 2014 și 2017 s-a caracterizat printr-un spor natural pozitiv, o situație atipică pentru satele românești. O contribuție importantă la această performanță o are comunitatea de romi din comună, a cărei fertilitate este mult peste medie, ceea ce și explică creșterea ponderii sale în totalul populației.

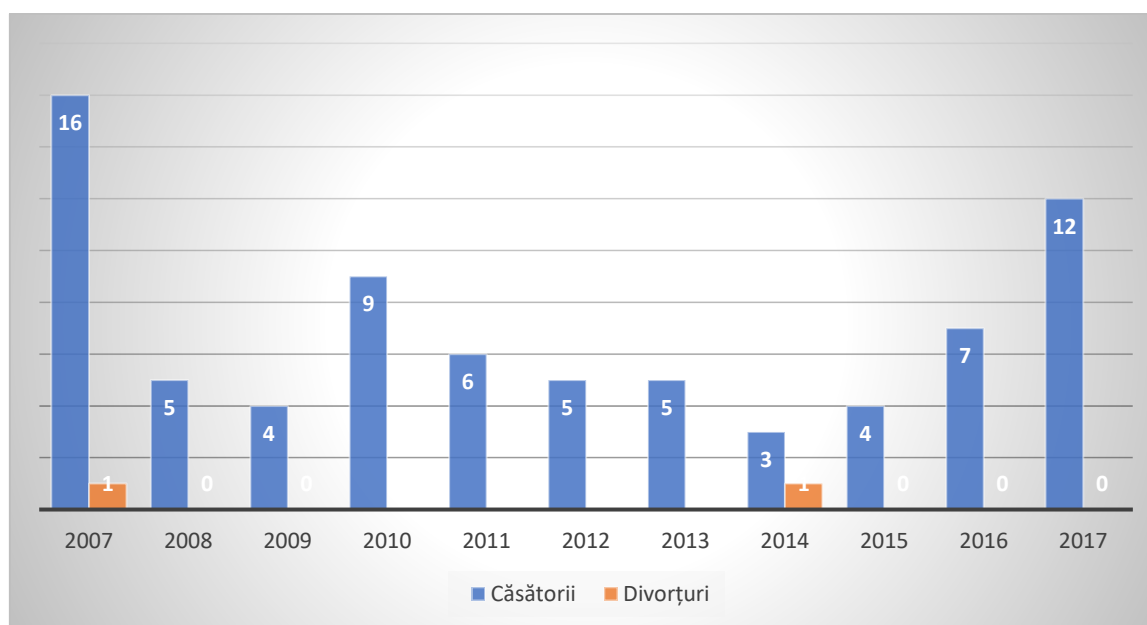
Astfel, rata natalității în comună a fost în anul 2017 de 16,3‰, mult peste media județeană (9,8‰) și națională (8,6‰). Pe de altă parte, rata mortalității a fost de 14,4‰, de asemenea peste media județeană (11,7‰) și cea națională (11,8‰). Sporul natural a ajuns la +1,9‰, în comparație cu un deficit natural la nivelul județului Mureș (-1,9‰) și al României (-3,2‰). În ceea ce privește mortalitatea infantilă, în intervalul 2007-2017, s-au înregistrat 3 cazuri de decese la copii sub vârsta de 1 an, unul în 2009 și două în anul 2017. Rata mortalității infantile a fost în această perioadă de 13‰, mai mare decât media județeană și națională (sub 10‰).

Figură 8 - Mișcarea naturală a populației comunei Coroisînmartin, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

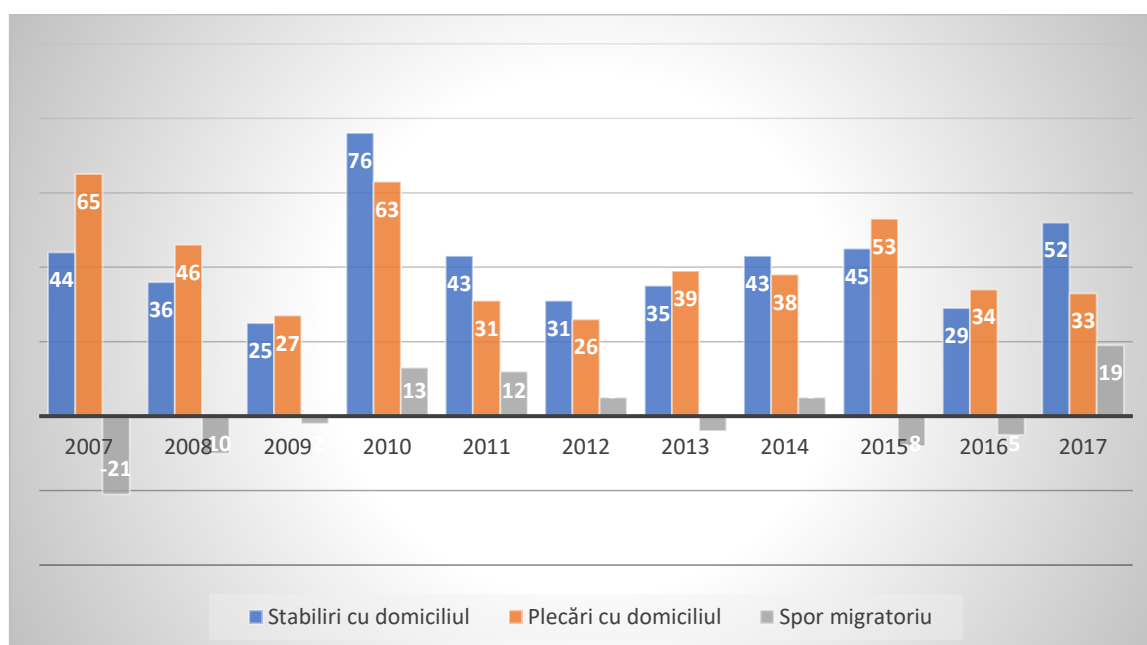
În anul 2017, s-au înregistrat la nivelul comunei Coroisînmartin 12 căsătorii, iar rata nupțialității a fost de 7,8‰, peste media județeană (5,3‰) și națională (6,4‰). Pe de altă parte, în perioada 2007-2017, la nivel local s-au raportat doar 2 divorțuri, rata divorțialității fiind de peste 10 ori mai redusă decât media națională și județeană.

Figură 9 - Nupțialitatea și divorțialitatea în comuna Coroisînmartin, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În perioada comunistă, cu precădere în anii 70 și 80, comuna a pierdut o bună parte dintre locuitori ca urmare a fluxurilor de migrație a forței de muncă către orașe (Târgu Mureș, Târnăveni, Sighișoara etc.). În anii 90, pe fondul declinului platformelor industriale din mediul urban și a creșterii costului vieții, aceste fluxuri s-au restrâns considerabil și chiar s-au inversat, unii migranți din perioada comunistă preferând să se întoarcă în satele natale. În intervalul 2007-2017, soldul schimbărilor cu domiciliul a devenit, după multe decenii, unul pozitiv (+4 persoane).

Figură 10 - Mișcarea migratorie a populației comunei Coroisînmartin, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Cu toate acestea, datele INS prezentate în figura de mai sus se referă doar la migrația oficială, care presupune o schimbare de domiciliu operată în cartea de identitate. În realitate, fenomenul migrației, mai ales al celei externe, este mult mai amplu și nu este surprins de aceste statistici întrucât nu implică un înscris oficial în documentul de identitate. Singurele date aproximative cu privire la migrația neoficială sunt cele de la Recensământul din 2011. Acesta a consemnat un număr de doar 54 locuitori ai comunei care erau plecați în străinătate, dintre care 31 de bărbați și 23 de femei, toți aflați în altă țară pe termen scurt (sub un an). Acest procent este redus în raport cu populația totală (circa 3% din total), dar și cu media județeană (4,5%). În realitate însă, numărul celor aflați în străinătate e posibil să fie mai mare, unii neputând fi recenzați în 2011, iar alți părăsind localitatea ulterior.

3. Activitatea economică

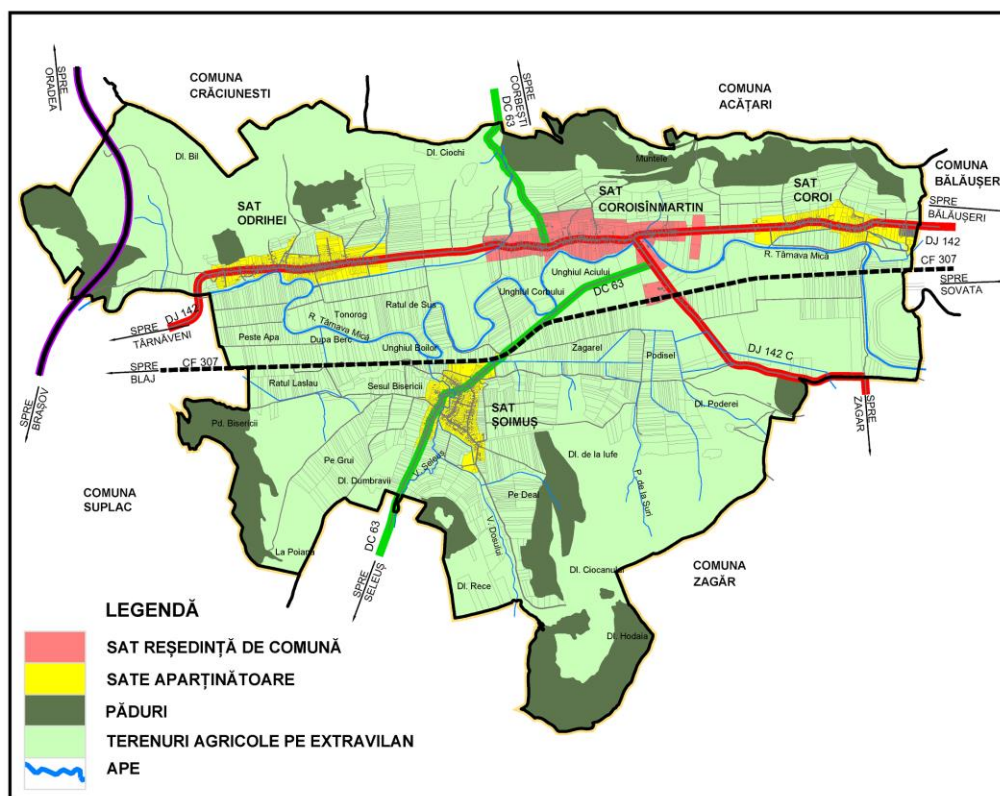
Asemenea majorității așezărilor rurale de pe valea Târnavei Mici, comuna Coroisînmartin are un profil economic preponderent agricol, în care cultura plantelor și zootehnia reprezintă principalele ocupații ale locuitorilor. La acestea se adaugă și extracția gazelor naturale, precum și unele activități din sfera terțiară (comerț, baruri, transporturi etc.). În perioada comunistă, o parte dintre locuitori practicau naveta la unitățile industriale din orașele apropiate, însă în prezent numărul lor s-a redus considerabil odată cu declinul platformelor de profil.

La recensământul din 2011, peste jumătate din forța de muncă din comună era ocupată în agricultură, iar un sfert în servicii, în timp ce industria și construcțiile mai asigurau sub o cincime din locurile de muncă. În plus, chiar și la nivelul sectorului agricol, ponderea cea mai mare o dețineau lucrătorii informal, fără un venit constant.

3.1. Agricultură

Conform Recensământului General Agricol din anul 2010 la nivelul comunei Coroisînmartin existau 396 de exploatații agricole, cu o suprafață totală de 1.354 ha, dintre care 1.321 ha aveau destinația de suprafață agricolă, ceea ce reprezenta peste 48% din suprafața administrativă totală a comunei. Dintre aceste exploatații, 338 (85% din total) erau de tip mixt (se ocupau și cu cultura plantelor și cu creșterea animalelor), 54 se ocupau doar cu cultura plantelor, iar 4 doar cu creșterea animalelor. Așadar, la nivel local predomina agricultura de tip mixt, în care atât cultura plantelor cât și zootehnia jucau un rol important în economia locală.

Conform PATJ Mureș și PUG, terenurile agricole din comuna Coroisînmartin se încadrează în clasa de fertilitate 4. Pe acest tip de teren se cultivă cu rezultate bune cerealele (porumbul, grâul, orzul și secara), cartoful, inul și plantele de nutreț (trifoiul și lucerna). Vița-de-vie și pomii fructiferi (marul, părul și prunul) dau rezultate bune.

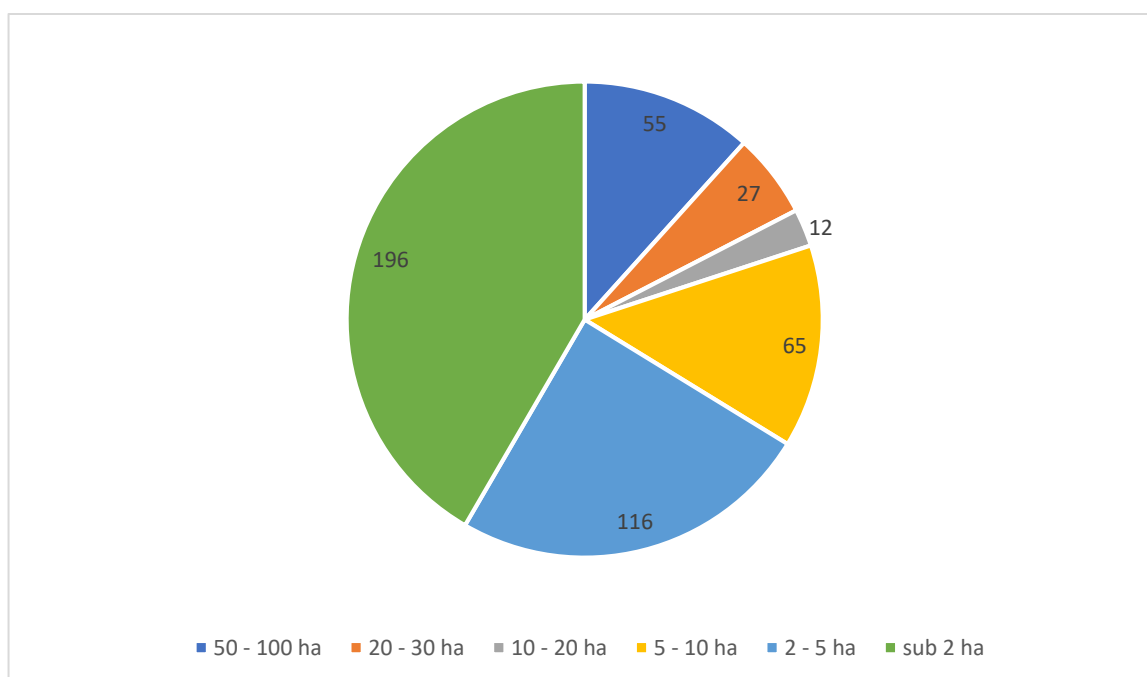

Figură 11 - Modul de utilizare al terenurilor din comuna Coroieșmartin

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Coroieșmartin

Mărimea medie a unei exploatații agricole din comuna Coroieșmartin era, în 2010, de 3,3 ha de teren agricol, similară cu media județeană (3,3 ha) și națională (3,5 ha). La nivelul comunei, existau o exploatație care lucra peste 100 ha de teren (pășune), 4 care exploatau între 50 și 100 ha (dintre care 3 administrau pășuni), respectiv 2 între 30 și 50 ha (exclusiv pășuni). Totuși, peste 300 de exploatații (80% din total) lucrau mai puțin de 2 ha, acestea fiind așa-numite ferme de subzistență.

În termeni de suprafețe arabile, doar 18% dintre terenurile din comună erau lucrate de ferme mai mari de 30 ha, considerate competitive la nivel european, în timp ce 67% erau în exploatarea fermelor mai mici de 5 ha.

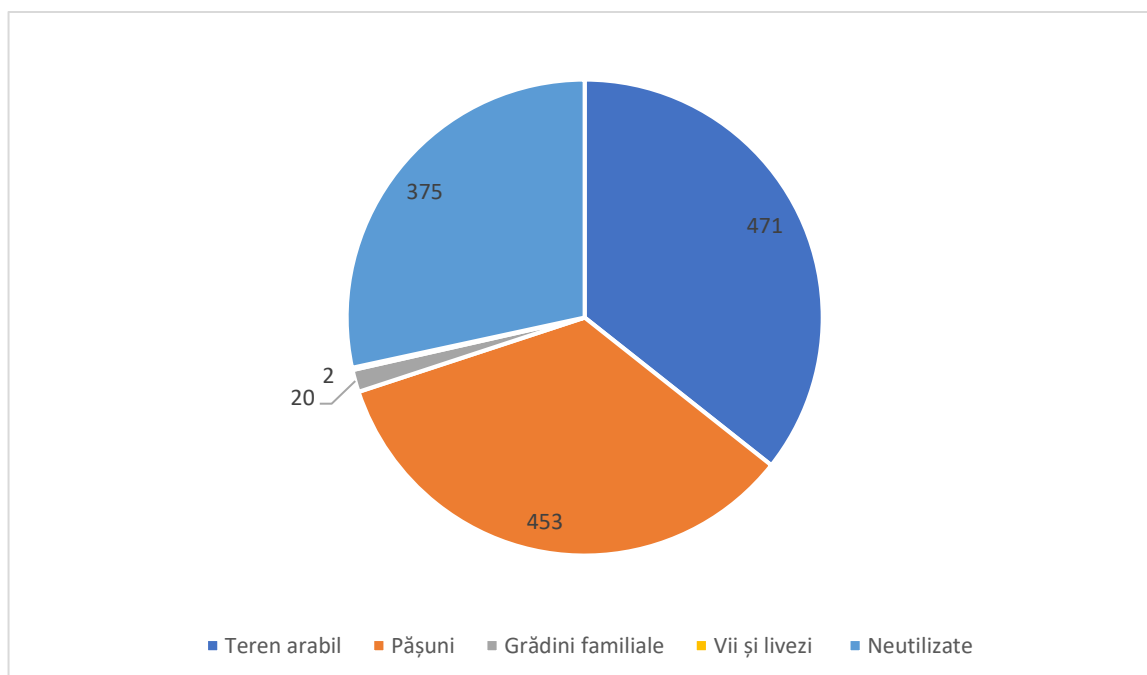
Figură 12 - Suprafețele de teren arabil utilizat la nivelul comunei Coroisinmartin funcție de mărimea fermei, la recensământul din 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Din totalul suprafețelor agricole, 56% erau exploatate direct de către proprietari (mai ales gospodării ale populației), 10% cu titlu gratuit, 7% în arendă, iar 27% în alte forme. În cazul terenurilor arabile, ponderea terenurilor lucrate direct de proprietari era și mai mare (85%).

În intervalul scurs de la recensământul din 2010 și până la începutul anului 2019, sectorul agricol local a cunoscut modificări substanțiale. Astfel, ponderea terenurilor exploatate direct de către micii proprietari a scăzut semnificativ în favoarea fermelor mari care lucrează terenuri în arendă, precum CERAGRIM, CEREALAND etc. Pe de altă parte, estimările INS indică o suprafață agricolă mai mare decât cea consemnată la recensământ din 2010, respectiv de 2.139 ha (78% din teritoriul administrativ), dintre care 1.475 ha de teren arabil, 394 ha de pășuni, 269 ha de fânețe și 1 ha de vii. Suprafața exactă a terenurilor agricole va fi însă determinată doar după finalizarea de către ANCPI a lucrărilor de înscriere gratuită în cartea funciară a tuturor imobilelor din comună, estimată pentru cel târziu anul 2023.

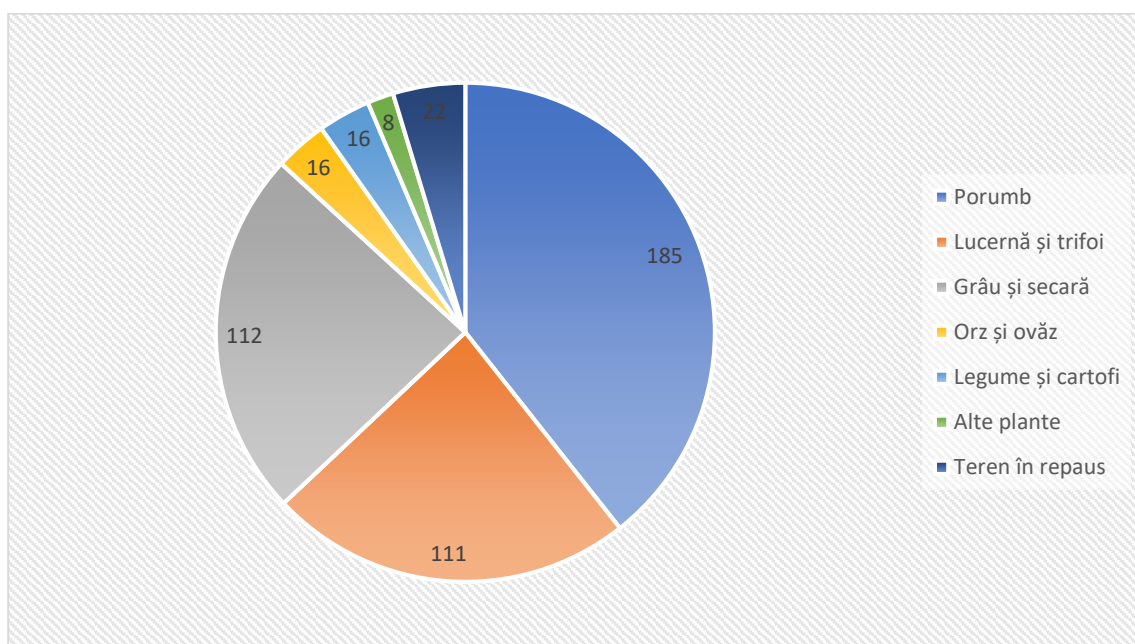
Din totalul celor 1.321 ha de terenuri agricole, la recensământul din 2010 cele mai multe aveau destinația de teren arabil (64% din total, incluzând și terenurile neutilizate), urmate de pășuni (34%), în timp ce livezile și grădinile familiale ocupau suprafețe foarte reduse (2%).

Figură 13 - Structura suprafețelor agricole din comuna Coroisinmartin, funcție de destinația lor, la recensământul din 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Agricultura vegetală se bazează mai ales pe culturile de porumb (39% din suprafața arabilă), plante de nutreț (24%) și grâu (24%), la care se adaugă pe suprafețe mai mici orz, ovăz, sfeclă de zahăr, legume, cartofi etc. Suprafețele aflate în repaus ocupau la recensământ suprafețe reduse (circa 20 ha), însă cele neutilizate erau mult mai extinse (375 ha).

Figură 14 - Suprafețele arabile cultivate la nivelul comunei Coroisinmartin, pe principalele culturi agricole, la recensământul din 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Viticultura și pomicultura se practică exclusiv pentru autoconsum de fructe (inclusiv preparate din fructe) și băuturi alcoolice (vin, băuturi distilate) pe suprafețe foarte restrânse (circa 3 ha), la care se adaugă plantațiile din gospodăriile populației. Dintre pomii fructiferi, se remarcă suprafețe mai mari cu culturi de meri și pruni.

Agricultura ecologică e un sector cu un potențial foarte mare de creștere la nivel mondial, dar complet neexploatat la nivel local, deși există încă parcele de teren lucrate în sistem tradițional, fără aplicarea de produse chimice.

La recensământul din anul 2010, în comuna Coroisînmartin au fost înregistrate următoarele efective de animale: 130 de bovine, 1.288 de ovine, 398 de caprine, 358 de porcine, 6.411 păsări, 37 de cabaline și 560 de familii de albine. Și în cazul zootehniei, datele de la recensământul din 2010 sunt perimate, acestea fiind mult mai însemnate în anul 2019, mai ales ca urmare a dezvoltării unor ferme de tip industrial. Astfel, la nivel local funcționează o fermă de porci cu 6 hale și cu o capacitate de până la 10.000 ha, aparținând companiei CERAGRIM. La aceasta se adaugă ferme cu 900 de capete de ovine, 250 de caprine și 100 de bovine.

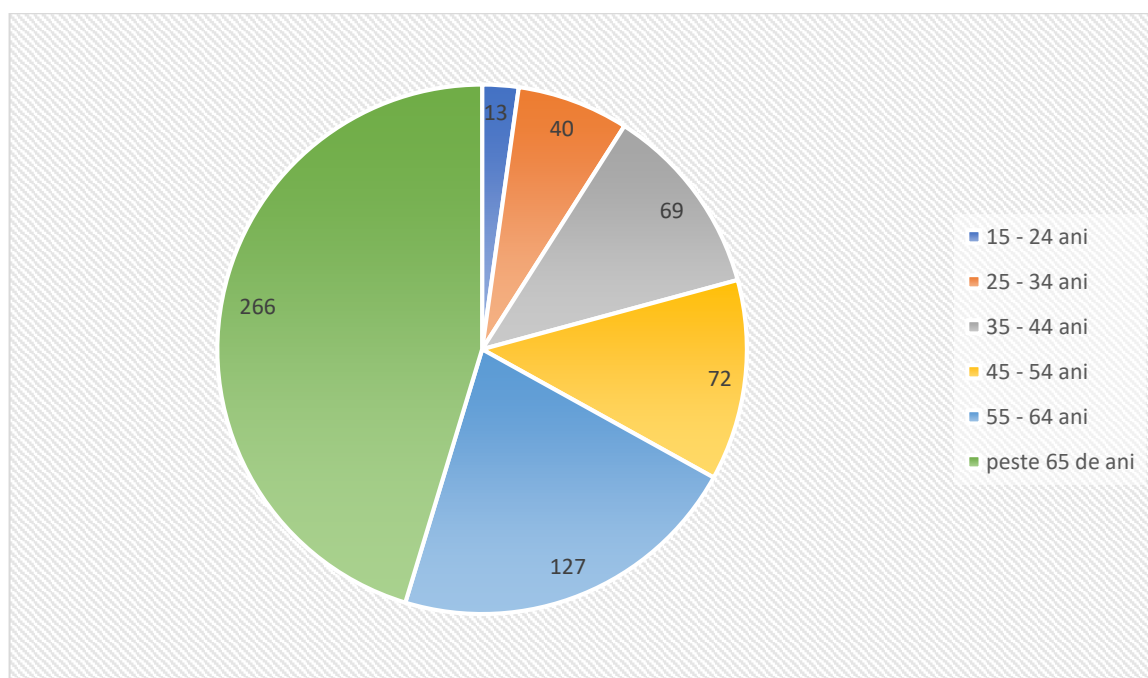
Cea mai mare parte a produselor animaliere obținute se utilizează pentru asigurarea autoconsumului populației. Comercializarea produselor excedentare se face în piețele, târgurile și oboarele din zonă (de ex. Târnăveni, Târgu Mureș, Bălăușeri etc.), în condițiile în care la nivel local nu există un spațiu cu astfel de funcțiuni. De asemenea, o parte din laptele produs în localitate este colectat direct de către procesatorii din zonă.

La recensământul din 2010, în comuna Coroisînmartin erau înregistrate 25 de tractoare agricole, 22 de pluguri, 13 grape, 10 cultivatoare, 9 semănători, 8 mașini de erbicidat, 3 combine, 3 combinatoare, 3 motocultoare, o motocositoare etc. Gradul de mecanizare al agriculturii este scăzut, mai ales la nivelul exploatațiilor individuale, unde cea mai mare parte din muncă se realizează manual sau cu mijloace rudimentare. În plus, multe dintre utilaje agricole deținute de micii proprietari sunt uzate fizic și moral.

Recensământul din 2010 a reflectat faptul că 587 de locuitori (306 bărbați și 281 de femei) ai comunei Coroisînmartin prestau munci agricole, fie ca activitate principală, fie secundară. Dintre aceștia, 579 lucrau în propriile gospodării sau erau zilieri, în timp ce doar 8 aveau statut de salariat la o persoană juridică. Din totalul acestor persoane, 90% alocuau mai puțin de jumătate din timpul lor total de lucru muncilor agricole, având o altă ocupație de bază (de ex. pensionar, angajat, casnic etc.). Dintre șefii de exploatație agricolă, în număr de 393, doar 5 absolviseră o formă de pregătire teoretică, în timp ce restul aveau doar experiență practică. Așadar, la nivelul exploatațiilor individuale se practică o agricultură de tip informal, fără aplicarea de tehnologii și tehnici moderne, care să asigure creșterea productivității.

În altă ordine de idei, forța de muncă din agricultură este foarte îmbătrânită. La recensământul din 2010, 2/3 dintre cetățenii care practicau agricultura erau trecuți de vârsta de 55 de ani, în timp ce doar 9% aveau sub 35 de ani. Așadar, cei mai mulți pensionari din comună se ocupă

de cultivarea pământului și creșterea animalelor ca ocupație secundară, în timp ce tinerii sunt tot mai puțin interesați de acest domeniu.

Figură 15 – Structura pe vârste a populației din comuna Coroisînmartin care practica munci agricole, la recensământul din 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Fondul forestier se întindea, conform ultimelor estimări ale INS, pe 344 ha, ceea ce reprezintă sub 13% din teritoriul administrativ total al comunei Coroisînmartin, sub media națională de 27%. Dintre acestea, 115 ha sunt în proprietate privată, iar 229 în proprietatea statului. Cea mai mare parte din fondul forestier este administrat de către Ocolul Silvic Târnăveni. Pădurile din zonă sunt cele de foioase specifice zonei de deal, fiind alcătuite din arborete de stejar, fag și alte esențe tari. În condițiile extensiei limitate a suprafețelor împădurite, silvicultura este o activitate cu o contribuție marginală la economia comunei.

3.2. Industria, construcțiile și serviciile

La recensământul din 2011, doar 42 de locuitori ai comunei Coroisînmartin au declarat că lucrează în sectorul industrial, ceea ce reprezenta sub 15% din forța de muncă locală. Singura ramură industrială bine reprezentată la nivel local este cea de extracție a gazelor naturale de către compania ROMGAZ, care deține sonde în zonă. Cu toate acestea, numărul de salariați implicați în activitatea extractivă este unul redus, pe fondul tehnologizării operațiunilor. Câțiva locuitori fac naveta și la unitățile industriale din orașele învecinate.

În ceea ce privește sectorul construcțiilor, numărul persoanelor ocupate era de 30 în 2011, adică aproape 8% din totalul forței de muncă. În această categorie intră atât salariații firmelor de profil din localitate și din alte zone din țară, unde fac naveta, dar și diverși lucrători pe cont propriu (meseriași).

În domeniul comerțului și serviciilor private, lucrau 71 de persoane (18% din forța de muncă totală), cei mai mulți angajați ai microîntreprinderilor din comună cu profil de comerț, baruri și transporturi, la care se adăugau și câteva zeci de navetiști.

Principalii agenți economici din domeniul industriei, construcțiilor și serviciilor sunt următoarele firme:

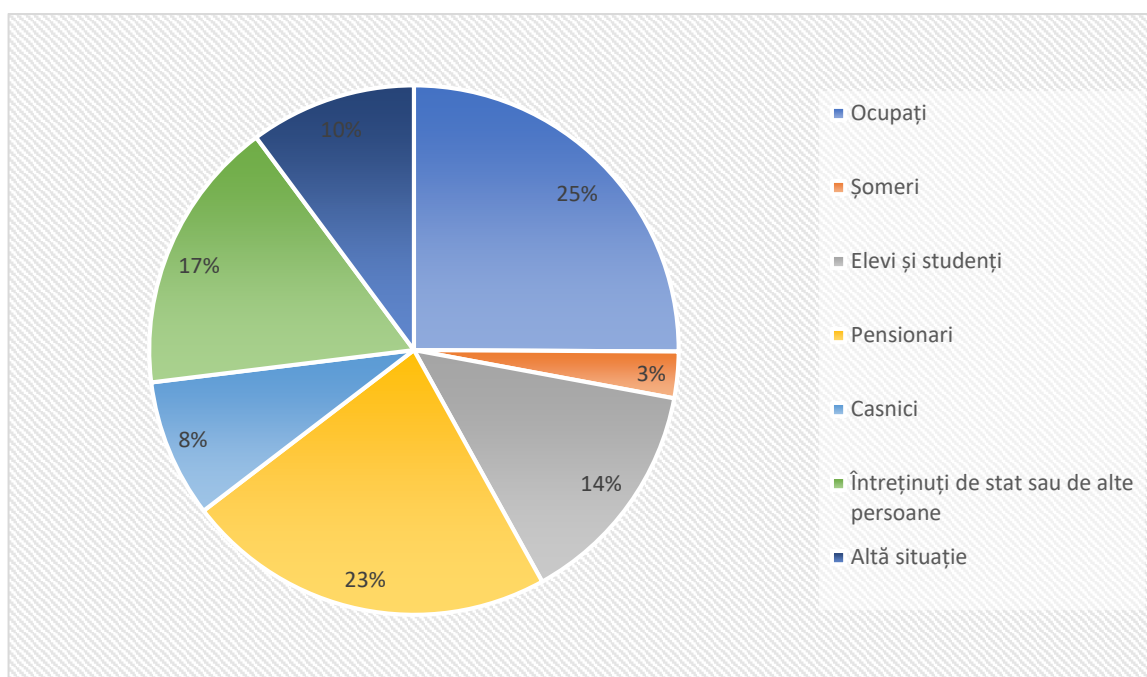
- KALY9999 SRL – baruri – 4 salariați;
- ȘOIMII IMPEX SRL – comerț – 2 salariați;
- AGROPRIM FAMILY SRL – baruri – 2 salariați;
- ROOST TRANS LOGISTICS SRL – transporturi rutiere de mărfuri – 2 salariați;

Așadar, sectorul privat de la nivel local este reprezentat, exceptând agricultura și industria extractivă, doar de mici afaceri de familie, care angajează un număr foarte mic de lucrători și au o cifră de afaceri nesemnificativă, una dintre cauze fiind și puterea scăzută de cumpărare de la nivel local.

3.3. Forța de muncă

La recensământul din 2011, doar 28% din populația stabilă a comunei intra în categoria persoanelor active, dintre care 25% erau efectiv ocupați, iar 3% șomeri. Populația inactivă reprezenta 72% din numărul locuitorilor, dintre care 23% erau pensionari, 14% elevi și studenți, 17% erau persoane întreținute (mai ales copii de vârstă preșcolară), 8% casnici, iar 10 aveau alt statut economic. Așadar, fiecare persoană ocupată susținea aproape 3 persoane neocupate, o situație care denotă un accent dezechilibru socio-economic.

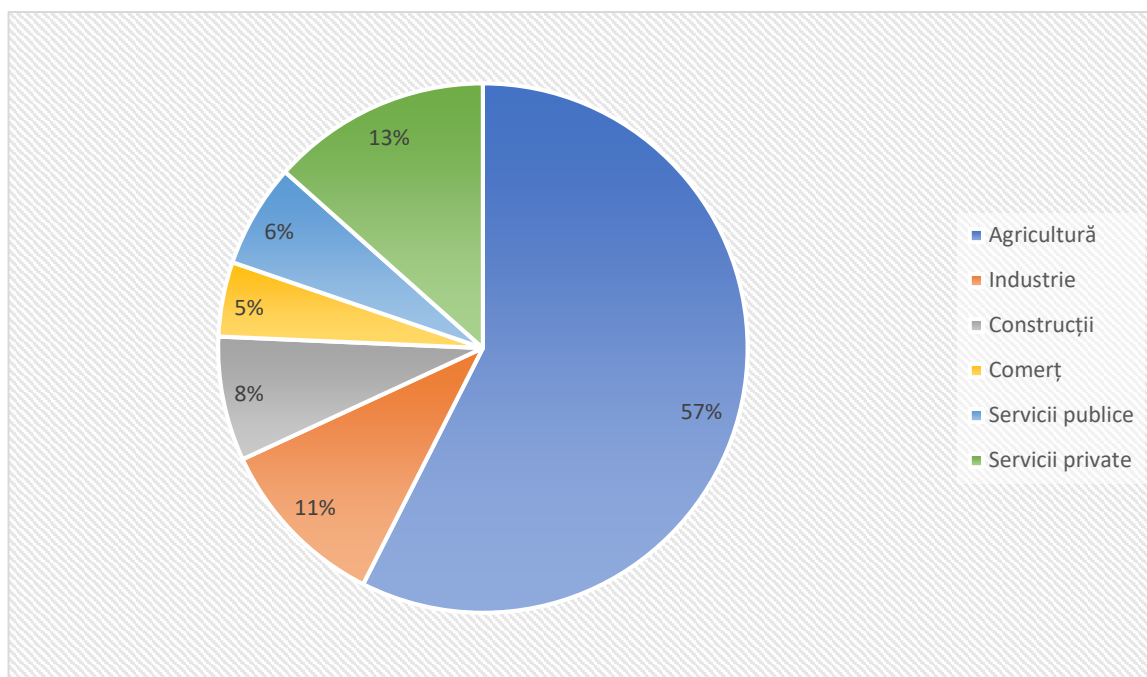
Din totalul persoanelor ocupate, doar 45% aveau statut de salariat, în timp ce restul lucrau informal (lucrători pe cont propriu și în propria gospodărie), fără a avea un venit constant (cei mai mulți în domeniul agricol).

Figură 16 – Ocupația principală a populației stabile de la nivelul comunei Coroisînmartin, la recensământul din 2011
Sursa: INS. RGPL 2011

În ceea ce privește structura ocupării pe principalele sectoare economice, 57% dintre locuitori activau la ultimul recensământ în domeniul agriculturii, 13% în servicii de piață (de ex. baruri, transporturi, pază etc.), 11% în industrie, 8% în construcții, 6% în servicii publice (învățământ, sănătate, cultură, ordine publică etc.), iar 5% în comerț.

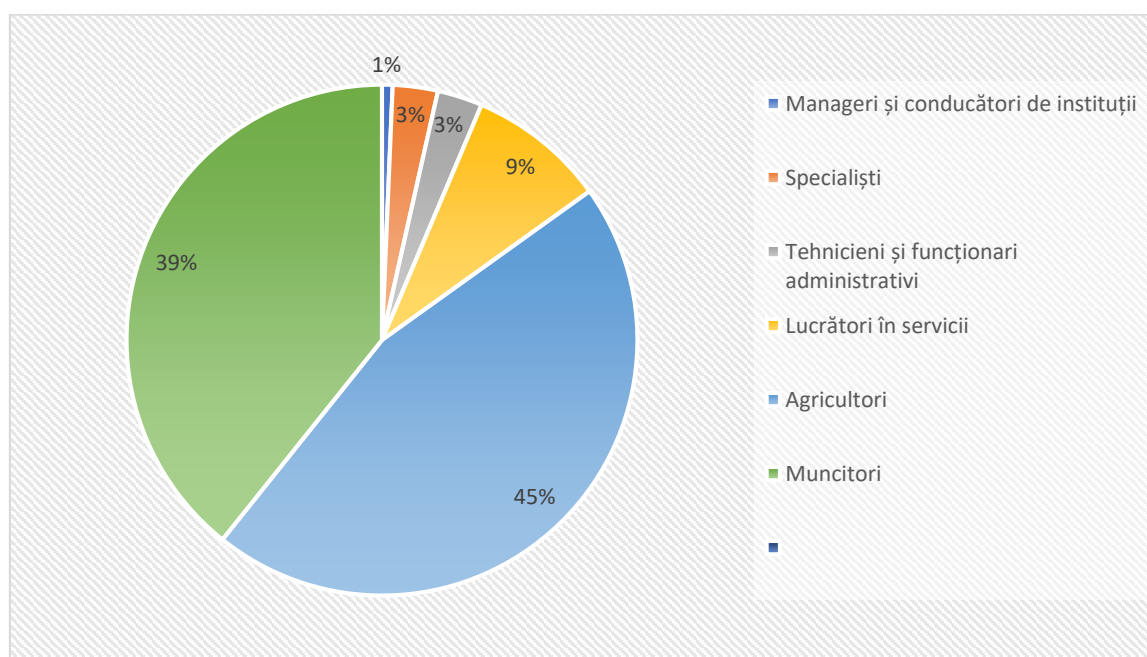
Se remarcă ponderea mare a populației ocupate informal în agricultură, care reprezintă aproape 50% din totalul forței de muncă, în condițiile în care numărul de salariați al fermelor din zonă este redus. Astfel, circa 200 de persoane apte de muncă au ca principală ocupație exploatarea micilor parcele de teren din proprietate și/sau creșterea animalelor, adesea cu mijloace rudimentare și preponderent pentru asigurarea subzistenței.

Figură 17 - Structura populației ocupate de la nivelul comunei Coroisinmartin, pe principalele activități economice, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

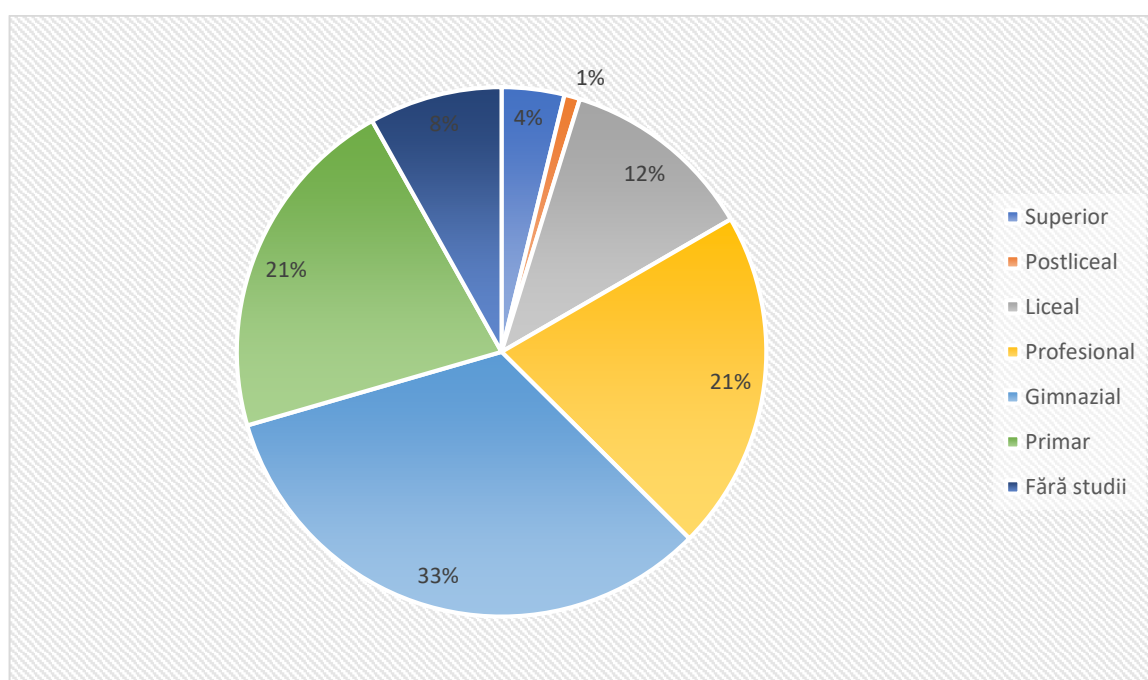
Din punct de vedere al ocupației de bază, 45% dintre locuitori erau agricultori (aproape toți fără a avea studii în domeniu, ci doar experiență practică), 39% erau muncitori (cu pregătire profesională în industrie, construcții, dar și necalificați). În altă ordine de idei, doar 7% din populație ocupa poziții care implică studii mai avansate (universitare, postliceale), cei mai mulți dintre aceștia activând în sectorul public (de ex. Primărie, unități de învățământ).

Figură 18 - Structura populației ocupate de la nivelul comunei Coroisinmartin pe principalele categorii de ocupații, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

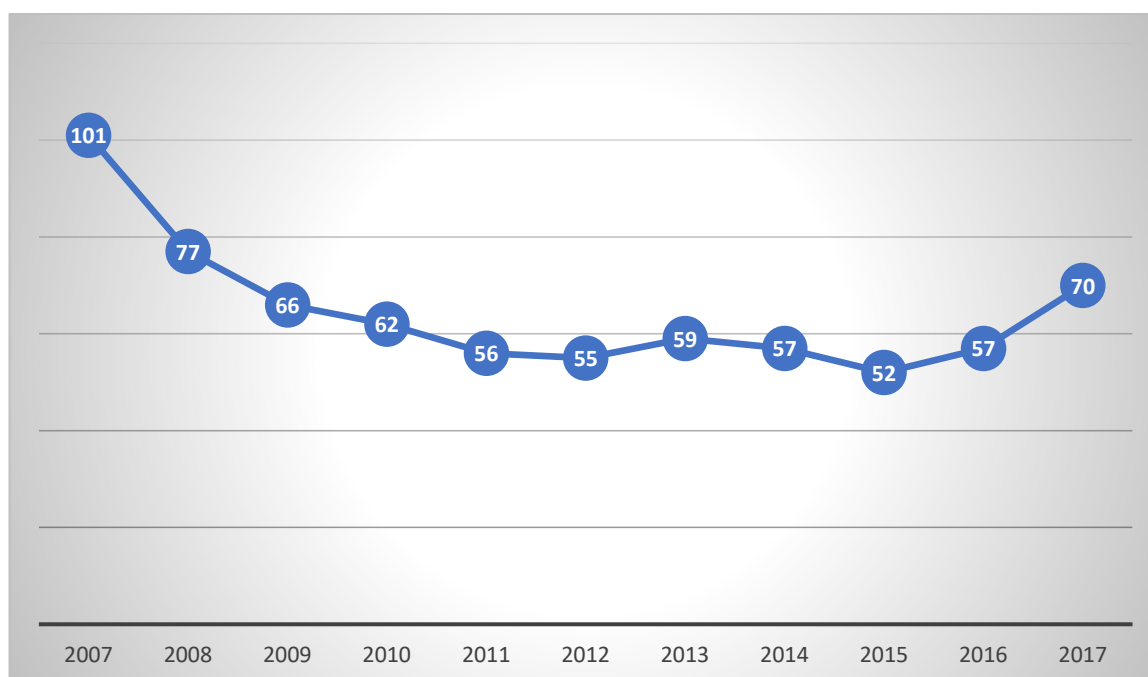
Nivelul de instruire al locuitorilor comunei este unul relativ redus. Astfel, conform recensământului din 2011, doar 4% dintre locuitori aveau studii superioare și alți 13% liceale și postliceale. Absolvenții de școli profesionale, cu precădere în domeniul industriei și construcțiilor, reprezentau 21% din totalul populației, fiind însă, în general, persoane trecute de 45-50 de ani, calificate în perioada comunistă. În altă ordine de idei, 62% dintre locuitori aveau cel mult 8 clase, situație ce se întâlnea mai ales în cazul persoanelor vârstnice și a celor de etnie romă. Persoanele cu nivelul de studii cel mai redus sunt, în general, cele mai expuse riscului de excluziune de pe piața muncii, în condițiile în care majoritatea angajatorilor pretind un nivel minim de calificare al personalului.

Figură 19 - Structura populației stabile cu vârsta de peste 10 ani din comuna Coroișinmartin, după nivelul studiilor absolvite, la recensământul din 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

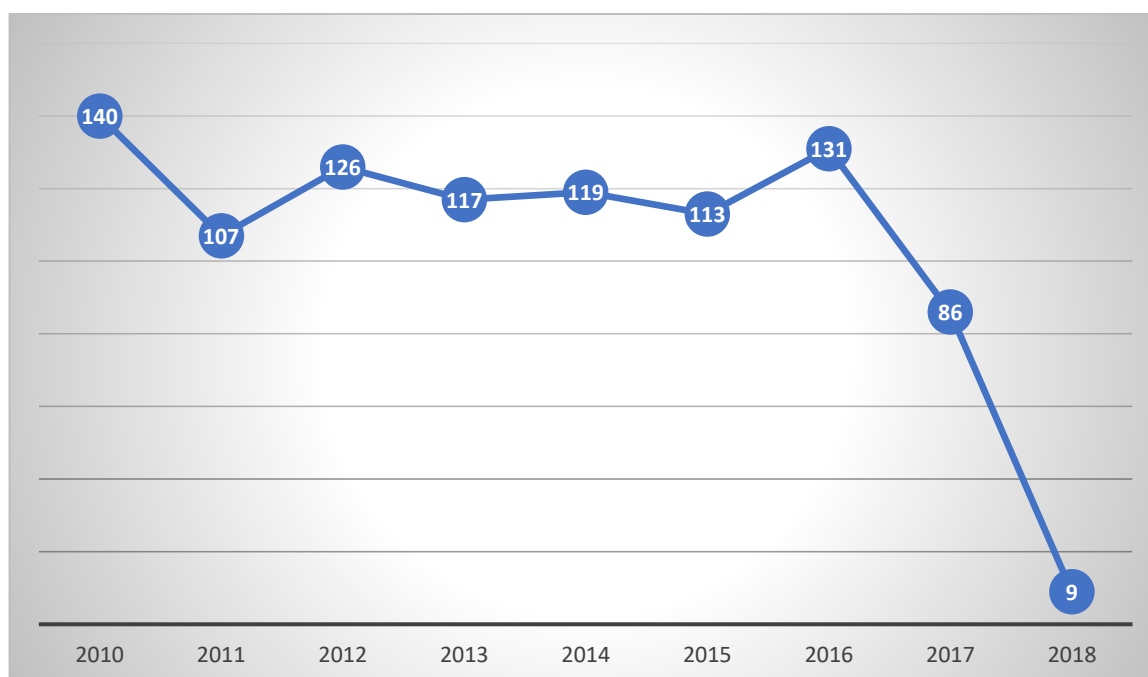
La nivelul comunei există în prezent circa 70 de locuri de muncă, atât în sectorul public, cât și în cel privat, total insuficient în raport cu cele circa 800 de persoane apte de muncă. În acest context, o parte din forța de muncă face naveta către alte localități din județ, în timp ce unii locuitori au preferat să plece la muncă în străinătate.

Figură 20 - Numărul mediu de salariați din comuna Coroisinmartin, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Numărul de șomeri din comuna Coroisinmartin s-a menținut relativ constant în perioada 2010-2016, variind în intervalul 100-150 de persoane, urmat de o scădere abruptă în 2017 și 2018, când s-a ajuns la doar 9 persoane. Ca și în cazul altor localități rurale din județ, cei mai mulți șomeri din comună sunt de fapt beneficiari de venit minim garantat, care sunt obligați să se înscrie în evidențele AJOFM. Aceștia sunt, în general, persoane de etnie romă, cu un nivel redus de instruire și cu probleme complexe de excludere de piața forței de muncă, context în care devin asistați sociali pe termen lung. Scăderea numărului de șomeri din ultimii ani nu este legată de creșterea numărului de locuri de muncă de la nivel local, ci mai degrabă de politica Primăriei cu privire la acordarea de prestații sociale.

Figură 21 - Numărul mediu anual de șomeri din comuna Coroiașmartin în perioada 2007-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Raportat la numărul de persoane în vârstă de muncă din comună, rata șomajului a fost de 1% în 2018, în scădere de circa 15 ori față de anul 2010. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere că această valoare nu reflectă în totalitate situația de pe piața locală a forței de muncă. Astfel, în comună există peste 800 de cetățeni în vârstă de muncă (18-62 de ani), dintre care mai puțin de jumătate sunt ocupați, iar un sfert au venit constant, restul fiind lucrători pe cont propriu sau lucrători neremunerați în propria gospodărie. Așadar, necesarul de locuri de muncă la nivel local este unul foarte ridicat.

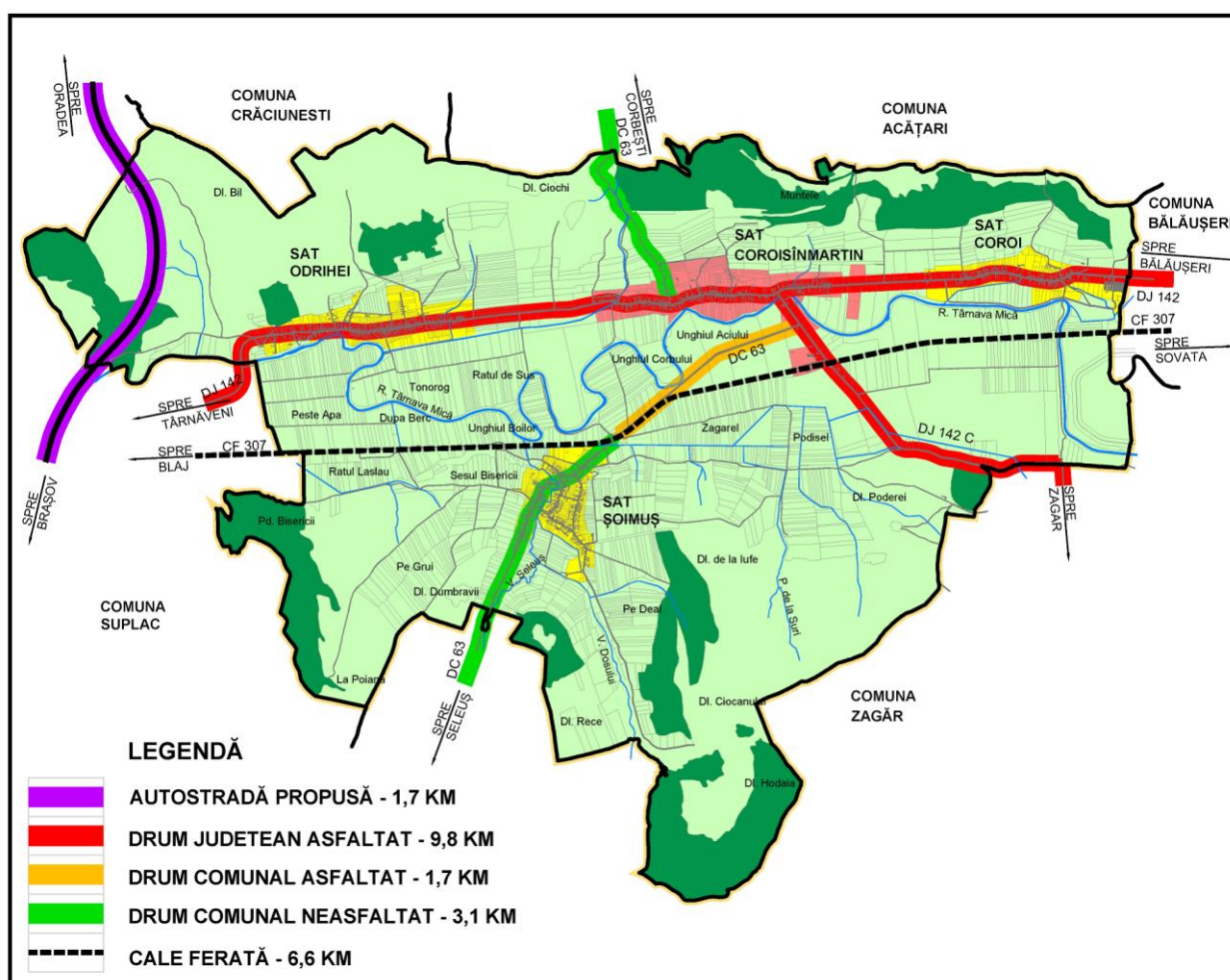
4. Accesibilitatea și infrastructura de transport

Comuna Coroiașmartin este dezavantajată, de ex. în comparație cu comunele de pe Culoarul Mureșului, de lipsa accesului direct la rețeaua majoră de transport (autostradă, aeroport, drum european, magistrală de cale ferată), ceea ce are o influență negativă asupra nivelului de dezvoltare socio-economică (de ex. atractivitatea pentru investiții private). Traseul inițial al Autostrăzii Transilvania tranzita teritoriul administrativ al comunei prin partea de vest, însă abordarea din prezent a autorităților centrale este de a concentra investițiile pe traseul Oradea – Cluj- Napoca – Turda – Sebeș – Sibiu – Brașov, respectiv Turda – Târgu Mureș – Târgu Neamț – Iași.

Accesul rutier în comună, precum și conexiunea dintre satele Coroiașmartin, Odrihei și Coroi, se realizează pe drumul județean DJ 142, care leagă municipiul Târnăveni de Bălăușeri, de drumul european Brașov-Târgu Mureș (DN 15/E 60), respectiv de DN 13A, o importantă cale de acces către zona Sovata-Praid-Odorheiu Secuiesc- Miercurea Ciuc. Punctul de intersecție cu aceste drumuri este situat la 5-10 km de satele componente ale comunei Coroiașmartin. Un alt drum județean care asigură accesul în comună este DJ 142C, care leagă comuna de

orașul Dumbrăveni (județul Sibiu) și de DN 14 (Sighișoara-Mediaș-Sibiu), punctul de intersecție fiind situat la circa 30 km de centrul comunei. Acest drum asigură și legătura cu comunele Zagăr și Vișoara.

Ambele drumuri județene care străbat teritoriul comunei se află într-o stare tehnică bună. Astfel, DJ 142C a fost modernizat cu fonduri europene, printr-un proiect în valoare de 23 mil. de lei finanțat prin POR 2007-2013. De asemenea, Consiliul Județean Mureș a aplicat recent tratamente bituminoase pe DJ 142, între satele Suplac și Odrhei (2,4 km) și în satul Coroisînmartin (0,9 km). Aceste drumuri județene înregistrează valori relativ scăzute de trafic, de maxim 2.000 vehicule pe zi.

Figură 22 - Rețeaua de transport de la nivelul comunei Coroisînmartin

Sursa: Planșă proprie pe bază PUG Coroisînmartin

Mobilitatea în interiorul comunei se realizează pe DC 63, care leagă satul Coroisînmartin, Șoimuș, Seleuș și Zagăr, respectiv pe străzile din intravilanul acestora. Drumul comunal are o lungime de circa 5 km pe teritoriul comunei, acesta fiind modernizat cu fonduri de la bugetul de stat (PNDL), în valoare de 6,2 mil. lei. Tot cu fonduri PNDL, în cuantum de 1 mil. de lei, a fost construit un nou pod peste pâraul Seleuș în satul Șoimuș.

Rețeaua stradală de la nivel comunei nu este foarte extinsă la nivel local, satele Coroisînmartin, Coroi și Odrihei fiind de tip liniar, majoritatea locuințelor având acces direct la DJ 142. În satul Șoimuș străzile au fost modernizate cu fonduri PNDL, în cadrul proiectului care a cuprins și asfaltarea DC 63. În comună există 1,5 km de drumuri de pământ, concentrate în satele Coroi și Odrihei, precum și 3 poduri și 8 podețe, acestea necesitând lucrări de modernizare. De asemenea, cele 5 km de trotuare din comună necesită lucrări de modernizare.

În prezent, sunt disponibile servicii de transport în comun, furnizate de către operatori privați cu microbuze, pe traseul Târgu Mureș – Bahnea (8 curse/zi). Acestea au stație în satele Coroi, Coroisînmartin și Odrihei. De asemenea, din comuna Bălăușeri există multe curse zilnice către Cluj-Napoca, Sighișoara, Sovata, Odorhei, Miercurea-Ciuc, Brașov, Ploiești, Buzău, Brăila, Galați, Covasna etc.

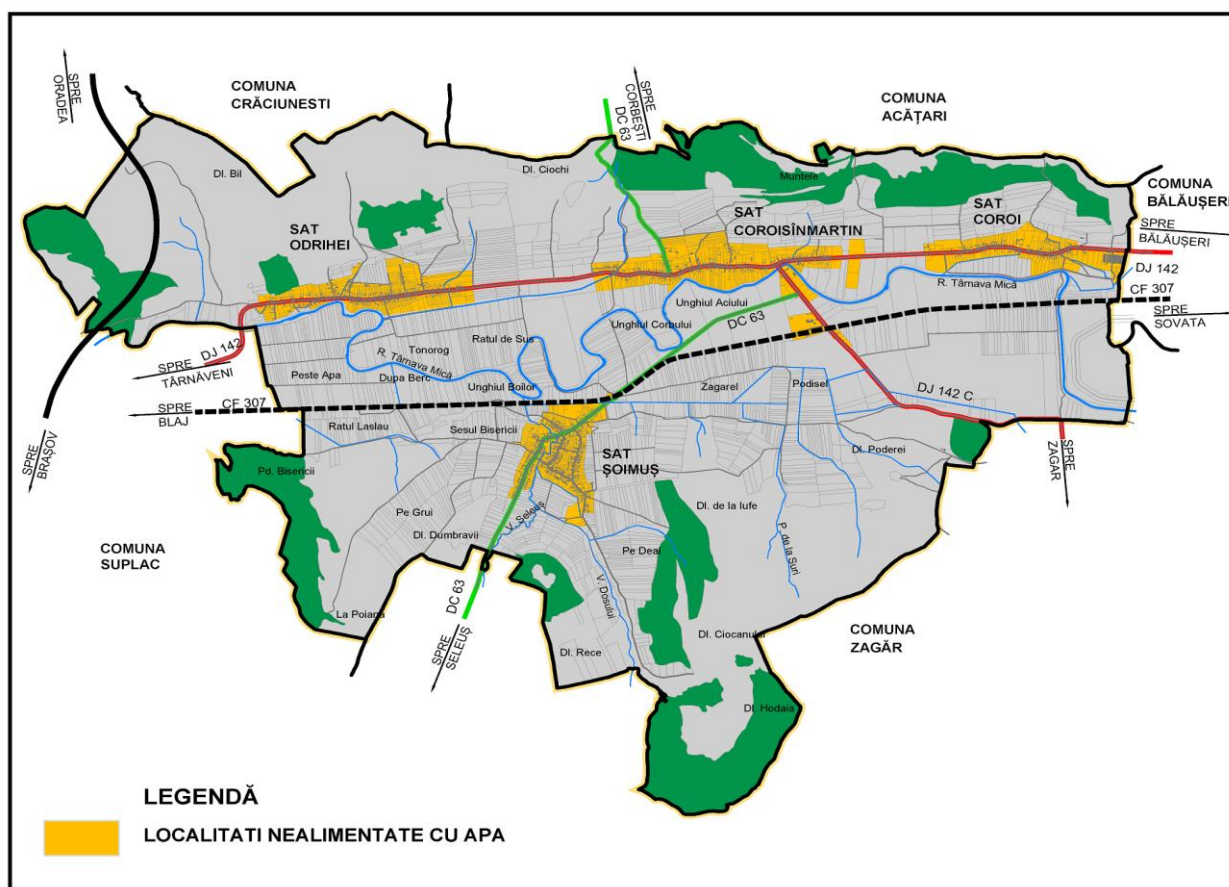
Comuna Coroisînmartin dispune de acces la calea ferată secundară nr. 307, care leagă Blajul de Târnăveni, Sovata și Praid, o linie simplă și neelectrificată. Există halte CF în satele Șoimuș și Coroisînmartin. Pe această relație circulă 4 perechi de trenuri Regio, operate de compania REGIO CĂLĂTORI, care străbat distanța până la Târnăveni în circa 50 de minute, iar până la Bălăușeri în 15 minute.

În ceea ce privește transportul aerian, cel mai apropiat aeroport este cel din Târgu Mureș, aflat la circa 30 km de comună. Acesta a fost recent modernizat, oferind, la nivelul anului 2018, 11 curse regulate pe săptămână, către Memmingen, Dortmund, Antalya, Londra și Budapesta, toate operate de compania low cost WIZZ AIR. Recent, de pe acest aeroport au fost inaugurate și curse interne către București, operate de TAROM.

5. Infrastructura tehnico-edilitară

5.1. Alimentarea cu apă și canalizare

Comuna Coroisînmartin nu dispune în prezent de sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă. În acest context, cetățenii se alimentează cu apă din puțuri proprii din apele subterane, a căror calitate este îndoielnică. Amplasarea comunei lângă un dom gazeifer ridică probleme legate de calitatea apelor subterane, care au nivel ridicat de duritate și mineralizare, la care se adaugă și poluarea generată de utilizarea produselor chimice în agricultură. În acest context, starea de sănătate a cetățenilor este pusă în pericol de consumul apei nemotorizate din punct de vedere biologic și chimic.

Figură 23 – Starea alimentării cu apă la nivelul Comunei Coroiașmartin

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Coroiașmartin

Conform recensământului din 2011, din totalul de 641 de locuințe din comuna Coroiașmartin, doar 286 (44,6% din total) dispuneau de instalație proprie de alimentare cu apă potabilă, în timp ce 355 (55,3%) nu aveau acces la apă potabilă în locuință, ci doar în fântânile din curți. În ceea ce privește canalizarea, 185 de locuințe (28,9% din total) dispuneau de instalație proprie (de ex. fosă septică), în timp ce restul de 456 (71,1%) deversau apele uzate neepurate direct în sol. Cel mai scăzut procent al locuințelor cu sistem propriu de alimentare cu apă și canalizare se înregistrează în satul Odihei.

În prezent, operatorul regional de apă-canal din județ (AQUASERV) pregătește investiții în extinderea sistemelor de alimentare cu apă din fonduri europene (POIM 2014-2020), care va cuprinde construirea unei conducte de aducțiune apă potabilă de 27 km între Fântânele și Bahnea, care va alimenta și comuna Coroiașmartin, respectiv înființarea rețelei de alimentare cu apă în toate cele 4 sate componente. Aceste proiecte sunt conforme cu Directiva nr. 98/83/EC privind calitatea apei destinate consumului uman, care prevede ca toate localitățile cu peste 50 de locuitori să beneficieze de sisteme centralizate de alimentare cu apă potabilă. În această categorie intră toate satele componente ale comunei Coroiașmartin.

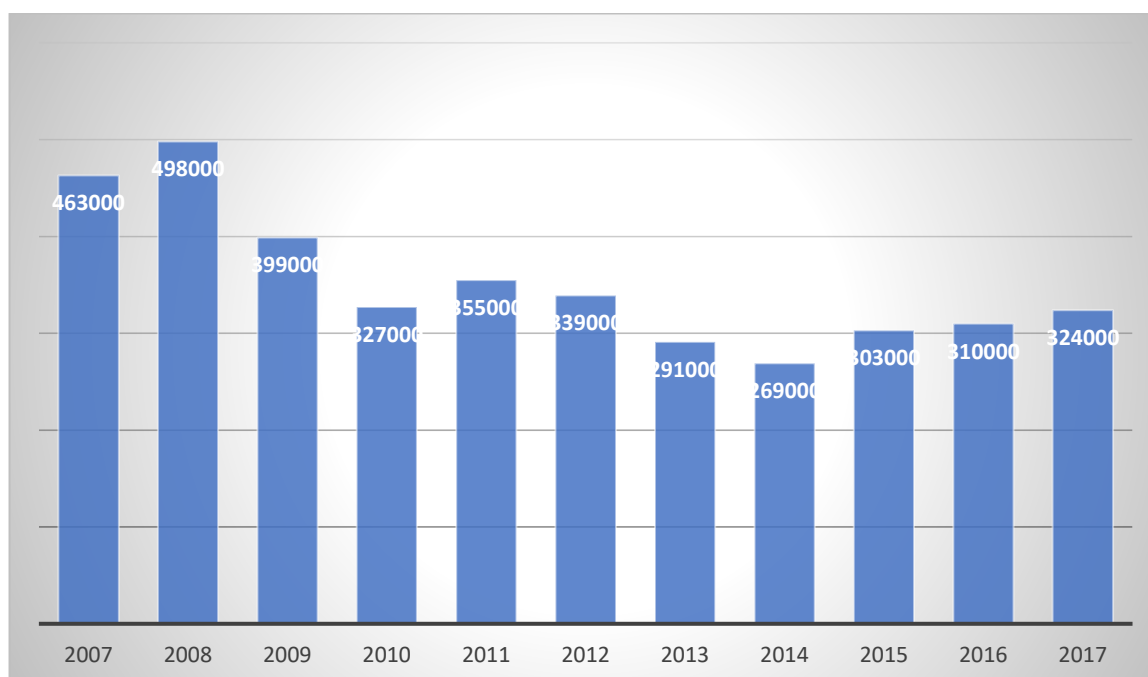
În cazul canalizării, Directiva nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate prevede obligativitatea ca toate așezările cu peste 2,000 de locuitori să beneficieze de sisteme centralizate de canalizare, aceste localități fiind vizate cu prioritate de investițiile cu fonduri

Iluminatul public se asigură folosind infrastructura (stâlpi, linii aeriene) operatorului de distribuție a energiei electrice. Corpurile de iluminat din comună sunt prevăzute cu becuri pe bază de vapori de sodiu, care au consum energetic relativ mare și o calitate mediocră a iluminării.

5.3. Încălzirea și asigurarea combustibilului pentru gătit la nivelul locuințelor

Toate satele componente ale comunei Coroisînmartin sunt conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale administrată de compania privată DELGAZ GRID, care se ocupă și de mentenanța și modernizarea infrastructurii.

În anul 2017, DELGAZ a distribuit la nivelul comunei Coroisînmartin o cantitate de 324.000 mc de gaze naturale, dintre 254.000 pentru consumatori casnici și 70.000 către firme și instituții. Tendința este de scădere a consumului, mai ales în cazul consumatorilor casnici, cauzele fiind legate mai ales de scăderea populației din locuințele branșate și de îmbunătățirea contorizării.

Figură 25 - Dinamica consumului de gaze naturale distribuite în comuna Coroisînmartin în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

La recensământul din 2011, peste 61% dintre locuințele din comună se încălzeau cu gaze naturale, prin centrale proprii, sobe, plite, aragaze. Restul foloseau, în general, sobe și centrale pe bază de combustibil solid (lemn). Per ansamblu însă, doar 9% dintre locuințe dispuneau de centrală termică.

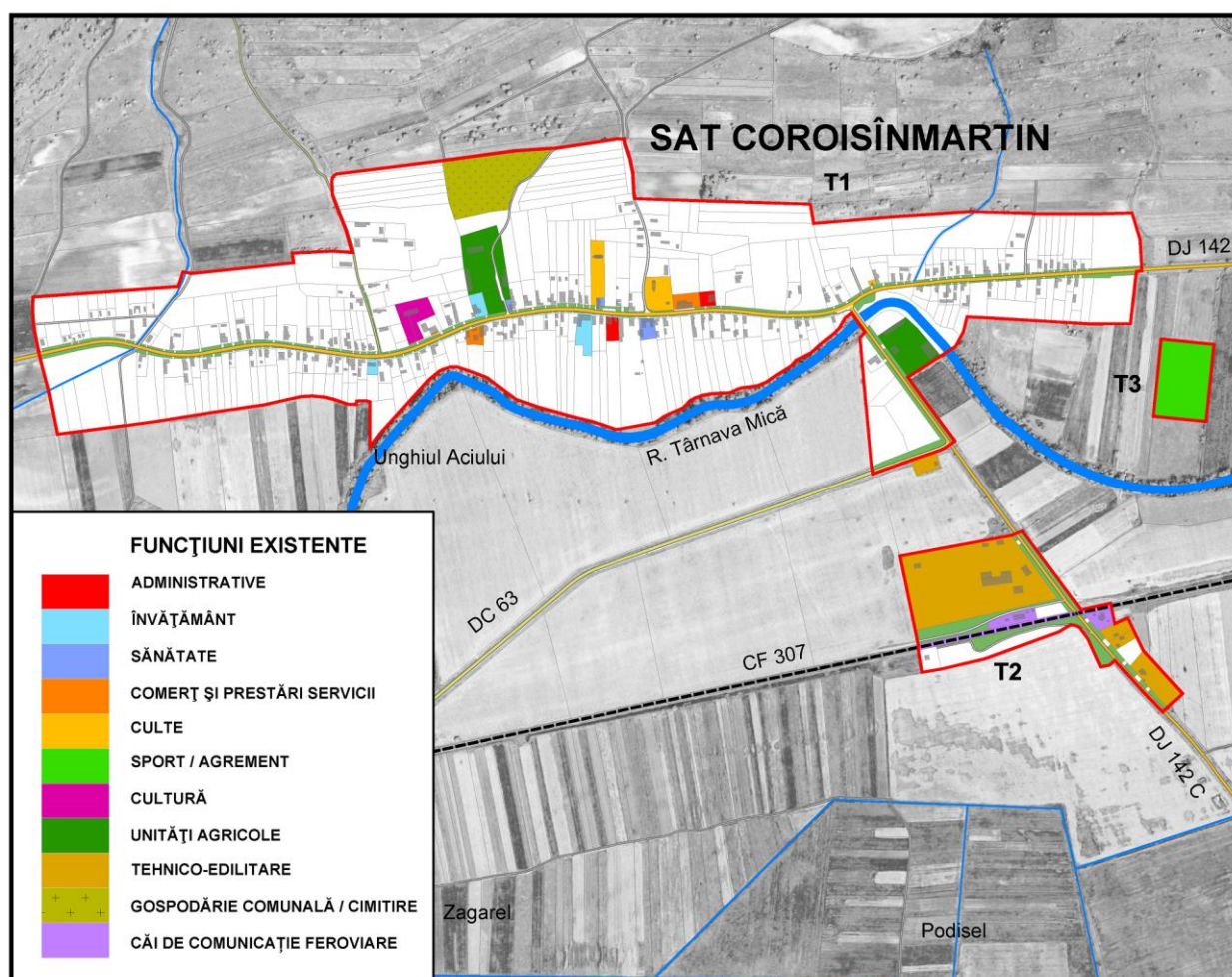
În ceea ce privește combustibilul pentru gătit, 80% dintre gospodăriile folosesc ca și combustibil pentru gătit gazul natural din rețeaua centralizată, iar restul de 20% sobele pe bază de lemne sau aragazele cu butelie.

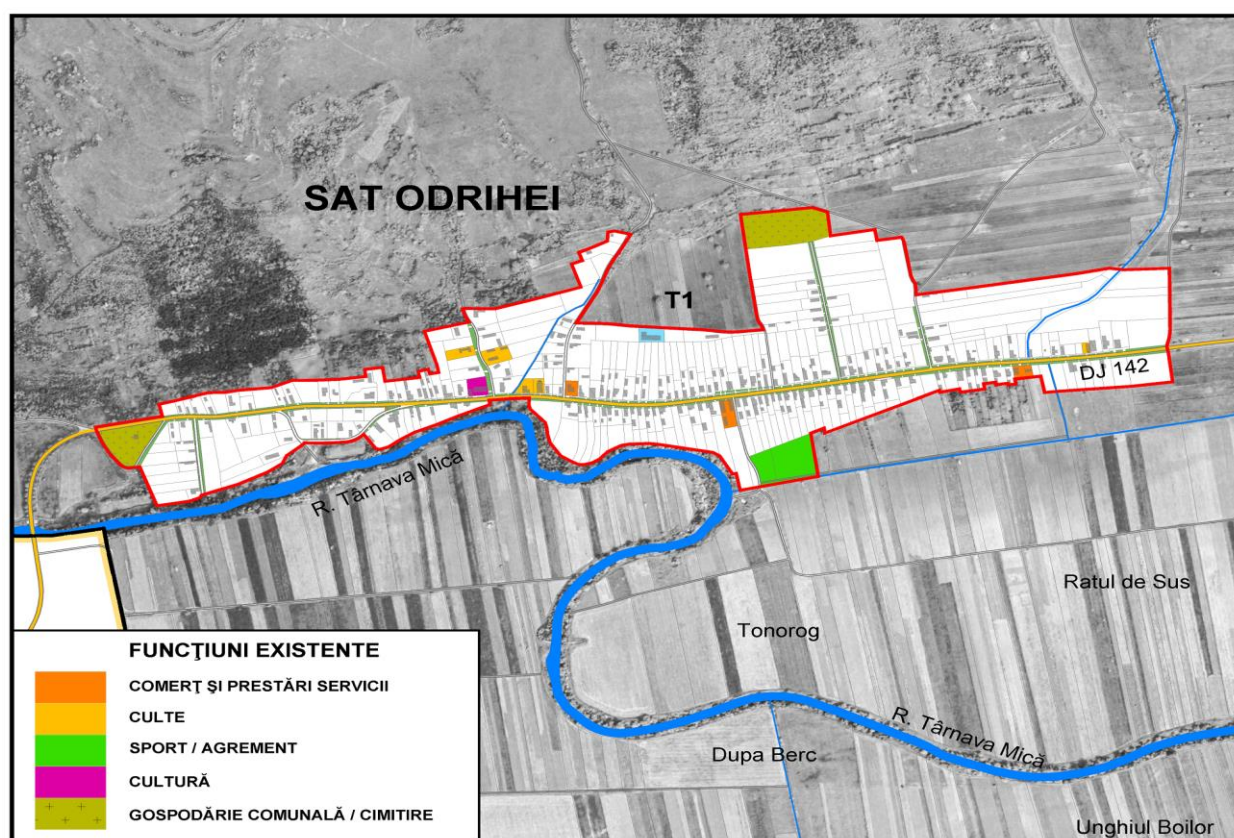
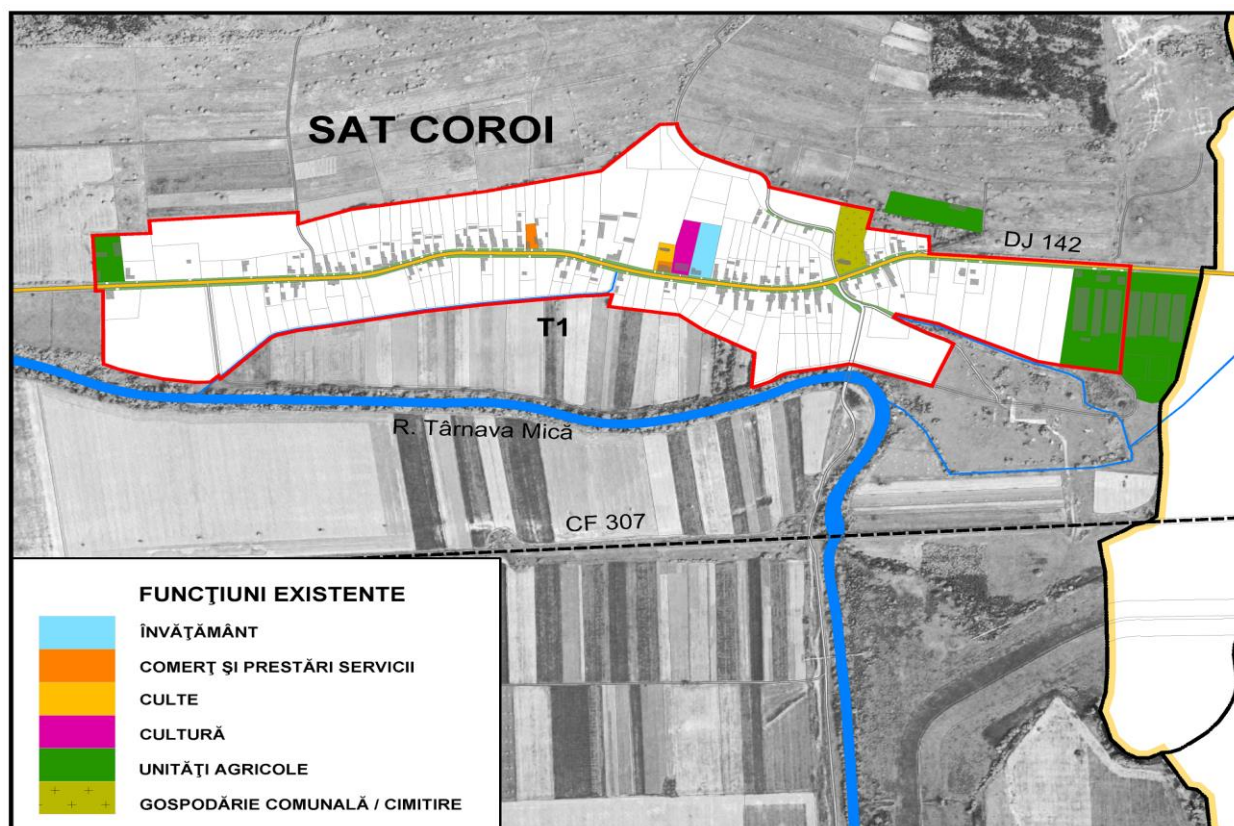
5.4. Telecomunicații

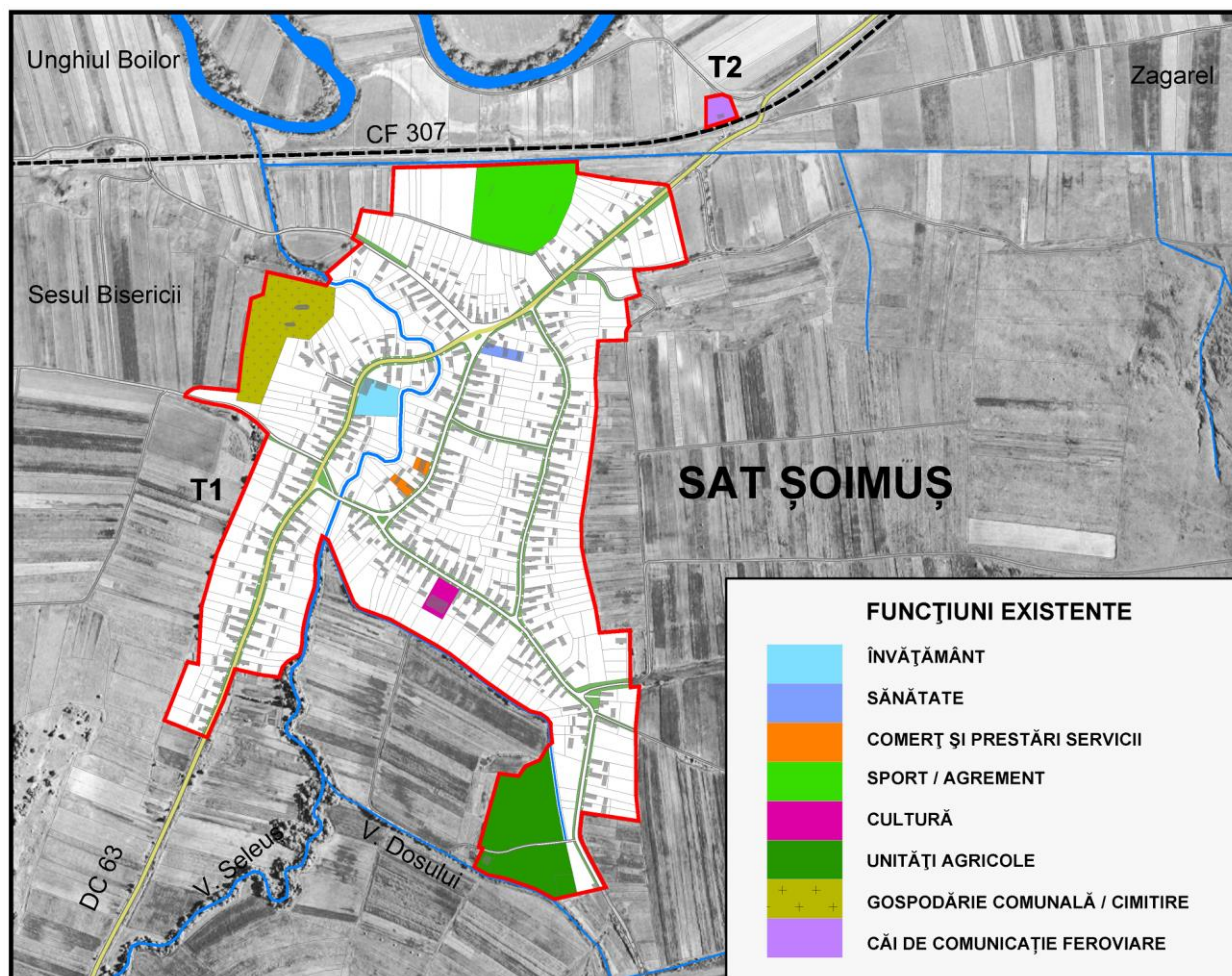
Pe teritoriul comunei Coroisînmartin există rețea aeriană de telecomunicații (telefonie fixă, cablu TV, internet), precum și de comunicații prin satelit (telefonie mobilă, transfer de date), disponibilă în toate satele componente. Numărul de posturi de telefonie fixă s-a redus în ultimii ani, însă cei mai mulți dintre locuitori folosesc servicii de telefonie mobilă și cablu TV, calitatea serviciilor furnizate de operatorii privați de profil (Orange, Vodafone, RCS&RDS/Digi etc.) fiind satisfăcătoare. În comună funcționează și un oficiu poștal.

6. Fondul locativ

În conformitate cu prevederile noului PUG, suprafața intravilană a comunei Coroisînmartin crește de la 176 ha la 193 ha, în timp ce numărului de trupuri de așezări rămâne același (7). Cea mai mare parte din intravilan este concentrată în satul Coroisînmartin (72 ha), urmat de Odrihei (44 ha), Șoimuș (41 ha) și Coroi (36 ha). Sunt propuse majorări ale intravilanului în toate satele componente (cele mai mari în satele Coroisînmartin și Odrihei). Cele mai multe extinderi vizează zonele de locuințe și funcțiuni complementare, respectiv cele destinate unităților agricole și agroindustriale, în defavoarea terenurilor agricole din intravilan, care s-au redus cu 99%.

Figură 26 - Modul de utilizare al terenurilor din comuna Coroisînmartin după funcțiunile urbanistice

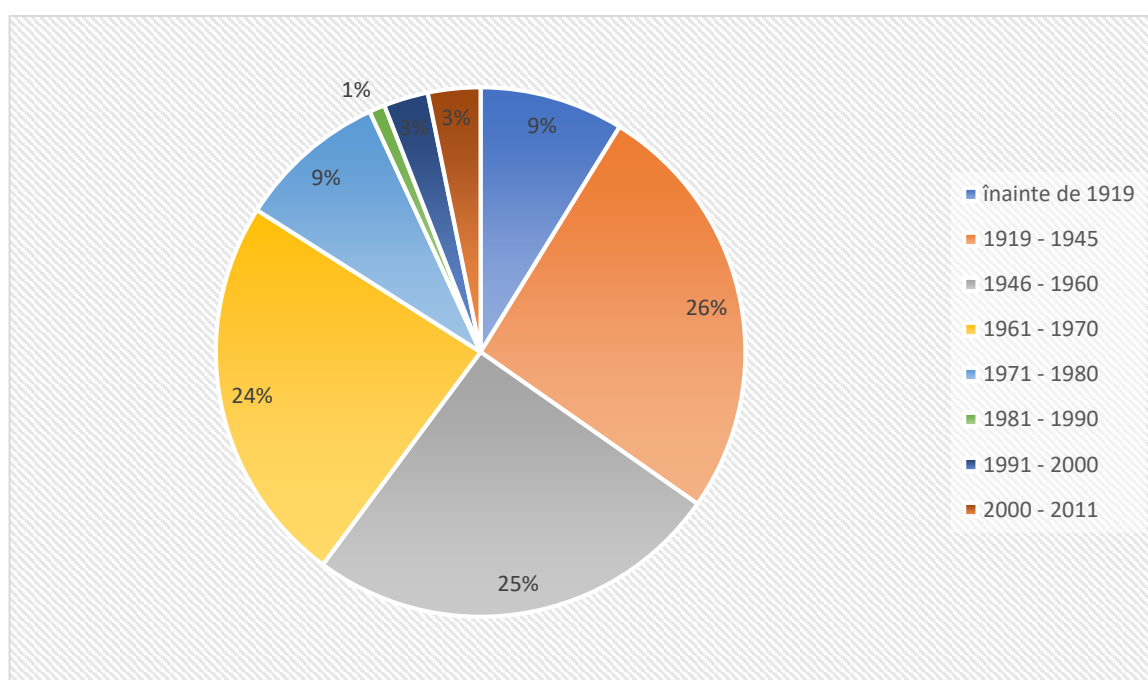
Sursa: Planșă proprie realizată pe baza PUG Coroisînmartin

Conform datelor INS, numărul de locuințe din comuna Coroisînmartin se ridică în anul 2017 la 643, cu doar două mai multe decât la recensământul din 2011. Pe de altă parte, în ultimii 10 ani s-au ridicat la nivel local doar 3 locuințe noi cu autorizație, ceea ce denotă atât o cerere redusă de spații de locuire, cât și un nivel de trai scăzut. Totuși, numărul real de locuințe din comună va fi determinat doar la recensământul din 2021.

Suprafața construită totală a locuințelor din comună se ridică în anul 2017 la circa 29.560 mp arie desfășurată (cu doar 83 mp ca la recensământul din 2011), adică o medie de 46 mp/locuință, peste media județeană și națională. Numărul total de camere de locuit se ridică, la același recensământ, la 1.753. Raportat la populația stabilă a comunei, fiecare locuitor beneficia în medie de peste 20 mp de suprafață locuibilă și de 1,2 camere de locuit. Aceste valori sunt superioare mediei județene și naționale, ceea ce indică existența unui fond locativ generos raportat la numărul actual de locuitori. Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că, în timp ce unele locuințe sunt neocupate, altele sunt suprapopulate, cea de-a doua situație fiind specifică mai ales familiilor de romi cu un număr mare de copii.

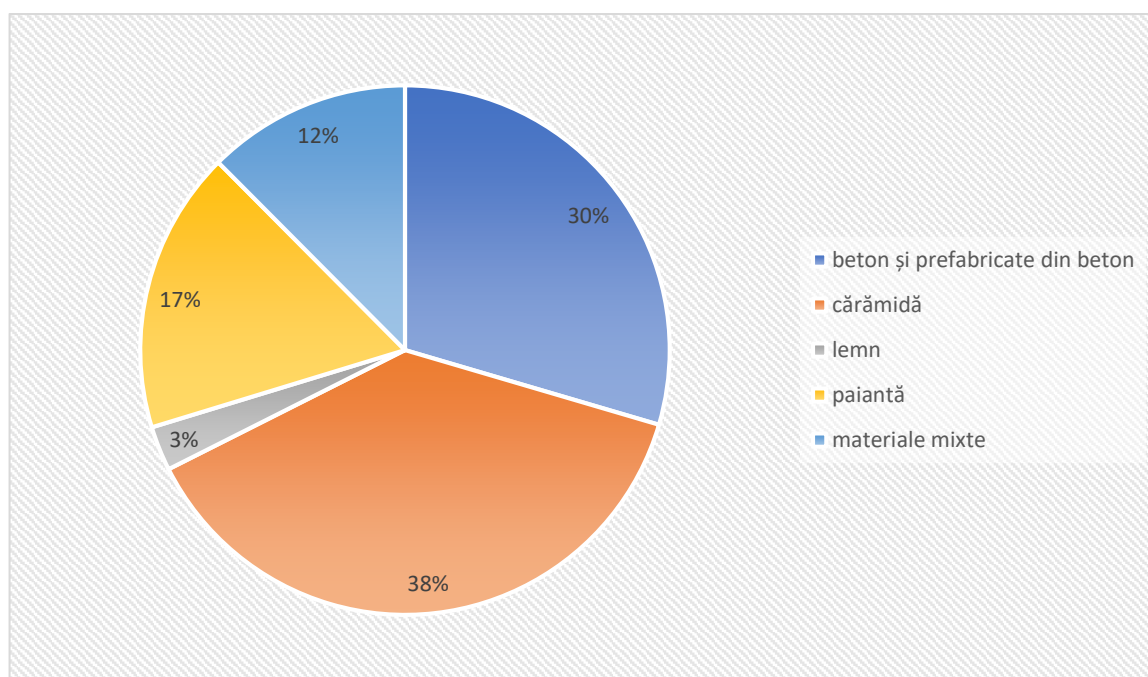
Din totalul locuințelor, 163 erau amplasate în satul Coroisînmartin, 73 în Coroi, 185 în Odrihei, și 220 în Șoimuș. Locuințele sunt amplasate în zone compacte de locuire, satele fiind de tip liniar, fără trupuri izolate cu funcțiune de locuire (de tip cătun).

Conform recensământului din 2011, în comuna Coroisînmartin existau 630 de clădiri de locuit individuale (case) și un bloc cu 10 de apartamente. În ceea ce privește vechimea fondului locativ, circa 35% dintre locuințe au fost realizate înainte de 1945, 59% în perioada comunistă (mai ales în anii 50-60), în timp ce doar 6% au fost ridicate după 1991. Declinul demografic care a debutat la sfârșitul anilor 60, caracterizat printr-o migrație masivă a forței de muncă adulte și îmbătrânirea populației, și-a pus amprenta asupra numărului mic de locuințe finalizate în ultimii 40 de ani.

Figură 27 - Locuințele din comuna Coroisînmartin, funcție de perioada de construcție, la recensământul din 2011
Sursa: INS. RGPL 2011

Cele mai multe locuințe din comuna Coroisînmartin au pereții din cărămidă (38%), urmate de cele din prefabricate din beton (30%), paiață/chirpici (17%), materiale mixte (12%), în timp ce 3% sunt din lemn. Ponderea ridicată a caselor din beton și cărămidă face fondul locativ local relativ rezistent la diferite hazarde naturale și antropice.

Figură 28 - Locuințele din comuna Coroisînmartin, funcție de materialul de zidărie folosit, la recensământul din 2011
Sursa: INS. RGPL 2011

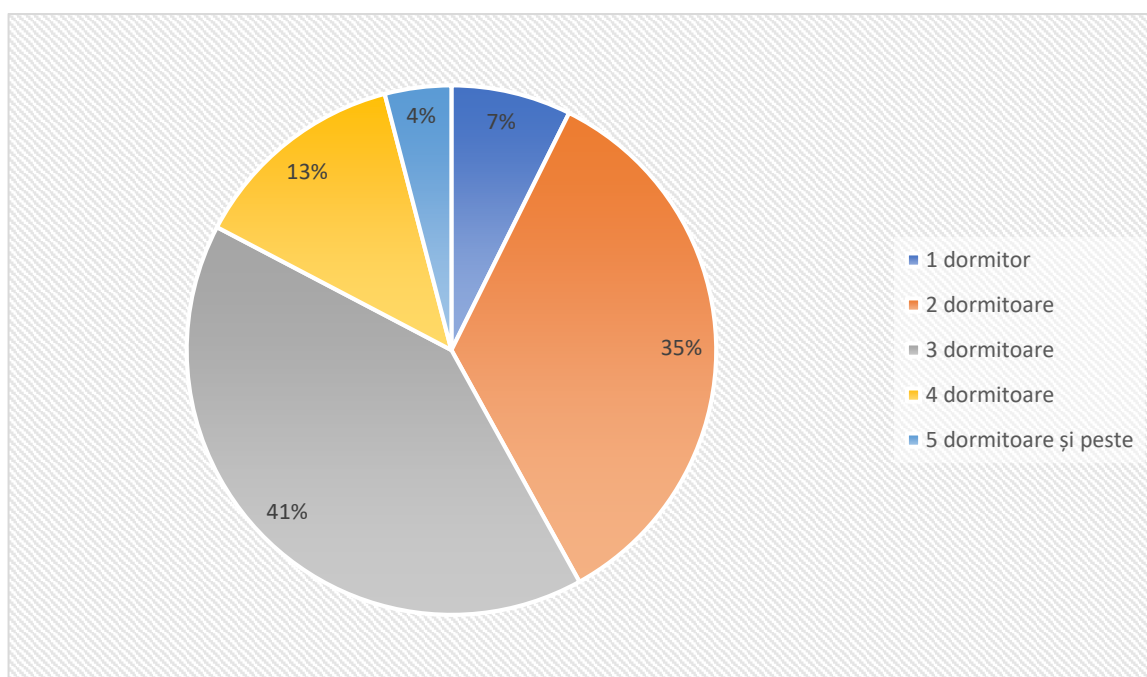
Numărul clădirilor de locuit cu etaj din comuna Coroisînmartin era foarte mic la recensământul din 2011, respectiv 14 (2% din total), dintre care unul este blocul construit în perioada comunistă, iar restul sunt locuințe de tip vilă. Numărul acestora indică faptul că nivelul de trai al populației locale este scăzut.

În altă ordine de idei, doar 39 de locuințe (6% din total) erau reabilite termic la exterior, iar 71 (11%) erau prevăzute cu tâmplărie termoizolantă din aluminiu sau PVC. În acest context, eficiența energetică a fondului construit este una foarte redusă, costurile suplimentare cu încălzirea și disconfortul termic în perioada iernii fiind suportate de către cetățeni.

Dintre cele 641 de locuințe din comuna Coroisînmartin, doar 544 (85% din total) erau ocupate, restul de 48 fiind secundare/sezoniere, iar 49 neocupate de-a lungul întregului an. Exodul forței de muncă și îmbătrânirea populației au condus la creșterea continuă a numărului de locuințe neocupate, cele mai multe dintre acestea rămânând în proprietatea moștenitorilor care trăiesc în alte localități, care fie le-au scos la vânzare, fie le utilizează ca reședințe secundare.

Cele 544 de locuințe efectiv ocupate găzduiau un număr de 568 de gospodării. Astfel, 18 locuințe erau ocupate de 2 gospodării, iar 3 locuințe de 3 gospodării. În aceste cazuri putem vorbi despre probleme locative de tipul suprapopulării.

Cele mai multe locuințe din comuna Coroisînmartin au 3 camere de locuit (41% din total), urmate de cele cu 2 camere (35%), respectiv 4 camere (13%). Prin urmare, locuințele din comună sunt, în general, spațioase și au spații excedentare în raport cu numărul locatarilor.

Figură 29 - Locuințele din comuna Coroisînmartin, după numărul de de cmaere de locuit, la recensământul din 2011
Sursa: INS. RGPL 2011

La recensământul din 2011, doar 25% dintre locuințele din comună dispuneau de baie cu apă curentă (dintre care 2% în curtea clădirii), 24% de apă caldă, iar 95% de bucătărie (dintre care aproape 2% într-o dependență din curtea imobilului). Așadar, nivelul de dotare al locuințelor cu facilități moderne este unul scăzut.

7. Educația

La nivelul comunei funcționează o singură unitate de învățământ cu personalitate juridică, respectiv Școala Gimnazială Coroisînmartin, care are arondate următoarele structuri:

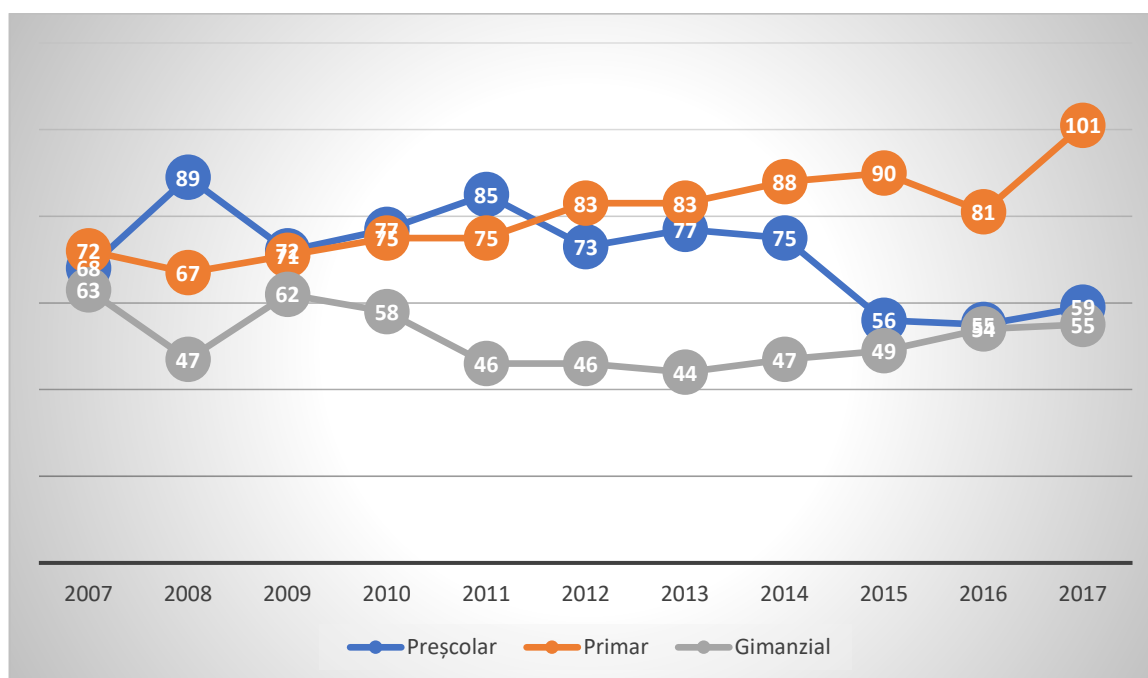
- Școala Primară Șoimuș;
- Școala Primară Odrihei;
- Grădinița cu Program Normal Coroisînmartin;
- Grădinița cu Program Normal Șoimuș;
- Grădinița cu Program Normal Odrihei.

Elevii de gimnaziu din satele Odrihei și Șoimuș, precum și toți copiii și elevi din satul Coroi sunt transportați cu microbuzul la Școala din Coroisînmartin, numărul navetiștilor fiind de aproape 50. Elevii învață într-un singur schimb, iar în cazul clasei pregătitoare în regim simultan. Predarea se face în limba română și maghiară.

Infrastructura școlară cuprinde 14 săli de clasă și 3 laboratoare, o bibliotecă școlară, 25 de calculatoare, mijloace audio-video, materiale didactice diverse, un teren de sport asfaltat (care urmează să fie modernizat de către Primărie pentru a dispune de gazon artificial și nocturnă), locuri de joacă la grădinițe etc. Majoritatea unităților de învățământ din comună necesită lucrări de extindere, reabilitare și dotare. Primăria a pregătit documentații tehnico-

economice pentru realizarea unor astfel de investiții cu fonduri europene pentru Școala Gimnazială din Coroisînmartin și pentru Școala Primară Odrihei.

Populația școlară de la nivelul Școlii Gimnaziale Coroisînmartin (inclusiv unitățile arondate) s-a ridicat în anul 2017, conform datelor INS, la 215 copii și elevi, echivalentul a circa 15% din populația stabilă a UAT. Dintre aceștia, 59 erau înscriși la grădiniță, 101 la ciclul primar și 55 la cel gimnazial. Față de anul 2007, populația școlară a înregistrat o ușoară creștere, mai evidentă în cazul ciclului primar, inclusiv ca urmare a înființării clasei pregătitoare.

Figură 30 - Populația școlară de la nivelul comunei Coroisînmartin, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Peste 50% dintre copii de grădiniță și elevii din comună provin din familii de etnie romă, în general cu probleme complexe de excludere socială (venituri scăzute, locuire precară, asistență medicală sporadică etc.). De asemenea, circa jumătate dintre părinții copiilor și elevilor din localitate au absolvit maxim 8 clase de învățământ obligatoriu. În acest context, unitățile de învățământ din comună se confruntă cu riscul fenomenului de abandon școlar. La nivelul acestora se implementează diferite măsuri cu caracter social, precum acordarea de burse sociale, de rechizite gratuite, programul "Cornul și Laptele", programul "Euro 200" etc. Acestea au avut un efect pozitiv asupra fenomenelor de absenteism și abandon școlar. Cu toate acestea, la nivel local nu se furnizează servicii de tip After-School, care ar avea o contribuție benefică la asigurarea unei frecvențe cât mai ridicate a elevilor la cursuri și o îmbunătățire a performanței școlare.

Număr de cadre didactice de la Școala Gimnazială Coroisînmartin (și unitățile arondate) a fost în anul 2017 de 15 (echivalent normă întreagă), dintre care 3 educatori, 6 învățători și 6 profesori de gimnaziu. Față de anul 2007, numărul cadrelor didactice a scăzut cu 7, pe fondul reducerii numărului de clase. Întreg personalul didactic este calificat, iar peste 90% au

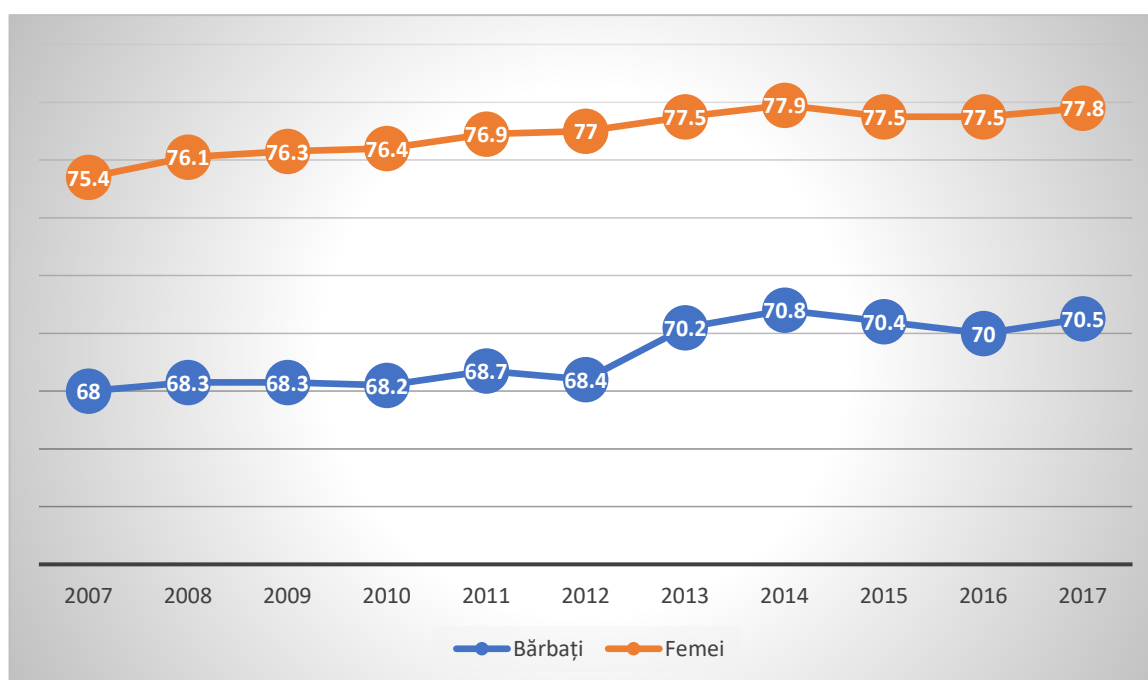
definitivat și cadrele didactice I și II. Circa 2/3 dintre cadrele didactice care activează în comună fac naveta.

8. Sănătatea

Asistența medicală se desfășoară la nivelul comunei în cadrul unui cabinet de medicină de familie, a unui cabinet stomatologic și a unei farmacii, în cadrul cărora activează un medic de familie, un medic stomatolog și un asistent medicali. În pofida numărului mare persoane de etnie romă din comună, multe neasigurate medical, Primăria nu dispune de un mediator sanitar sau de asistent medical dedicat.

Dispensarul medical din centrul de comună dispune de 4 încăperi și este proprietatea Primăriei, fiind însă dat în comodat medicului de familie. Acesta necesită lucrări de reabilitare, modernizare și dotare. Asigurarea asistenței medicale în celelalte sate componente este problematică, în contextul în care acestea nu dispun de puncte sanitare corespunzător amenajate, iar medicul trebuie să facă naveta pentru consultații.

În altă ordine de idei, în comună nu există cabinete medicale de specialitate sau laboratoare de analize, astfel încât pentru investigații de acest tip e necesară deplasarea locuitorilor la Târgu Mureș.

Figură 31 - Speranța de viață a populației, pe sexe, în perioada 2007-2017

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Speranța de viață a populației din zonele rurale nu trece de 74-75 de ani, fiind mai redusă cu circa 3 ani față de mediul urban, principalele motive fiind accesul mai dificil la servicii medicale, dar și lipsa unor programe eficiente de prevenție. În cazul persoanelor de etnie romă, sunt

necesare măsuri și mai complexe de asigurare a unei asistențe medicale corespunzătoare, morbiditatea (de ex. prin boli infecțioase) fiind mai ridicată decât în cazul altor grupuri etnice.

9. Incluziunea socială

În conformitate cu Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate, elaborat de Banca Mondială, comuna Coroisînmartin intră în categoria localităților cu nivel de dezvoltare economică mediu-scăzut din județul Mureș și din România. Cu toate acestea, raportul nu menționează existența de comunități rurale marginalizate, deși ponderea populației de etnie romă, cea mai expusă riscului de excluziune socială a trecut de 15%. Satul Coroisînmartin are un nivel de dezvoltare mai ridicat, pe fondul existenței unor funcțiuni mai complexe (Primărie, Școală Gimnazială, oficiu poștal, dispensar medical, cabinet stomatologic, farmacie etc.), în restul ce restul satelor componente au doar dotări minimale. Un alt factor de subdezvoltare îl reprezintă structura socio-demografică și nivelul redus de instruire și ocupare, precum și distanța mare față de centre urbane polarizatoare (circa 30 km față de Târgu Mureș și Târnăveni).

În cadrul Primăriei Coroisînmartin funcționează un Compartiment de Asistență Socială prevăzut cu un două posturi, dintre care doar unul este ocupat de către un referent. Acesta furnizează doar servicii sociale de bază, de tipul întocmirii de anchete sociale, gestionării dosarelor de ajutor social etc. De asemenea, la nivel local furnizează servicii sociale DGASPC Mureș, din subordinea Consiliului Județean, care dispune de o rețea complexă de centre și servicii sociale în tot județul. În schimb, sectorul de servicii sociale private este slab dezvoltat și se rezumă la activitatea de îngrijire la domiciliu a Asociației "Caritas". În schimb, serviciile sociale pentru copii sau adulți apti de muncă nu există.

Conform datelor puse la dispoziție de Primăria Coroisînmartin, în luna ianuarie 2019, la nivel local erau înregistrate 72 de dosare de venit minim garantat, cu 87 de persoane apte de muncă, dintre 66 prestau munci în folosul comunității. La acestea se adăugau 27 de dosare de alocație suplimentară pentru sprijinirea familiei, 38 de dosare pentru ajutoare de încălzire cu gaze naturale și 8 dosare pentru ajutoare de încălzire cu lemne. Deși în cifre absolute aceste valori par reduse, beneficiarii de prestații sociale reprezentau circa 10% din populația stabilă, ceea ce implică un efort financiar considerabil pentru Primărie.

10. Protecția mediului și managementul riscurilor

Comuna Coroisînmartin a aderat, alături de toate celelalte UAT din județ, la ADI ECOLECT Mureș, o asociație de dezvoltare intercomunitară înființată cu scopul de a implementa un sistem de management integrat al deșeurilor. Asociația se află în faza de selectare a unui operator de salubritate pentru întreaga zonă 6 (din jurul comunei Bălăușeri, din care face parte și comuna Coroisînmartin), care va colecta și transporta deșeurile la stația de sortare din comuna Bălăușeri (Chendu) și depozitul ecologic de la Sânpaul, care este deja funcțional și unde există inclusiv o stație de tratare mecano-biologică. Noul operator va fi responsabil inclusiv de colectarea selectivă a deșeurilor.

Asemenea altor localități din această parte a județului Mureș, comuna Coroisînmartin se confruntă cu probleme importante legate de calitatea apelor de suprafață și subterane, cu un impact direct asupra sănătății populației, în contextul lipsei unui sistem centralizat de alimentare cu apă. Cauzele calității reduse a apelor sunt atât naturale (mineralizare, duritate), cât și antropice (de ex. deversarea de ape neepurate direct în sol, utilizarea îngrășămintelor chimice și pesticidelor în agricultură, gestiunea necorespunzătoare a deșeurilor de grajd etc.). În acest context, executarea unui sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă este o prioritate pentru administrația locală.

Solurile sunt, la rândul lor, expuse unor riscuri similare cu apele. Astfel, lipsa unui sistem centralizat de canalizare, face ca apele neepurate să fie împrăștiate în curți. La nivel local, o suprafață mare de teren este exploatată de ferme moderne, care utilizează produse chimice în procesul de cultură a plantelor. Nu în ultimul rând, în comună există ferme de mari dimensiuni pentru creșterea animalelor (mai ales pentru porcine), care implică riscuri de poluare a solurilor, dar și poluare olfactivă, în cazul gestionării deficitare a dejecțiilor.

Poluarea aerului și poluarea fonică nu reprezintă provocări majore de mediu pentru comună, în condițiile în care aceasta nu există tranzitată de drumuri cu valori mari de trafic și nici nu dispune de unități industriale care să genereze emisii. Prin urmare, singurele surse potențiale de poluare sunt emisiile de CO₂ rezultate din procesele de ardere a combustibililor solizi pentru încălzirea locuințelor sau din arderea resturilor vegetale.

În ceea ce privește conservarea biodiversității, pe teritoriului administrativ al Comunei Coroisînmartin se află două situri NATURA 2000, de importanță comunitară, situl ROSCI0384 "Râul Târnava Mică" (care are scopul de a proteja un habitat natural o specie de mamifere, trei specii de amfibieni, patru specii de pești și două specii de nevertebrate), respectiv situl ROSPA0028 "Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului" (un habitat de păduri de gorun și carpen, populat de numeroase specii de păsări – acvilă, ciuf, ieruncă, buhă, șoricar, caprimulg, șoim, muscar, stârc, sfrâncioc, ciocârlie, erete, ciocănitoare, viespar etc., dintre cele de importanță comunitară fiind și potârnichea, capîntortura, uliul porumbar, ciocârlanul, ciușul, albinăretul).

Teritoriul administrativ al comunei Coroisînmartin este expus, conform PATN, Secțiunea a V-a "Zone de risc natural", riscului de inundații, care este amplificat de faptul că zona construită este amplasată în lunca unui râu relativ important. Râul Târnava Mică este îndiguit în dreptul satului Coroi pe o lungime de 1,3 km, iar în comuna Bălăușeri există o acumulare nepermanentă de 24,5 mil. mc. Conform ABA Mureș, la nivelul cursurilor de apă din zonă sunt necesare lucrări periodice de decolmatare, reprofilare a albiilor și de întreținere a acestora, de ex. prin tăieri de vegetație, în vederea creșterii capacității de tranzitare a albiilor minore. De asemenea, pe râul Târnava Mică sunt necesare lucrări de mentenanță la acumularea nepermanentă de la Bălăușeri, de întreținere a albiei prin tăieri de vegetație între Coroi și Târnaveni, de regularizare și îndiguire în zona comunei Mica etc. În ceea ce privește alunecările de teren, comuna nu figurează în PATN în categoria zonelor expuse acestui risc, mai ales în contextul în care satele componente sunt așezate în lunca râului Târnava Mică, care are aspectul unei câmpii netede.

Intensitatea seismică de la nivel local, exprimată în grade MSK, (conf. legii nr. 575 / 2001, PATN – Secțiunea a V-a, Zone de risc natural – Cutremure de pământ), încadrează comuna în zona 7, cu perioadă medie de revenire la cca. 50 ani. Prin urmare, zona este relativ puțin expusă unor cutremure de magnitudine mare.

Conform unui studiu realizat de ADR Centru ("Energii regenerabile și eficiență energetică – Șanse pentru Regiunea Centru"), comuna Coroisînmartin are un potențial redus de producere a energiei hidroelectrice și a celei eoliene, un potențial mediu de producere a energiei din biomasă agricolă și lemnoasă, dar un potențial ridicat de producere a energiei fotovoltaice. Cu toate acestea, energia fotovoltaică nu este exploatată nici de locuințele individuale, nici de către Primărie, pentru a reduce costurile cu energia convențională. În comună nu există unități de producere a energiei regenerabile (de ex. parcuri solare).

11. Patrimoniul, cultura și sportul

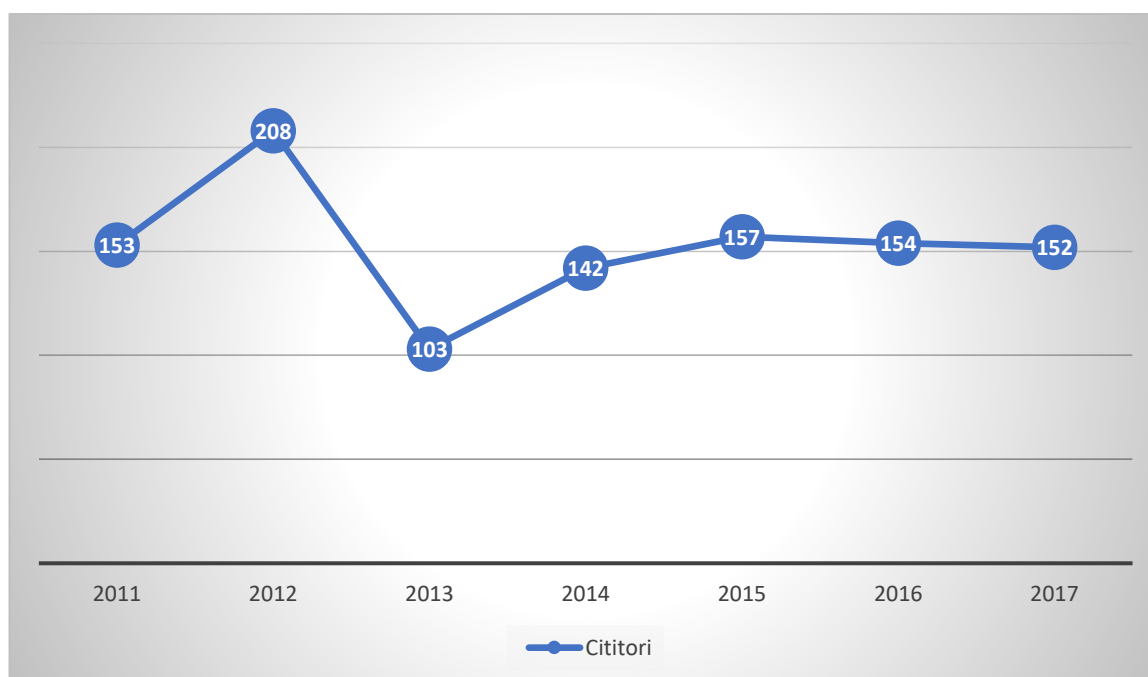
Conform Listei Monumentelor Istorice actualizate în anul 2015, la nivelul comunei Coroisînmartin nu există obiective de patrimoniu clasificate. În schimb, noul PUG propune includerea în categoria monumentelor istorice de importanță locală a următoarelor obiective:

- Biserica Ortodoxă "Sf. Arhangheli Mihail și Gavril" Coroisînmartin (construită în anul 1850);
- Biserica Reformată Coroisînmartin (1829);
- Farmacia Veterinară Coroisînmartin;
- Monumentul Eroilor români (1927);
- Biserica Ortodoxă "Sf. Treime" Coroi (1850);
- Biserica Ortodoxă "Sf. Arhangheli Mihail și Gavril" și Capela Șoimuș (1805/1846).

La acestea se adaugă o serie de clădiri cu valoare ambientală: Biserica Veche de Lemn din Coroisînmartin, Școala Primară din Coroi, Clopotnița din Cimitirul Reformat Odrihei, Biserica Ortodoxă "Sf. Arhangheli Mihail și Gavril" din Odrihei, 15 case din satele Coroi, Odrihei și Șoimuș, troițele de lemn din Coroisînmartin, Odrihei și Coroi, Monumentul Eroilor din Șoimuș.

Pentru monumentele propuse spre clasificare, PUG-ul comunei vizează instituirea unor zone de protecție cu reglementări urbanistice stricte, care să asigure protecția și conservarea lor.

Infrastructura culturală a comunei cuprinde un număr de 4 cămine culturale, câte unul în fiecare sat component, respectiv o bibliotecă comună cu circa 18.000 de volume, care funcționează în spațiul Căminului Cultural din Coroisînmartin. Deși fiecare dintre cele patru cămine dispune de 4-5 săli, clădirile în care funcționează acestea se află într-un stadiu avansat de degradare și nu dispun de dotări corespunzătoare pentru găzduirea de manifestări culturale sau de evenimente comunitare. În acest context, Primăria intenționează reabilitarea, modernizarea și dotarea acestor cămine, fiind deja câștigat un proiect în sens, cu finanțare din fonduri europene prin GAL pentru Căminul Cultural din Șoimuș. De asemenea, fondul de carte al Bibliotecii Comunale este învechit, deși numărul de cititori s-a menținut relativ constant în ultimii ani (aproximativ 150), cei mai mulți fiind elevi.

Figură 32 - Numărul de cititori activi de la nivelul bibliotecilor din comuna Coroisînmartin, în perioada 2011-2017
Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În comuna Coroisînmartin biserici și case de rugăciune aparținând diverselor cultelor ortodox (Coroisînmartin, Coroi, Odrihei, Șoimuș), reformat-calvin (Coroisînmartin, Odrihei), unitarian (Odrihei).

Oferta culturală de la nivel local este una foarte săracă, fiind organizate doar sporadic evenimente deschise publicului.

În comuna Coroisînmartin nu există baze sau terenuri de sport corespunzător amenajate. Singurele funcțiuni de acest tip există în curțile școlilor din comună, dar și acestea au dotări minimale și nu sunt deschise publicului larg. În acest context, Primăria are în vedere amenajarea unei baze sportive moderne, inclusiv pentru găzduirea de competiții.

12. Turismul și activitățile recreative

În conformitate cu PATJ Mureș și PUG, comuna Coroisînmartin se caracterizează printr-o concentrare redusă de resurse turistice naturale și antropice, precum și deficiențe la nivelul infrastructurii tehnice și a celei specific turistice.

În ceea ce privește resursele turistice, principalele atracții de la nivelul comunei Coroisînmartin sunt:

a) Resurse turistice naturale:

- Situl NATURA 2000 "Râul Tarnava Mică" – care adăpostește habitate naturale de interes comunitar;
- Situl NATURA 2000 "Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului" – cu habitate de păsări de importanță comunitară;

- Zona de podiș din partea de sud a comunei, cu păduri și fond cinegetic bine reprezentat.
- b) **Resurse turistice antropice (patrimoniul cultural imobil și mobil):**
 - Clădirile cu valoare arhitecturală ridicată din comună, care nu sunt încă incluse în lista monumentelor istorice: mai ales locuințe private, clădiri publice, monumente de for și lăcașuri de cult din toate satele componente.

Principalele puncte slabe ale comunei din perspectiva valorificării resurselor turistice sunt:

- lipsa unor obiective turistice de mare atracție, care să genereze un turism de masă;
- lipsa unităților de cazare și a celor de alimentație publică (de ex. restaurante cu specific local);
- lipsa unei oferte de evenimente culturale locale;
- lipsa unor facilități culturale moderne, de tipul căminelor culturale, muzeelor;
- lipsa facilităților de agrement (de tip ștrand, piscină, terenuri de sport, trasee de echitație etc.);
- accesul relativ dificil în comună și distanța mare față de polii turistici (de ex. Sighișoara, Târgu Mureș);
- lipsa infrastructurii tehnico-edilitare (alimentare cu apă, canalizare);
- lipsa infrastructurii specifice turismului (de ex. centru de informare, trasee turistice marcate și semnalizate, trasee pentru bicicliști etc.);

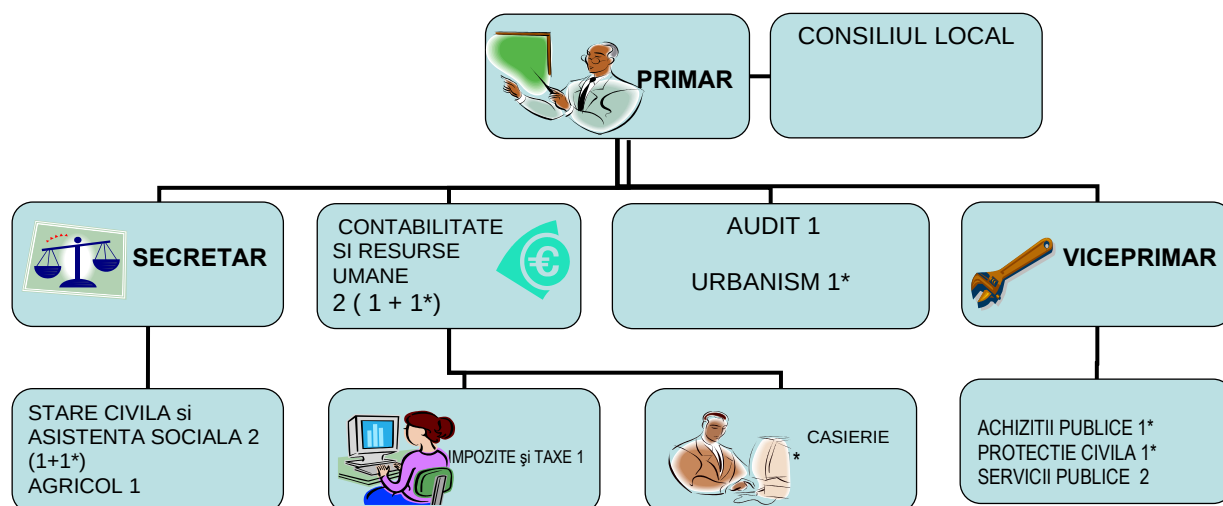
Lipsa unor alternative atractive de petrecere a timpului liber sau de practicare a sportului este resimțită și de către cetățenii comunei. Satele nu dispun de centre civice disponibile pentru odihnă și socializare, de facilități sportive moderne, de spații verzi sau de locuri de joacă pentru copii amenajate corespunzător.

13. Capacitatea administrativă

Gospodărirea comunei este asigurată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 215/2001 privind administrația locală, de către Consiliul Local (ca for decizional) și Primăria (organism executiv al Consiliului). Consiliul Local este format din 11 consilieri, aleși pe o durată de patru ani. În legislatura 2016-2020, 5 mandate de consilier au revenit PNL, 2 UDMR, 2 PSD, unul ALDE și unul PMP. În ceea ce privește Primăria, aceasta este condusă de un primar ales direct de către cetățeni, tot pentru 4 ani, care este reprezentant al PNL, respectiv de un viceprimar ales din rândul consilierilor locali, care reprezintă UDMR.

Aparatul de specialitate al Primarului cuprinde un Viceprimar, un Secretar, un Auditor, precum și Compartimentele Contabilitate și Resurse Umane (2 posturi), Impozite și Taxe (1 post), Casierie (1 post), Stare Civilă și Asistență Socială (2 posturi), Agricol și Cadastru (1 post), Achiziții Publice (1 post), Urbanism (1 post), Protecție Civilă (1 post), Servicii Publice (2 posturi). Dintre cele 16 posturi (dintre care 12 demnitari și funcții publice și 4 personal contractual), 6 nu sunt ocupate, fiind vorba despre funcții publice de execuție de la compartimentele de contabilitate și resurse umane, urbanism, stare civilă și asistență socială, casierie, achiziții publice, protecție civilă. Așadar, instituția este deficitară din perspectiva resurselor umane

dedicate unor domenii cheie, precum accesarea de fonduri europene, implementarea de proiecte de investiții, achiziții publice, urbanism.

Figură 33 - Organigrama Primăriei Coroisînmartin, în anul 2018

Sursa: Primăria Coroisînmartin

Comuna Coroisînmartin face parte din GAL "Podișul Târnavelor", alături de comunele Adămuș, Băgaciu, Bichiș, Bogata, Bahnea, Cucerdea, Cuci, Gănești, Mica, Ogra, Sânpaul, Suplac, precum și de orașul Iernut. La acestea se adaugă ONG-uri și firme private. În perioada de programare 2014-2020, GAL-ul dispune de o strategie de dezvoltare locală și un plan de finanțare de peste 1,6 mil. Euro, din care pot fi finanțate, în cadrul unor competiții, proiecte publice și private din sfera modernizării exploatațiilor agricole, sprijinirii instalării tinerilor fermieri, stimulării antreprenoriatului în activități non-agricole, dezvoltării turismului și promovării meșteșugurilor / artizanatului / produselor locale, investițiilor în infrastructura publică (eficientizare energetică a clădirilor publice, amenajare spații publice, de recreere, servicii de urgență, salubritate, iluminat public, drumuri locale etc.), investițiilor în infrastructura educațională, sanitară și socială, protejarea patrimoniului construit, accesul la TIC, sprijinirea structurilor asociative în agricultură și turism etc. Comuna Coroisînmartin a depus în anul 2018 un proiect în valoare de 70.000 Euro pentru restaurarea, renovarea și reabilitarea Căminului Cultural Șoimuș, care va fi finanțat prin acest GAL.

De asemenea, comuna face parte din mai multe asociații de dezvoltare intercomunitară, respectiv:

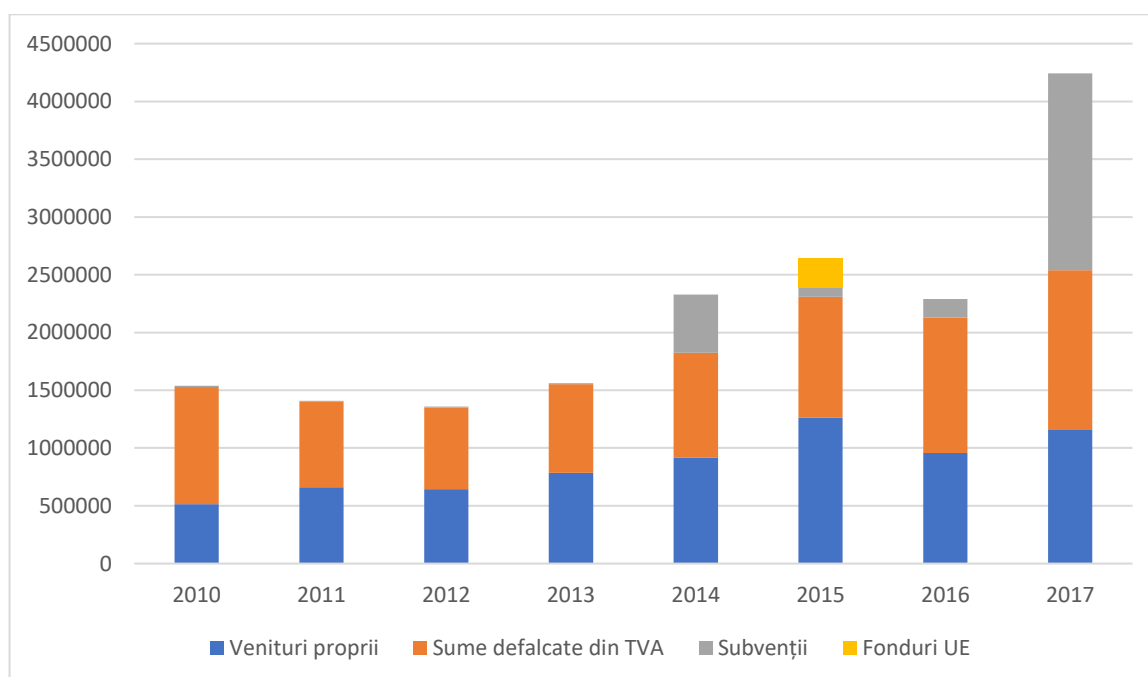
- ADI "ECOLECT" – înființată cu scopul de a implementa la nivel județean un sistem integrat de management al deșeurilor;
- ADI "AQUA INVEST MUREȘ" – înființată cu scopul de a promova investiții din fonduri europene pentru extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată din județ;
- ADI "Suplac-Coroisînmartin" – care are scopul de a promova dezvoltarea integrată a celor 2 UAT-uri învecinate;
- Asociația Microregională "Târnavă Mică Inferioară" – cu scopul de a promova dezvoltarea zonei de sud a județului Mureș.

Conform datelor MDRAP, execuția bugetului local al Comunei Coroisînmartin pentru anul 2017 s-a încheiat cu următoarele valori:

- Venituri totale: 4.241.758 lei;
- Cheltuieli totale: 4.305.582 lei;
- Deficit: 63.824 lei.

Din punct de vedere al încasărilor totale la bugetul local, comuna Coroisînmartin înregistra valori similare cu ale altor comune din județul Mureș, precum Bereni, Răstolița, Vătava, Suplac, Stânceni, Gălești, Sânger, Iclânz, Saschiz, Hodoșa, Pogăceaua, Cuci, Miheșu de Câmpie, Ideciu de Jos, Băgaciu.

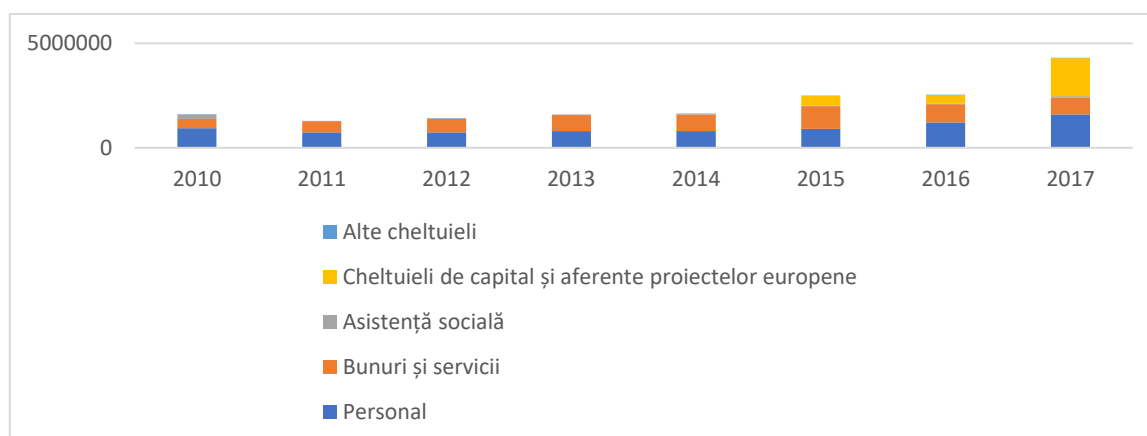
Deși au înregistrat un maxim istoric în anul 2017, veniturile la bugetul local al comunei Coroisînmartin se mențin la cote reduse și sunt dependente de sume defalcate din TVA și subvențiile de la bugetul de stat pentru diferite proiecte de investiții. Astfel, veniturile proprii (din taxe, impozite etc.) au reprezentat circa 1/3 din încasările totale, acestea nedepășind procentul de 50% în niciunul dintre ultimii 5 ani. Cauza principală a volumului redus al veniturilor proprii este baza de impozitare restrânsă pe fondul numărului redus de agenți economici.

Figură 34 - Dinamica și structura veniturilor la bugetul local al comunei Coroisînmartin, în perioada 2010-2017

Sursa: MDRAP. DPFBL

Cu excepția anului 2017, când cea mai mare parte a bugetului local a fost local investițiilor, cheltuielile cu personalul și cele cu achizițiile de bunuri și servicii (energie, combustibili, consumabile etc.) au consumat cea mai mare parte din buget.

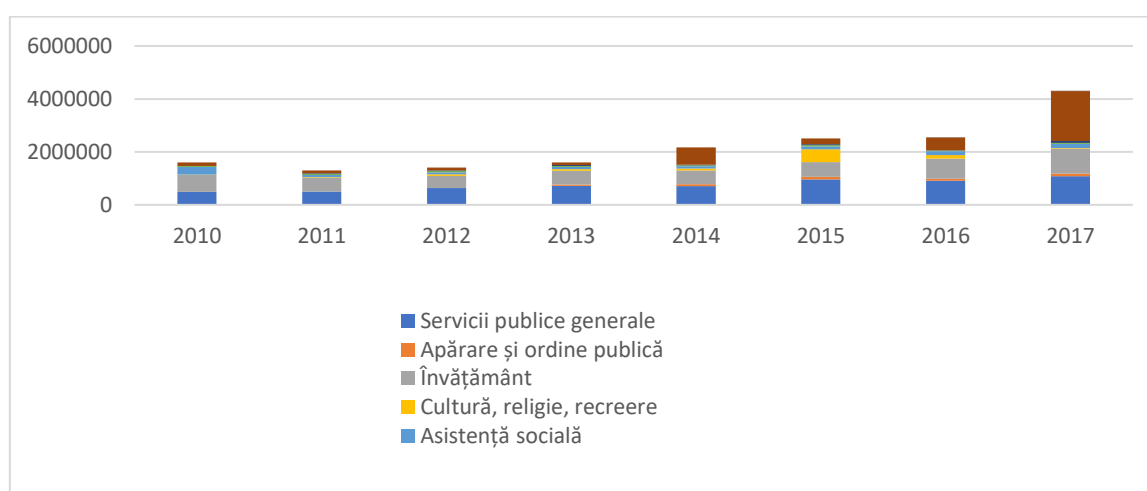

Figură 35 - Dinamica și structura cheltuielilor efectuate de la bugetul local al Primăriei Coroisînmartin, pe tipuri de cheltuieli, în perioada 2010-2017

Sursa: MDRAP. DPFBL

În perioada 2010-2017, volumul investițiilor publice realizate în comuna Coroisînmartin a fost de circa 2,7 mil. lei, dintre care 2,4 mil. din fonduri de la bugetul de stat (PNDL), respectiv 0,3 mil. din fonduri europene. Dintre acestea, 1,8 mil. lei au fost cheltuite în anul 2017, în timp ce în perioada 2010-2014 nu s-au efectuat cheltuieli cu investiții, în contextul în care veniturile proprii sunt destinate acoperirii cheltuielilor de funcționare.

La nivel de domenii, cele mai mari sume de la bugetul local au fost alocate serviciilor publice generale (mai ales salariile angajaților Primăriei, consumabile etc.), învățământ (salariile cadrelor didactice, reparații și dotări pentru unități de învățământ etc.) și transporturi (reabilitare drumuri și străzi). În schimb, cele mai mici sume au fost alocate pentru sănătate (cabinetul de medicină de familie e privat, iar Primăria nu a angajat asistenți medicali sau mediatori sanitari), asistență socială (neexistând centre sociale), mediu (în contextul lipsei rețelei de canalizare și a delegării serviciu de salubritate), apărare și ordine publică (în contextul lipsei Poliției Locale), servicii și dezvoltare publică (pe fondul lipsei unei rețele de alimentare cu apă).

Figură 36 - Dinamica și structura cheltuielilor efectuate de la bugetul local al Primăriei Coroisînmartin pe domenii, în perioada 2010-2017

Sursa: MDRAP. DPFBL

Analiza SWOT

Punct tare	Justificare
Structura pe vârste a populației locale este echilibrată	Raportul dintre numărul de vârstnici și cel de copii este de 1,1. Ponderea copiilor este de peste 20%, peste media județeană și națională.
Profilul multi-etnic și multi-confesional al populației	Circa 40% dintre locuitori sunt de altă etnie (maghiari și romi), decât cea majoritară română neexistând conflicte interetnice. De asemenea, 35% dintre locuitori sunt de altă confesiune (reformată, neoprotestantă, unitariană, romano-catolică, greco-catolică) decât cea ortodoxă.
Existența unor ferme vegetale și zootehnice de mari dimensiuni	Circa 2/3 din suprafața arabilă a comunei este lucrată în arendă. Pe de altă parte, în comună funcționează una dintre cele mai mari ferme de porcine din județ.
Disponibilitatea resurselor de gaze naturale	Pe teritoriul comunei funcționează sonde de extracție a gazelor naturale deținute de compania de stat ROMGAZ.
Numărul mic de șomeri înregistrați oficial	La nivelul anului 2019, în comună erau înregistrați oficial doar 9 șomeri, rata șomajului fiind de 1% din populația în vârstă de muncă.
Accesul comunei la rețeaua feroviară	Comuna dispune de 2 halte CF la linia secundară 307, tranzitate zilnic de patru perechi de trenuri private.
Populația școlară în creștere	Numărul copiilor înscriși la grădiniță și al elevilor din comună a crescut cu 6% în perioada 2007-2017.
Conservarea biodiversității de la nivel local	Pe teritoriul comunei există două sit-uri NATURA 2000 (Râul Târnava Mică și Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului)
Poluarea redusă a aerului și nivelul scăzut de zgomot	La nivel local nu există surse majore de poluare fonică și a aerului.

Punct slab	Justificare
Rezerve de apă subterană și de suprafață reduse și de proastă calitate	Apele subterane din zonă au debit scăzut 0,5-1,5 l/s, mineralizare și duritate accentuate. Lipsa unor acumulări permanente de suprafață.
Numărul redus de locuitori și tendința generală de scădere a populației.	La ultimul recensământ, comuna număra 1.446 de locuitori, ceea ce o încadrează în categoria comunelor mici din județ și din țară. Față de anii 50-60, comuna a pierdut peste 1.000 de locuitori, dintre care aproximativ 250 în ultimii 30 de ani..
Rata ridicată a mortalității și a mortalității infantile	În ultimii 10 ani, rata mortalității generale a fost de peste 15/1000 de locuitori, iar cea a mortalității infantile de 13/1000 de născuții vii, ambii indicatori fiind mult peste media județeană și națională.
Ponderea ridicată a ocupării în agricultura informală	Circa 50% din populația ocupată din comună lucra, la recensământul din 2011, ca muncitor pe cont propriu sau în propria gospodărie, fără a beneficia de un venit constant.
Ponderea redusă a imobilelor înscrise în sistemul integrat de cadastru și publicitate imobiliară	Comuna este cuprinsă în programul de înregistrare a proprietăților în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară, dar aceste lucrări nu au demarat încă.
Lipsa unor ferme ecologice acreditate	La nivel local nu există producători agricoli ecologici certificați.
Lipsa unei piețe / unui târg cu profil agroalimentar	În comună nu există niciun punct de desfacere a produselor agricole corespunzător amenajat.
Fondul forestier restrâns	Pădurile ocupă circa 13% din suprafața comunei, o pondere de peste două ori mai scăzută decât media națională.
Ponderea redusă a populației ocupate	La recensământul din 2011, doar 28% dintre locuitori desfășurau în mod constant o activitate economică. Dintre aceștia, mai puțin de jumătate erau salariați, iar restul persoanelor erau ocupate informal.
Nivelul scăzut de instruire și de calificare al populației	La recensământul din 2011, 45% dintre persoanele ocupate erau agricultori fără studii în domeniu. Circa 62% dintre locuitorii absolviseră maxim ciclul gimnazial (8 clase).
Numărul redus de agenți economici și de locuri de muncă în activități non-agricole	În comună funcționează doar câteva microîntreprinderi cu profil comerț,

	construcții, baruri etc., care asigură un număr nesemnificativ de locuri de muncă.
Lipsa accesului direct la un coridor major de transport și distanța mare față de centrele urbane	Accesul în comună se poate face doar pe 2 drumuri județene și o cale ferată secundară. Distanța față de centrele urbane din județ (Târgu Mureș, Târnăveni, Sighișoara) este de circa 30-40 km.
Uzura infrastructurii feroviare	Calea ferată secundară 307 nu a mai beneficiat de reparații capitale de zeci de ani, astfel încât viteza trenurilor nu trece de 50 km/h. Cele două halte din comună nu oferă condiții adecvate pentru pasageri.
Existența unor străzi, zone pietonale, poduri și podețe care necesită reabilitări și modernizări	Trotuarele din comună sunt doar parțial modernizate și există încă o serie de străzi secundare, precum și de poduri și podețe nemodernizate.
Lipsa rețelei de alimentare cu apă potabilă și canalizare / epurare a apelor uzate	La recensământul din 2011, doar 45% dintre gospodării aveau sisteme proprii de alimentare cu apă potabilă, iar 29% sisteme proprii de canalizare.
Eficiența redusă a sistemului de iluminat public și întreruperile periodice ale alimentării cu energie electrică	Corpurile de iluminat public din comună au o eficiență energetică redusă. Unele elemente ale rețelei de distribuție a energiei electrice sunt uzate fizic și moral (stâlpi, linii aeriene, posturi de transformare, brânșamente etc.)
Fondul locativ deficitar din perspectiva stării unor locuințe și a gradului de dotare cu utilități și dependențe	Doar maxim 10% dintre locuințele din comună au fost ridicate după 1990, în timp ce peste o treime sunt mai vechi de 70 de ani. Dintre acestea, doar 25% au baie, respectiv 24% beneficiază de apă caldă produsă din surse proprii. Multe locuințe sunt neocupate, în timp ce altele sunt supraglomerate și nu oferă condiții adecvate de locuire, mai ales în cazul familiilor de romi.
Eficiența energetică redusă a clădirilor din comună	La recensământul din 2011, doar 6% dintre locuințe erau izolate termic, iar 11% aveau tâmplărie termoizolantă. De asemenea, și o parte dintre clădirile aflate în proprietatea Primăriei necesită lucrări de reabilitare termică.
Infrastructura educațională uzată fizică și morală	Clădirile în care funcționează școlile și grădinițele din comună sunt uzate fizic și

	moral și nu dispun de dotări corespunzătoare.
Riscul ridicat de abandon școlar și de absenteism, mai ales la nivelul ciclului liceal / profesional	Peste jumătate dintre copii din comună provin din familii de etnie romă, cu probleme de excludere de la educație, sănătate, ocupare, servicii și utilități publice etc., fără venituri constante, cu un nivel redus de instruire al părinților, cu căsătorii la vârste precoce etc.
Infrastructura și serviciile sanitare deficitare la nivelul unor comunități	În satele componente nu există puncte sanitare corespunzător amenajate. De asemenea, deși ponderea populației de etnie romă este ridicată, nu există mediator sanitar sau asistent medical comunitar.
Ponderea ridicată a populației expuse riscului de sărăcie, în special în rândul persoanelor de etnie romă	Circa 10% dintre locuitori beneficiau în anul 2019 de diferite forme de ajutor social.
Lipsa unui serviciu voluntar pentru situații de urgență	Comuna Coroisînmartin este deservită de SVSU Bălăușeri.
Existența unor surse de poluare locale	Utilizarea produselor chimice în agricultură, depozitarea necontrolată a deșeurilor sau gestiunea necorespunzătoare a deșeurilor de grajd/fermă sau deversarea apelor uzate direct în sol poate conduce la poluare olfactivă, poluarea solurilor sau a apelor de suprafață și subterane.
Riscul de manifestare a inundațiilor pe cursurile de apă	Râul Târnavă Mică și afluenții săi înregistrează debite crescute în perioadele cu precipitații abundente sau topiri de zăpezi în zona montană. Aceste pot genera inundații temporare, în condițiile în care satele componente sunt amplasate în zona joasă de luncă.
Diversitatea și oferta redusă de servicii sociale pentru grupurile vulnerabile	Primăria nu dispune decât de o persoană cu atribuții în domeniul asistenței sociale. De asemenea, la nivel local nu există centre de tip after-school sau unități de economie socială, deși există grupuri vulnerabile numeroase.
Lipsa monumentelor istorice clasificate oficial	În prezent, la nivelul comunei nu există clădiri clasificate ca monumente istorice. În schimb, noul PUG identifică o serie de clădiri care ar putea fi clasificate ca monumente.
Infrastructura și oferta culturală deficitare	Trei din cele patru cămine culturale din comună se află într-o stare avansată de

	degradare și nu dispun de dotări corespunzătoare pentru găzduirea unor evenimente. Oferta culturală din comună nu cuprinde evenimente cu caracter multi-anual (de ez. Zilele comunei, baluri etc.)
Lipsa infrastructurii sportive și de petrecere a timpului liber	La nivel local nu există baze sau terenuri sportive moderne, deschise publicului larg. De asemenea, nu există spații verzi sau locuri de joacă pentru copii în satele componente. Satele nu au centre civice.
Potențialul turistic redus și infrastructura turistică inexistentă	La nivelul comunei nu există obiective turistice care să genereze un interes ridicat al turiștilor, spații de cazare, restaurante, centru de informare turistică, facilități de agrement, indicatoare pentru turiști, trasee marcate etc.
Numărul mare de posturi neocupate la nivelul Primăriei	Aproape 1/3 din posturile prevăzute în organigrama Primăriei nu sunt ocupate, unele dintre acestea fiind în poziții-cheie pentru gestiunea comunității: urbanism, achiziții publice, asistență socială etc.
Încasările reduse la bugetul local	Veniturile proprii reprezintă mai puțin de 50% din încasările totale la bugetul local și nu pot reprezenta o sursă de finanțare a unor investiții publice de amploare. Astfel, în perioada 2010-2014, când nu au fost atrase de la bugetul local și din fonduri europene, volumul investițiilor a fost nesemnificative.
Dotarea logistică deficitară a Primăriei și lipsa unui spațiu administrativ corespunzător	Clădirea în care funcționează Primăria nu asigură condiții adecvate de lucru angajaților și pentru relația cu beneficiarii de servicii publice. De asemenea, mai multe clădiri din proprietatea administrației locale necesită lucrări de reabilitare și refuncționalizare. La acestea se adaugă necesarul de echipamente pentru executarea de lucrări tehnico-edilitare, tehnică de calcul, programe software etc.
Investiții reduse realizate cu fonduri europene în perioada de programare 2007-2013	În perioada de programare anterioară (finalizată, la nivel de absorbție, în anul 2016), Primăria a atras un volum foarte redus de finanțări nerambursabile din PNDR, POR etc.

Oportunități	Justificare
Includerea comunei în Programul Național de Cadastru și Publicitate Imobiliară	ANCPI va finaliza lucrările de înregistrare a imobilelor în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară până la orizontul anului 2023.
Includerea proiectului de alimentare cu apă al comunei în Master Planul județean de apă și apă uzată	Operatorul regional AQUASERV va depune spre finanțare un proiect de extindere și reabilitare a sistemului de alimentare cu apă și canalizare din județ, cu finanțare din fonduri europene. Acest proiect vizează și rețeaua de alimentare cu apă din comuna Coroisînmartin, respectiv o conductă de aducțiune până în comuna Fântânele
Finalizarea de către CJ Mureș a implementării proiectului de sistem de management integrat al deșeurilor din județul Mureș	În anul 2019 va fi finalizată procedura de selecție a operatorului care va colecta și transporta deșeurile din zona din care face parte comuna, aferentă stație de sortare de la Bălăușeri.
Existența mai multor programe cu finanțare europeană pentru proiecte de investiții în zonele rurale.	În perioadele de programare 2014-2020 și 2021-2027 vor exista apeluri de proiecte cu finanțare nerambursabilă pentru diferite investiții publice și private în mediul rural (de ex. unități de învățământ prin POR, rețele de alimentare cu apă prin POIM, investiții în ferme și în infrastructura rurală prin PNDR etc.)
Existența unor programe cu finanțare de la bugetul de stat pentru realizarea de investiții publice și private în zonele rurale	PNDL asigură finanțarea diferitelor obiective de investiții din mediul rural (de ex. drumuri, unități sanitare, unități de învățământ, rețele de apă-canal etc.). CNI derulează investiții în domeniul infrastructurii cultural-sportive. Programe de tip START-UP NATION promovează antreprenoriatul local etc.
Valorificarea potențialului local de producere a energiei regenerabile	Comuna dispune de un potențial ridicat de producere a energiei regenerabile solare și din biomasă, conform unui studiu al ADR Centru. În zonă există disponibilități de teren privat și ferme zootehnice care ar putea găzdui astfel de unități de producție (de ex. stații de biogaz care folosesc dejecții animale).
O prezență mai activă a sectorului non-guvernamental la nivel local	La nivel local s-ar putea dezvolta servicii sociale private, de ex. un centru de tip after-school pentru copii cu probleme sociale și aflați în risc de abandon. Astfel de soluții se pot realiza în parteneriat public-privat cu Primăria, care deține infrastructura și care ar putea contribui și financiar, asemenea altor comune din județ.

Amenințări	Justificare
Apariția unor inundații în lunca râului Târnava Mică care să afecteze locuințele, terenurile și infrastructura din comună	Conform ABA Mureș, lunca râului Târnava Mică este expusă riscului de inundații din cauza condițiilor de relief, climatice și a stării cursurilor de apă (de ex. albii colmatate cu vegetație). În anul 2005, s-au produs inundații care au afectat drumuri din comună.
Creșterea abandonului școlar în rândul copiilor și tinerilor din comună	În contextul în care circa jumătate din elevii din comună provin din familii cu probleme sociale complexe și nu beneficiază de servicii sociale adecvate (de tip after-school), este posibil ca numărul de cazuri de abandon și absenteism să crească.
Exodul forței de muncă locale în străinătate	Lipsa locurilor de muncă de la nivel local, ca și diferențele mari de salarizare față de alte țări din UE, vor determina, cel mai probabil, continuarea tendinței de la nivel național și local de migrare a forței de muncă
Epuizarea treptată a resurselor de gaze naturale din zonă	Diminuarea rezervelor de gaze naturale din zonă, pe fondul exploatării lor, vor determina pierderea unor locuri de muncă și a unor potențiale încasări la bugetul local al comunei.

Capitolul II. Strategia de dezvoltare a comunei Coroisînmartin pentru perioada 2019-2027

II.1. Contextul strategic

Documente strategice relevante de la nivel european:

Strategia „Europa 2020” are ca obiectiv general transformarea UE într-o economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială. Cele trei priorități stabilite în cadrul acestei strategii sunt:

- Creștere inteligentă
- Creștere durabilă
- Creștere favorabilă incluziunii sociale.

Țintele asumate prin Strategia Europa 2020 cuprind:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75%
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1990
- 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- creșterea cu 20% a eficienței energetice
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 10%
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane.

Strategia include 11 obiective tematice care se doresc a fi realizate în perioada 2014-2020:

- Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării
- Îmbunătățirea accesului la și a utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor
- Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
- Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
- Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
- Promovare ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă
- Investiții în competențe, educație și învățare continuă
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
- Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică

Documente strategice relevante de la nivel național:

Țintele Strategiei Europa 2020 asumate de România sunt:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
- 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- creșterea cu 19% a eficienței energetice
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

Acordul de parteneriat 2014-2020 are ca și obiectiv reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială între România și statele membre ale UE. Pentru a atinge aspirațiile de creștere economică și pentru a avea o economie modernă și competitivă, România trebuie să răspundă următoarelor provocări: competitivitatea și dezvoltarea locală, oamenii și societatea, infrastructura, resursele și administrația și guvernarea. Pentru fiecare provocare au fost identificate obiective (corelate cu obiectivele tematice de la nivelul UE) și priorități de dezvoltare pentru perioada 2014-2020:

- Provocarea 1 – Competitivitatea și dezvoltarea locală
- Provocarea 2 – Oamenii și societatea
- Provocarea 3 – Infrastructura
- Provocarea 4 – Resursele
- Provocarea 5 – Administrația și guvernarea

Programul Național de Dezvoltare Rurală (finanțat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) susține dezvoltarea strategică a spațiului rural prin abordarea strategică a următoarelor obiective:

- OS1 Restructurarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole
- OS2 Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- OS3 Diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale (P6)

Principalele priorități de dezvoltare rurală pentru perioada de programare 2014-2020:

- Modernizarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole prin consolidarea acestora, deschiderea către piață și procesare a produselor agricole;
- Încurajarea întineririi generațiilor de agricultori prin sprijinirea instalării tinerilor fermieri;
- Dezvoltarea infrastructurii rurale de bază ca precondiție pentru atragerea investițiilor în zonele rurale și crearea de noi locuri de muncă și implicit la dezvoltarea spațiului rural;
- Încurajarea diversificării economiei rurale prin promovarea creării și dezvoltării IMM-urilor în sectoarele nonagricole din mediul rural;

- Promovarea sectorului pomicol, ca sector cu nevoi specifice, prin intermediul unui subprogram dedicate;
- Încurajarea dezvoltării locale plasate în responsabilitatea comunității prin intermediul abordării LEADER. Competența transversală a LEADER îmbunătățește competitivitatea, calitatea vieții și diversificarea economiei rurale, precum și combaterea sărăciei și excluderii sociale.

Pentru realizarea obiectivului strategic 1, prin măsurile PNDR vor fi finanțate următoarele categorii de intervenție:

- Înființarea, extinderea și modernizarea dotărilor la nivel de fermă (clădiri, drumuri de acces, irigații, tehnologii de reducere a poluării și producție de energie din surse regenerabile, facilități de depozitare, comercializare și procesare, inclusiv în contextul lanțurilor scurte, etc.);
- Investiții în procesare și comercializare, inclusiv în eficiență energetică, marketing, depozitare, condiționare, adaptare la standarde, etc;
- Sprijin pentru restructurarea fermelor, în special a celor mici, și întinerirea generațiilor de fermieri;
- Gestionarea riscurilor în sectorul agro-alimentar;
- Activități consiliere și formare, realizate inclusiv prin intermediul grupurilor de producători.

Pentru realizarea obiectivului strategic 2, prin măsurile PNDR vor fi finanțate următoarele categorii de intervenție:

- Acțiuni de împădurire a terenurilor agricole și neagricole, precum și realizarea perdelelor forestiere pe aceste terenuri;
- Plăți compensatorii fermierilor care își asumă în mod voluntar angajamente de agro-mediu;
- Plăți compensatorii fermierilor care se angajează în mod voluntar să adopte sau să mențină practici și metode specifice agriculturii ecologice;
- Plăți compensatorii fermierilor care se angajează în mod voluntar să continue activitatea în zonele desemnate ca zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice.

Pentru realizarea obiectivului strategic 3, prin măsurile PNDR vor fi finanțate următoarele categorii de intervenție:

- Sprijin pentru realizarea de investiții pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici non-agricole în zonele rurale;
- Îmbunătățirea infrastructurii locale (sisteme de alimentare cu apă, canalizare, drumuri locale), infrastructură educațională, medicală și socială;
- Restaurarea și conservarea moștenirii culturale;
- Sprijin pentru strategii generate la nivel local, care asigură abordări integrate pentru dezvoltarea locală.

Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) este instituția care asigură implementarea tehnică și financiară a PNDR 2014 - 2020

Documente strategice relevante de la nivel regional:

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020 are ca obiectiv global „dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale”.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru cuprinde 6 domenii strategice de dezvoltare, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale
2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării
3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie
4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii
5. Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative
6. Dezvoltarea resurselor umane , creșterea incluziunii sociale

Pentru zonele rurale din regiune, Strategia prevede următoarele priorități:

- *Prioritatea 4.1. Eficientizarea activităților agricole prin modernizarea exploatațiilor agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole*
- *Prioritatea 4.2. Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional*
- *Prioritatea 4.3. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale din Regiunea Centru*
- *Prioritatea 4.4. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru*
- *Prioritatea 4.5. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare*

Documente strategice relevante de la nivel județean:

Planul de Dezvoltare al Județului Mureș pentru perioada 2014-2020 are ca obiectiv general Creșterea competitivității economiei și a atractivității județului Mureș, reducerea disparităților existente între mediul urban și rural, în scopul creării unui climat favorabil pentru locuitori, întreprinzători și turiști.

Obiective specifice de dezvoltare:

1. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de bază din mediul urban și rural, ca suport pentru dezvoltarea economică a județului;
2. Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor, încurajarea transferului tehnologic și a cercetării aplicate în sectoare cu potențial de creștere pentru îmbunătățirea competitivității economiei și creare de noi locuri de muncă;

3. Întărirea caracterului de centru medical și de cercetare a județului Mureș;
4. Susținerea polilor de dezvoltare urbani și rurali (așa cum au fost ele definite în PATJ a județului Mureș) în scopul asigurării unei dezvoltări policentrice a județului; Dezvoltarea zonelor rurale pentru reducerea decalajelor economice și sociale majore față de mediul urban;
5. Diversificarea economiei locale prin dezvoltarea sectorului turistic, cu prioritate turismul cultural, balnear, rural și montan, în spiritul tradiției multiculturale;
6. Valorificarea rațională a patrimoniului natural, a potențialului pentru producerea resurselor de energie regenerabile, în conformitate cu principiile dezvoltării durabile;
7. Dezvoltarea eficientă a resurselor umane, ca suport pentru creșterea competitivității economice;
8. Dezvoltarea serviciilor sociale și sporirea accesului la servicii sociale durabile și de înaltă calitate a grupurilor defavorizate;
9. Dezvoltarea capacității administrative a autorităților publice locale

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Mureș este principalul document de planificare teritorială de la nivelul județului și are ca obiectiv general îmbunătățirea poziției naționale în ierarhia dezvoltării, prin intrarea în topul primelor 10 județe cu economie competitivă din România.

Obiective strategice de dezvoltare:

1. Identificarea și sprijinirea unor sectoare economice de excelență și creșterea competitivității județului;
2. Dezvoltarea resurselor umane;
3. Susținerea polilor de dezvoltare urbani și rurali ai județului, cu scopul creării unor sisteme integrate de așezări;
4. Ridicarea nivelului de accesibilitate și de conectivitate a județului prin modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații;
5. Valorificarea rațională a patrimoniului natural și cultural, în conformitate cu principiile dezvoltării durabile.

Documente strategice relevante de la nivel microregional:

Strategia de Dezvoltare a GAL "Podișul Târnavelor" are ca obiective de dezvoltare rurală:

- I. Favorizarea competitivității agriculturii, cu următoarele priorități și domenii de intervenție:
 - P.2. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură:
 - D.I.2A. Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării acestora;
 - D.I.2B. Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și în special a reînnoirii generațiilor;
 - P.3. Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură;

- D.I. 3A. Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul alimentar;
- II. Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă, cu prioritățile:
- P.6. Promovarea incluziunii, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale:
- D.I. 6A. Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă;
- D.I. 6B. Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale;
- D.I. 6C. Sporirea accesibilității, a utilizării și a calității TIC în zonele rurale.

Documente strategice relevante de la nivel local:

Planul Urbanistic General al Comunei Coroisînmartin prevede următoarele propuneri de dezvoltare la nivel local:

- Promovarea și dezvoltarea activităților de agrement în cooperare cu cele de turism rural și industrie casnică artizanală;
- Promovarea și dezvoltarea activităților din sectoarele secundar și terțiar;
- Creșterea competitivității sectorului agro-alimentar;
- Împădurirea zonelor joase (mai expuse fenomenelor asociate cu schimbările climatice) și a celor afectate de eroziune și cu pericol de alunecare;
- Aplicarea de politici de atragere de capital, activități economice, sociale, culturale etc.;
- Sporirea cantității și calității infrastructurii edilitare a comunei și racordarea gospodăriilor la utilități de tip urban;
- Dezvoltarea și utilizarea mai mare a surselor de energie regenerabilă, inclusiv a biocombustibililor din agricultură, precum și prin creșterea nivelului de conformitate cu standardele comunitare a fermelor de creștere a animalelor (de ex. prin reducerea emisiilor de amoniac).
- Înființarea pădurilor tinere, cu viteză mai mare de creștere, care absorb cantități mai mari de CO₂ în comparație cu pădurile îmbătrânite;
- Dezvoltarea rețelei de perdele forestiere;
- Creșterea nivelului de educație și pregătire profesională a populației;
- Modernizarea circulației în teritoriu;
- Dezvoltarea comunei în strânsă legătură cu UAT învecinate.

II.2. Viziunea și obiectivele de dezvoltare

La orizontul anului 2027, comuna Coroisânmartin va oferi cetățenilor săi un standard de viață mult îmbunătățit, prin infrastructură și servicii publice la standarde europene, care se vor axa pe promovarea unei dezvoltări durabile și a incluziunii categoriilor defavorizate, la nivelul tuturor satelor componente. De asemenea, comuna va fi mai atractivă pentru investiții private în agricultură, dar și în activități non-agricole, ceea ce va genera o ofertă mai bogată și mai diversificată de locuri de muncă la nivel local. Administrația locală va beneficia de mai multe resurse și va fi mai eficientă în a gestiona problemele comunei. Toate acestea vor asigura o reducere a tendinței de migrație internă și externă a populației și vor asigura stabilizarea acesteia.

Atingerea acestei viziuni de dezvoltare în anul 2027 poate fi detaliată într-o serie de ținte mai specifice, fiecare corespunzând unei priorități din Strategie, după cum urmează:

➤ **Ținta 1: Acces nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice de calitate pentru cetățeni**

Scurtă descriere: La orizontul anului 2027, cetățenii comunei vor resimți o îmbunătățire semnificativă a calității vieții, prin accesul la toată gama de infrastructură și servicii publice specifice unei comunități rurale din spațiul comunitar. Astfel, aceștia vor beneficia de drumuri și străzi modernizate, de trotuare și zone pietonale, rețele de alimentare cu apă, canalizare, iluminat public, alimentare cu gaze naturale și energie electrică la standarde de calitate ridicată, grădinițe și școli moderne, centre și servicii sociale adecvate nevoilor diferitelor categorii de beneficiari, servicii medicale de bază corespunzătoare, spații și evenimente culturale atractive, oportunități sporite de petrecere a timpului pentru copii și adulți, dar și de practicare a sporturilor etc.

➤ **Ținta 2: Oportunități de ocupare și de afaceri sporite pentru cetățeni și investitori/antreprenori**

Scurtă descriere: La orizontul anului 2027, comuna va avea un mediu de afaceri local mult consolidat și va fi mai atractivă pentru investiții private. Pe lângă dezvoltarea infrastructurii și a utilităților publice indicate la ținta 1, oamenii de afaceri existenți și potențiali vor beneficia de reglementări urbanistice clare pentru zone vizate, de relația cu o administrație locală de încredere și eficientă, de eventuale facilități fiscale funcție de suma investită la nivel local, de o ofertă de active (terenuri, clădiri) publice și private unde s-ar putea dezvolta, de resurse umane cu un nivel corespunzător de calificare etc.

➤ **Ținta 3: O comună prietenoasă cu mediul înconjurător și pregătită să facă față riscurilor**

Scurtă descriere: La orizontul anului 2027, comuna va fi una mai pregătită să facă față riscurilor asociate schimbărilor climatice sau celor antropice, de tipul inundațiilor sau

incendiilor, prin investiții în infrastructura de apărare și în serviciile de intervenție. Pe de altă parte, nivelul de poluare de la nivel local va fi redus, prin realizarea sistemului de canalizare a apelor uzate, implementarea sistemului de management integrat al deșeurilor, reglementarea urbanistică a unor zone de protecție clare, amenajarea de spații verzi și extinderea zonelor împădurite, creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și private, valorificarea resurselor de energie regenerabilă etc.

➤ **Ținta 4: O administrare publică locală care să gestioneze eficient problemele și dezvoltarea pe termen lung a comunității**

Scurtă descriere: În anul 2027, administrația locală din comună va beneficia de resurse umane, logistice, tehnice, financiare și informaționale pentru a furniza servicii de calitate cetățenilor și agenților economici. Astfel, spațiile din proprietatea administrației vor fi modernizate și extinse, dotarea cu echipamente, tehnică și programe software va fi îmbunătățită, personalul va fi suplimentat la nivelul serviciilor deficitare și va beneficia de formare continuă, lucrările de înregistrare a imobilelor în sistemul de cadastru vor fi finalizate, iar dezvoltarea comunei se va face în baza noului PUG și a prezentei strategii. Colaborarea cu alte entități publice și private va fi consolidată, prin apartenența la structurile asociative de tip ADI și GAL, iar încasările la bugetul local vor crește substanțial, prin lărgirea bazei de impozitare mai ales la nivelul persoanelor juridice, atragerea de fonduri de investiții de la bugetul de stat și din programele europene cu finanțare nerambursabilă.

II.3. Obiective, priorități și măsuri pentru perioada 2019-2027

Prioritatea	Obiectivul specific	Măsura	Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei Europa 2020	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național
P1. Creșterea standardului de viață al locuitorilor comunei și asigurarea incluziunii sociale	OS1.1. Asigurarea accesului nediscriminatoriu al populației la infrastructura și serviciile de utilități publice	M1.1.1. Înfiiințarea rețelei de alimentare cu apă potabilă și canalizare	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	POIM PNDR PNDL Bugetul local
		M1.1.2. Modernizarea rețelei de distribuție a gazelor naturale		Fonduri private
		M1.1.3. Modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice și a serviciilor de iluminat public		PNDR Bugetul de stat Bugetul local
	OS1.2. Asigurarea accesului nediscriminatoriu al populației la infrastructură și servicii educaționale, sociale și cultural-sportive	M1.2.1. Realizarea de investiții la nivelul infrastructurii educaționale și promovarea formării continue a locuitorilor	Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei Investițiile în educație, competențe și învățarea pe tot parcursul vieții	PNDR PNDL POCU Bugetul de stat Bugetul local
		M1.2.2. Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și a serviciilor de asistență socială		PNDR POCU Bugetul de stat Bugetul local
		M1.2.3. Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor de asistență medicală de bază		PNDR PNDL Bugetul de stat Bugetul local
		M1.2.4. Dezvoltarea infrastructurii și a ofertei de evenimente cultural-sportive și de petrecere a timpului liber		PNDR CNI Bugetul de stat Bugetul local Fonduri private
	OS1.3. Asigurarea accesului nediscriminatoriu al populației la infrastructură și	M1.3.1. Modernizarea și mentenanța drumurilor de interes local și a străzilor, inclusiv poduri, podețe	Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de CO2 în toate sectoarele	PNDR PNDL Bugetul local

	servicii durabile de transport	M1.3.2. Promovarea mobilității nemotorizate și a transportului în comun	Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore	Bugetul local
P2. Creșterea gradului de ocupare al forței de muncă și a veniturilor locuitorilor	OS2.1. Sprijinirea investițiilor și a creării de locuri de muncă în sectorul non-agricol	M2.1.1. Susținerea întreprinzătorilor existenți la nivel local	Îmbunătățirea competitivității IMM, a sectorului agricol și a pescuitului și acvaculturii	PNDR Fonduri private START UP +
		M2.1.2. Atragerea de noi investitori în comună		Bugetul de stat Bugetul local
		M2.1.3. Valorificarea patrimoniului natural și construit în scopul atragerii de vizitatori		PNDR Fonduri private Bugetul de stat Bugetul local
	OS2.2. Creșterea competitivității sectorului agricol și a veniturilor forței de muncă din domeniu	M2.2.1. Sprijinirea înființării, extinderii și modernizării fermelor vegetale și zootehnice	Îmbunătățirea competitivității IMM, a sectorului agricol și a pescuitului și acvaculturii	PNDR Fonduri private
		M2.2.2. Sprijinirea structurilor asociative din agricultură		PNDR Fonduri private
		M2.2.3. Sprijinirea instalării tinerilor fermieri		PNDR
		M2.2.4. Sprijinirea depozitării, procesării, marketingului și comercializării produselor agroalimentare realizate în comună		Fonduri private
P3. Protecția mediului înconjurător și asigurarea siguranței locuitorilor	OS3.1. Reducerea poluării și utilizarea eficientă a resurselor naturale	M3.1.1. Implementarea managementului integrat al deșeurilor	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	POIM Bugetul de stat Bugetul local Fonduri private
		M3.1.2. Creșterea suprafețelor verzi și		PNDR POIM

		conservarea biodiversității		Fonduri private
		M3.1.3. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și private		PNDR Bugetul de stat Bugetul local
		M3.1.4. Valorificarea potențialului de producere a energiei regenerabile		Fonduri private
	OS3.2. Prevenirea și atenuarea efectelor asociate riscurilor naturale și antropice	M3.2.1. Reducerea timpilor de intervenție în situații de urgență	Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor	PNDR Bugetul de stat Bugetul local
		M3.2.2. Prevenirea riscurilor naturale și antropice		PNDR Bugetul de stat Bugetul local
P4. Îmbunătățirea capacității administrației locale de a gestiona dezvoltarea comunei	OS4.1. Creșterea eficienței Primăriei de a furniza servicii publice de calitate și de a realiza investiții de interes public	M4.1.1. Consolidarea și formarea resurselor umane din administrația locală	Îmbunătățirea eficienței administrației publice Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor, precum și îmbunătățirea utilizării și calității acestora	PNDR POCA Bugetul de stat Bugetul local
		M4.1.2. Promovarea cooperării interne și externe, inclusiv a structurilor asociative și a parteneriatului public-privat		
		M4.1.3. Investiții în baza logistică și tehnică necesară pentru furnizarea de servicii publice		
		M 4.1.4. Planificarea și gestionarea dezvoltării durabile a comunei		

Detalierea măsurilor cuprinse în Strategie:

Măsuri propuse	Posibile acțiuni
M1.1.1. Înființarea rețelei de alimentare cu apă potabilă și canalizare	Înființarea rețelei de distribuție a apei potabile și de canalizare, inclusiv branșamente/racorduri ale gospodăriilor și consumatorilor non-casnici, amenajare surse de apă, instalații de tratare, stație de epurare (sau racordare la altă stație de epurare din zonă), conductă de aducțiune Fântânele-Coroisînmartin etc.
M1.1.2. Modernizarea rețelei de distribuție a gazelor naturale	Modernizarea rețelei existente, inclusiv branșarea de noi consumatori.
M1.1.3. Modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice și a serviciilor de iluminat public	Modernizarea și mentenanța sistemului de iluminat public (înlocuire corpuri de iluminat). Modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice (stâlpi, linii aeriene, posturi de transformare, branșamente etc.). Extinderea rețelei de electricitate și iluminat public, dacă va fi cazul.
M1.2.1. Realizarea de investiții la nivelul infrastructurii educaționale și promovarea formării continue a locuitorilor	Extinderea, consolidarea, reabilitarea, modernizarea, dotarea grădinițelor și a școlilor din comună, inclusiv clădiri propriu-zise, instalații, grupuri sanitare, anexe, împrejurimi, curți interioare, locuri de joacă, terenuri de sport, mobilier, instrumentar, PC-uri etc.
M1.2.2. Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și a serviciilor de asistență socială	Încheierea de acorduri de PPP cu organizații private pentru furnizarea de servicii sociale pentru diferite grupuri vulnerabile (de ex. persoane de etnie romă, copii care provin din familii cu o situație materială precară, care au părinții în străinătate, vârstnici cu probleme cronice de sănătate, șomeri pe termen lung etc.). Acordarea de prestații sociale persoanelor cu venituri scăzute, în conformitate cu legislația în vigoare. Acordarea de loturi de teren (din proprietatea Primăriei / achiziționate de pe piața liberă) pentru construcția de locuințe.
M1.2.3. Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor de asistență medicală de bază	Modernizarea și dotarea dispensarului uman din centrul de comună, amenajarea de puncte sanitare în satele componente, angajarea unui mediator sanitar și/sau asistent medical comunitar, derularea de programe de prevenție a bolilor etc.

M1.2.4. Dezvoltarea infrastructurii și a ofertei de evenimente cultural-sportive și de petrecere a timpului liber	Reabilitarea, modernizarea, dotarea căminelor culturale. Dotarea Bibliotecii Comunale cu fond de carte și echipamente multimedia. Amenajarea de baze sportive și/sau terenuri de sport Amenajarea de locuri de joacă pentru copii. Amenajarea centrelor civice ale satelor componente
M1.3.1. Modernizarea și mentenanța drumurilor de interes local și a străzilor, inclusiv poduri, podețe	Modernizarea / reabilitarea / mentenanța drumului comunal, a celor de exploatare agricolă și a străzilor din comună, inclusiv podețe și poduri, parări, marcaje, indicatoare, rigole de scurgere a apelor pluviale
M1.3.2. Promovarea mobilității nemotorizate și a transportului în comun	Amenajarea / modernizarea trotuarelor și a zonelor pietonale, a traseelor pentru bicicliști. Amenajarea / modernizarea stațiilor de transport public.
M2.1.1. Susținerea întreprinzătorilor existenți la nivel local	Susținerea proiectelor dezvoltate de antreprenori locali, prin scheme locale de minimis, reducerea birocrăției legate de avize, autorizații, acorduri, încheierea de parteneriat public-private etc.
M2.1.2. Atragerea de noi investitori în comună	Identificarea și reglementarea urbanistică a terenurilor publice și private atractive pentru investitori (de ex. cele cu acces la CF, drumul județean). Extinderea utilităților în zonele vizate de proiecte de investiții. Colaborarea cu organizații care se ocupă de promovarea României ca destinație de afaceri (de ex. camere de comerț bilaterale, companii de intermediere imobiliară, consulate, ambasade, CJ Mureș, InvestRomania etc.). Adoptarea de scheme locale de minimis pentru investițiile care generează un număr mare de locuri de muncă. Reducerea birocrăției legate de activitatea de avizare/autorizații.
M2.1.3. Valorificarea patrimoniului natural și construit în scopul atragerii de vizitatori	Clasificarea ca monument istoric a obiectivelor identificate în PUGI. Consolidarea, restaurarea și introducerea în circuitul turistic a obiectivelor de patrimoniu construit.

	Promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale, de ex. prin ansamblul local, organizarea de evenimente culturale etc. Încheierea de parteneriat public-private pentru dezvoltarea infrastructurii turistice. Promovarea turistică a zonei (website, social media, cooperare cu alte autorități pentru promovarea la târguri și expoziții; instalarea de panouri de direcționare și informare cu privire la obiectivele din comună etc.)
M2.2.1. Sprijinirea înființării, extinderii și modernizării fermelor vegetale și zootehnice	Promovarea în rândul locuitorilor a oportunităților de finanțare europeană pentru realizarea de investiții în fermele existente (mașini, echipamente, clădiri etc.). Sprijinirea implementării proiectelor de investiții ale fermierilor locali (reglementarea urbanistică a terenurilor vizate, extinderea rețelelor de utilități, amenajarea căilor de acces, reducerea birocrăției legate de procesele de avizare / autorizare etc.)
M2.2.2. Sprijinirea structurilor asociative din agricultură	Promovarea în rândul locuitorilor a oportunităților de finanțare europeană pentru înființarea de grupuri de producători, cooperative agricole etc.
M2.2.3. Sprijinirea instalării tinerilor fermieri	Promovarea în rândul locuitorilor a oportunităților de finanțare europeană pentru instalarea tinerilor fermieri.
M2.2.4. Sprijinirea depozitării, procesării, marketingului și comercializării produselor agroalimentare realizate în comună	Amenajarea unui spațiu pentru comercializarea produselor agroalimentare realizate de fermierii locali. Sprijinirea investițiilor private în unități de procesare și depozitare a produselor agroalimentare, prin acordarea de facilități fiscale în cazul firmelor care creează multe locuri de muncă, reglementarea urbanistică a terenurilor vizate, extinderea rețelelor de utilități, amenajarea căilor de acces etc.
M3.1.1. Implementarea managementului integrat al deșeurilor	Încheierea de contracte de salubritate între proprietarii privați și operatorul de profil, amenajarea de noi puncte de colectare în spații publice, eliminarea depozitelor ilegale de deșeuri, salubritatea spațiilor publice, executarea de lucrări de dezapezire, toaletare vegetație etc.
M3.1.2. Creșterea suprafețelor verzi și conservarea biodiversității	Amenajarea de noi spații verzi. Executarea de lucrări de împădurire a unor terenuri degradate, mai ales în zonele cu terenuri degradate.

	Sprijinirea elaborării și/sau implementării de către custozii desemnați a planurilor de management pentru cele două situri NATURA 2000.
M3.1.3. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și private	Executarea de lucrări de reabilitare termică (pereți, acoperișuri, tâmplărie etc.) a clădirilor publice. Sprijinirea lucrărilor de reabilitare termică executate de către persoanele fizice și juridice prin acordarea unor facilități fiscale.
M3.1.4. Valorificarea potențialului de producere a energiei regenerabile	Instalarea de panouri fotovoltaice pe clădirile publice și pe cele private, inclusiv cu acordarea unor facilități fiscale. Sprijinirea investițiilor private în parcuri fotovoltaice și stații de biogaz (reglementarea urbanistică a terenurilor vizate, extinderea rețelelor de utilități, amenajarea căilor de acces, reducerea timpilor de acordare a avizelor / autorizațiilor).
M3.2.1. Reducerea timpilor de intervenție în situații de urgență	Înființarea și dotarea unui serviciu voluntar pentru situații de urgență, respectiv dotarea clădirilor publice cu instalații de avertizare și echipamente de intervenție adecvate pentru activitatea de protecție civilă, PSI. Obținerea avizelor PSI pentru clădirile publice
M3.2.2. Prevenirea riscurilor naturale și antropice	Executarea de lucrări de amenajare a cursurilor de apă, decolmatare șanțuri / rigole de scurgere.
M4.1.1. Consolidarea și formarea resurselor umane din administrația locală	Actualizarea periodică a organigramei instituției, funcție de nevoi și resurse. Recrutarea de noi specialiști, cu precădere în domeniile deficitare. Participarea angajaților la cursuri de formare continuă, schimburi de bune practici etc.
M4.1.2. Promovarea cooperării interne și externe, inclusiv a structurilor asociative și a parteneriatului public-privat	Încheierea de acorduri de PPP cu companii private și ONG-uri pentru realizarea de investiții și/sau furnizarea de diferite servicii (de ex. sociale). Continuarea colaborării cu GAL și ADI-uri pentru implementarea de proiecte de investiții. Semnarea de acorduri de înfrățire cu alte UAT-uri din străinătate.
M4.1.3. Investiții în baza logistică și tehnică necesară pentru furnizarea de servicii publice	Extinderea, modernizarea și dotarea sediului administrativ și a altor clădiri din dotarea Primăriei. Echiparea Primăriei cu mijloace hardware și software. Achiziționarea de utilaje pentru realizarea de lucrări tehnico-edilitare în regie proprie.

M 4.1.4. Planificarea și gestionarea dezvoltării durabile a comunei	Implementarea PUG și a prezentei strategii, inclusiv actualizarea lor la momentul expirării. Finalizarea procesului de înscriere a imobilelor în sistemul de cadastru și carte funciară. Elaborarea de PUZ-uri pentru investițiile de interes public și zonele de dezvoltare. Reducerea timpilor de emitere a acordurilor / avizelor / autorizațiilor. Elaborarea altor documente strategice cu caracter sectorial (de ex. în domeniul gestionării riscurilor). Achiziționarea de servicii de consultanță externă de la agenți economici specializați pentru realizarea obiectivelor de investiții și atragerea de fonduri externe.
---	---

Capitolul III. Planul de acțiune (operațional) și managementul implementării strategiei de dezvoltare locală a comunei Coroisînmartin

III.1. Portofoliul (fișele) de proiecte prioritare ale Comunei Coroisînmartin pentru perioada 2019-2027:

În vederea implementării măsurilor și a atingerii obiectivelor și țăntelor subsumate viziunii de dezvoltare a Comunei Coroisînmartin pe termen lung, au fost identificate următoarele proiecte prioritare ce ar trebui duse la îndeplinire până în anul 2027:

Proiectul Prioritar nr. 1

Titlul proiectului	Înființare rețea de alimentare cu apă în satele Coroisînmartin, Coroi, Odrihei și Șoimuș
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.1.1. Înființarea rețelei de alimentare cu apă potabilă și canalizare
Beneficiarul proiectului	AQUASERV S.A.
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Rezerve de apă subterană și de suprafață reduse și de proastă calitate Lipsa rețelei de alimentare cu apă potabilă și canalizare / epurare a apelor uzate
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede înființarea rețelei de distribuție a apei potabile în toate satele componente, pe o lungime de circa 15 km, inclusiv stații de pompare, rezervoare, branșamente ale gospodăriilor etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2019)	Investiție cuprinsă în Master Plan-ul Județean pentru Apă și Apă Uzată
Bugetul estimativ	2,000,000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	POIM 2014-2020

Proiectul Prioritar nr. 2

Titlul proiectului	Înființare rețea de canalizare în satele Coroisînmartin, Coroi, Odrihei și Șoimuș
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.1.1. Înființarea rețelei de alimentare cu apă potabilă și canalizare
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Lipsa rețelei de alimentare cu apă potabilă și canalizare / epurare a apelor uzate
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede înființarea rețelei de canalizare, pe o lungime de circa 15 km, în toate satele componente, racordarea acestora la o stație de epurare existentă în altă UAT sau construcția unei stații noi, racordarea gospodăriilor la rețea etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2019)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	2,000,000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDL PNDR, Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 3

Titlul proiectului	Reabilitarea, extindere și dotare Infrastructură educațională pentru învățământ obligatoriu (cls 0-VIII) – Școala Gimnazială Coroisînmartin și Școala Primară Odrihei
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.2.1. Realizarea de investiții la nivelul infrastructurii educaționale și promovarea formării continue a locuitorilor
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Infrastructura educațională uzată fizică și morală
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede execuția de lucrări de renovare, înlocuire tâmplărie, refacere acoperiș, instalații, finisaje interioare și exterioare, dotare cu echipamente tehnice și mobilier etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2018)	Depunere și evaluare cerere de finanțare
Bugetul estimativ	1,500,000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	POR Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 4

Titlul proiectului	Reabilitarea și dotarea Școlii Primare Șoimuș
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.2.1. Realizarea de investiții la nivelul infrastructurii educaționale și promovarea formării continue a locuitorilor
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Infrastructura educațională uzată fizică și morală
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede execuția de lucrări de renovare, înlocuire tâmplărie, refacere acoperiș, instalații, finisaje interioare și exterioare, dotare cu echipamente tehnice și mobilier etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2018)	Investiție în curs
Bugetul estimativ	200,000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDR PNDL Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 5

Titlul proiectului	Reabilitarea, modernizarea și dotarea Căminului Cultural Șoimuș
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.2.4. Dezvoltarea infrastructurii și a ofertei de evenimente cultural-sportive și de petrecere a timpului liber
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Infrastructura și oferta culturală deficitare
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul vizează construcția unei clădiri noi cu destinația de cămin cultural în satul Gogan, care să dispună de sală de festivități, bucătărie, spații anexe, mobilier și aparatură specifică.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2018)	În implementare
Bugetul estimativ	300,000
Sursele potențiale de finanțare	PNDR PNDL Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 6

Titlul proiectului	Reabilitarea, modernizarea și dotarea Căminului Cultural Coroi
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.2.4. Dezvoltarea infrastructurii și a ofertei de evenimente cultural-sportive și de petrecere a timpului liber
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Infrastructura și oferta culturală deficitare
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede execuția de lucrări de renovare, înlocuire tâmplărie, refacere acoperiș, instalații, finisaje interioare și exterioare, dotare cu echipamente tehnice și mobilier etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2018)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	300,000
Sursele potențiale de finanțare	PNDR PNDL Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 7

Titlul proiectului	Reabilitarea, modernizarea și dotarea Căminului Cultural Odrihei
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.2.4. Dezvoltarea infrastructurii și a ofertei de evenimente cultural-sportive și de petrecere a timpului liber
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Infrastructura și oferta culturală deficitare
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede execuția de lucrări de renovare, înlocuire tâmplărie, refacere acoperiș, instalații, finisaje interioare și exterioare, dotare cu echipamente tehnice și mobilier etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2018)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	300,000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDR PNDL Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 8

Titlul proiectului	Construcția unui teren de sport multifuncțional în comuna Coroisînmartin
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.2.4. Dezvoltarea infrastructurii și a ofertei de evenimente cultural-sportive și de petrecere a timpului liber
Beneficiarul proiectului	CNI / UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Lipsa infrastructurii sportive și de petrecere a timpului liber
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede construcția unui teren de sport cu teren sintetic, inclusiv porți de minifotbal/handbal, coșuri de baschet, stâlpi multifuncționali pentru tenis / volei, vestiare, dușuri, grupuri sanitare etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2018)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	200,000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	Bugetul de stat (CNI) Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 9

Titlul proiectului	Modernizare străzi laterale în comuna Coroisînmartin
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.3.1. Modernizarea și mentenanța drumurilor de interes local și a străzilor, inclusiv poduri, podețe
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Existența unor străzi, zone pietonale, poduri și podețe care necesită reabilitări și modernizări
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede reabilitarea / modernizarea străzilor pietruite / de pământ / cu strat asfaltic degradat, în lungime de circa 5 km, inclusiv amenajare trotuare, rigole de scurgere, poduri, podețe, marcaje, indicatoare, alveole, parări etc.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2018)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	500,000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDR PNDL Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 10

Titlul proiectului	Modernizare trotuare și alei pietonale în comuna Coroisînmartin
Măsura din Strategie în care se încadrează	M1.3.2. Promovarea mobilității nemotorizate și a transportului în comun
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Existența unor străzi, zone pietonale, poduri și podețe care necesită reabilitări și modernizări
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede modernizarea a circa 5 km de trotuare și alei pietonale.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2018)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	200,000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDR PNDL Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 11

Titlul proiectului	Extinderea, modernizarea și dotarea sediului administrativ al Comunei Coroisînmartin
Măsura din Strategie în care se încadrează	M4.1.3. Investiții în baza logistică și tehnică necesară pentru furnizarea de servicii publice
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Coroisînmartin
Punctul Slab din Analiza SWOT la care răspunde proiectul	Dotarea logistică deficitară a Primăriei și lipsa unui spațiu administrativ corespunzător
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Primăria Coroisînmartin funcționează într-o clădire veche, cu suprafață redusă și care nu dispune de dotări corespunzătoare pentru spațiile de lucru.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2018)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	400,000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDL Bugetul local

III.2. Pași necesari pentru implementarea proiectelor prioritare

Pentru asigurarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală, propunem următorul plan de acțiune, structurat pe trei intervale de timp:

Acțiuni de întreprins pe termen scurt (2019)

Acțiuni	Responsabili
Aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală în cadrul Consiliului Local, prin adoptarea de hotărâri în acest sens	Primăria Coroisînmartin Consiliul Local Consultant
Finalizarea proiectelor aflate într-un stadiu avansat de maturitate (de ex. modernizarea Căminului Cultural din Șoimuș).	Primăria Coroisînmartin Constructor selectat
Elaborare și aprobarea documentațiilor tehnico-economice aferente proiectelor prioritare din Strategie (identificare terenuri/clădiri, pregătire documente care să ateste regimul juridic al terenurilor, studii de prefezabilitate-fezabilitate, studii de impact, planuri de afaceri, documentații urbanistice, etc.)	Primăria Coroisînmartin Alte categorii de beneficiari din localitate Consultanți
Identificarea, analizarea și selectarea surselor de finanțare pentru proiectele prioritare din Strategie. Pregătirea cererilor de finanțare și a altor documente necesare pentru accesarea respectivelor surse de finanțare.	Primăria Coroisînmartin Consultanți
Identificarea și informarea potențialilor beneficiari privați asupra surselor de finanțare disponibile pentru aceștia	Primăria Coroisînmartin Autorități de Management / Organisme Intermediare Instituția Prefectului Mureș
Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare și stabilirea graficului de derulare/implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală	Primăria Coroisînmartin Consiliul Local
Pregătirea cadrului instituțional și a resurselor umane pentru implementarea cu succes a proiectelor prioritare, prin recrutarea de personal suplimentar, formare profesională, achiziție servicii de consultanță.	Primăria Coroisînmartin

Acțiuni de întreprins pe termen mediu (2020-2023)

Acțiuni	Responsabili
Implementarea proiectelor prioritare (realizare achiziții publice, executare lucrări, etc.), cu precădere a celor realizate cu fonduri europene din exercițiul financiar 2014-2020 și de la bugetul de stat	Primăria Coroisînmartin Consultanți
Atragerea de investiții private în domeniile prioritare din Strategie (de ex. acordarea de facilități fiscale întreprinzătorilor privați care creează locuri de muncă în oraș, concesionarea / închirierea de terenuri etc.)	Primăria Coroisînmartin Consiliul Local
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare	Primăria Coroisînmartin Consultanți

Acțiuni de întreprins pe termen lung (2024-2027)

Acțiuni	Responsabili
Depunerea spre finanțare și implementarea proiectelor cu finanțare europeană aferentă exercițiului financiar 2021-2027	Primăria Coroisînmartin Consultanți
Evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală pentru perioada 2019-2027 și actualizarea acesteia pentru perioada post 2027	Primăria Coroisînmartin Consiliul Local Consultanți

III.3. Managementul implementării strategiei. Comunicarea aferentă acesteia

La momentul elaborării strategiei, au fost identificate o serie de riscuri care ar putea afecta implementarea acesteia, pentru care au fost propuse măsuri de atenuare, după cum urmează:

Risc identificat	Probabilitate de apariție	Impact asupra obiectivelor Strategiei	Măsuri de atenuare propuse
Dificultăți în accesarea de fonduri europene (POR, PNDR) în perioada de programare 2014-2020	Ridicată	Ridicat	Achiziționarea de servicii externe de consultanță pentru atragerea de fonduri europene și pentru managementul proiectelor Depunerea în termen a proiectelor elaborate Monitorizarea permanentă a graficelor de implementare
Durata mare (de ex. din cauza contestațiilor) a procedurilor de achiziții publice derulate de Primărie	Ridicată	Ridicat	Achiziționarea de servicii externe de consultanță pentru pregătirea temelor de proiectare, a documentațiilor de atribuire și pentru asistența juridică
Calitatea redusă sau întârzierile în derularea contractelor de lucrări publice executate de constructorii selectați	Ridicată	Ridicat	Pregătirea unor contracte de lucrări care să cuprindă cerințe și indicatori de performanță clari, corelați cu graficele de plată, clauze de reziliere favorabile Primăriei, precum și penalități pentru întârzieri impuse contractorilor.
Resursele umane și financiare limitate ale Primăriei în raport cu numărul mare de proiecte prioritare asumate	Ridicată	Mediu	Achiziționarea de servicii de consultanță pentru pregătirea proiectelor (consultanță în atragerea de fonduri, proiectare) și managementul proiectelor (raportări, supravegherea lucrărilor). Formarea continuă a personalului existent. Realocarea posturilor în cadrul organigramei funcție de volumul

			de muncă aferent proiectelor de investiții. Planificarea multi-anuală a bugetului de dezvoltare al Primăriei. Solicitarea de prefinanțări de la instituțiile finanțatoare. Contractarea de împrumuturi pe termen scurt care să asigure necesarul de numerar.
--	--	--	--

Analiza capacității administrative a Primăriei a relevat faptul că aceasta dispune de un număr de angajați foarte redus, multe posturi-cheie pentru componenta de investiții (de ex. achiziții, urbanism, investiții, management de proiect și atragere surse de finanțare externe) sunt neocupate sau chiar inexistente în organigramă, iar resursele bugetare gestionate sunt foarte reduse, contextul în care și nivelul investițiilor publice au fost modeste, mai ales în intervalul 2010-2015. Cu toate acestea, administrația locală își propune implementarea a minim 11 proiecte de investiții prioritare în următorii 8-9 ani, cu o valoare considerabilă.

Consolidarea capacității administrației publice locale este un proces complex și de durată, care depășește în unele cazuri perioada acoperită de strategie. Acesta implică, de exemplu, recrutarea și formarea de noi experți în domeniile deficitare, revizuirea organigramei, a statului de funcții și a regulamentului intern de organizarea și funcționare, formarea noilor angajați, asigurarea necesarului de fonduri la bugetul local pentru acoperirea costurilor cu aceștia, dar și pentru asigurarea necesarului de cash-flow pentru pregătirea și implementarea proiectelor etc. Aceste demersuri de durată ar afecta însă, pe termen scurt, implementarea proiectelor prioritare cuprinse în strategie.

În acest context, se impun măsuri temporare, pe termen scurt, de consolidare a capacității administrative cu resurse externe, mai ales sub forma achiziției de servicii de consultanță externă specializată în domenii precum pregătirea proiectelor de investiții (de ex. proiectare), atragerea de fonduri europene (elaborare cereri de finanțare), asistență juridică (achiziții publice, contracte, reprezentare în justiție etc.), managementul proiectelor (de ex. raportări tehnice și financiare, contabilitate primară, supervizare lucrări etc.).

Achiziția de consultanță externă nu exclude însă unele măsuri de consolidare a capacității proprii a Primăriei, de ex. prin continuarea procesului de recrutare de noi experți, în limita resurselor financiare disponibile, și prin schimbul de bune practici cu alte autorități locale care s-au confruntat cu aceleași riscuri. Acest lucru se poate realiza și în cadrul structurilor asociative din care comuna Coroisînmartin deja face parte (de ex. GAL "Podișul Târnavelor, ADI-uri etc.).

În ceea ce privește completarea organigramei și recrutarea de noi experți, prioritară este consolidarea funcției de pregătire și implementare a proiectelor de investiții, în vederea atragerii de fonduri europene și de la bugetul de stat, vitale pentru atingerea obiectivelor

definite prin strategie, în contextul veniturilor proprii foarte reduse. Astfel, prin HCL, în organigramă ar putea fi cuprins postul de Consilier al Primarului, care ar putea fi ocupat, pe termen mediu (2-3 ani, urmat de crearea unui post de funcționar public) de un expert care ar trebui să monitorizeze permanent sursele de finanțare disponibile pentru proiectele de investiții prioritate din Strategie, să pregătească note de fundamentare pentru Consiliul Local și conducerea Primăriei, să pregătească caietele de sarcini / temele de proiectare, să pregătească procedurile de achiziție publică și să coordoneze activitatea consultanților, proiectanților, executanților / furnizorilor selectați, să monitorizeze implementarea acestora și să pregătească rapoartele de progres, să mențină legătura cu toți actorii relevanți (de ex. autorități de management, organisme intermediare, bănci etc.), să promoveze rezultatele proiectelor derulate, să se ocupe de atragerea de investiții private, de informarea antreprenorilor locali cu privire la sursele de finanțare disponibile etc.

În contextul elaborării noului PUG al comunei, se impune și consolidarea activității de urbanism a Primăriei, care să gestioneze eficient acest nou instrument de planificare. Un exemplu în acest, utilizarea instrumentelor de tip GIS poate sprijini foarte mult activitatea de urbanism. În acest sens, se recomandă participarea unui angajat al Primăriei la cursuri de formare în acest domeniu, dar dotarea cu hardware și software corespunzător pentru utilizarea acestui instrument.

Buna implementare a strategiei, ca și creșterea eficienței administrației publice locale, implică un dialog permanent cu toți actorii locali relevanți (Primărie, Consiliul Local, cetățeni, agenți economici, poliție, biserici, școli, eventuale ONG-uri interesate de comunitare). Încă din faza de elaborare a Strategiei, au fost organizate interviuri cu Primarul și personalul de execuție din cadrul Primăriei Coroisînmartin, dar și cu alți factori interesați. Varianta de lucru a strategiei a fost transmisă consilierilor locali și a fost disponibilă în format fizic și electronic la sediul Primăriei pentru toți actorii interesați în vederea consultării și formulării de observații/completări, care au fost integrate de consultanții care s-au ocupat de pregătirea documentului.

Ulterior aprobării sale în Consiliul Local, Strategia de Dezvoltare Locală va fi publicată pe site-ul WEB al Primăriei Coroisînmartin și va transmisă spre informare GAL "Podișul Târnavelor", CJ și Instituția Prefectului Mureș.

III.4. Monitorizarea implementării strategiei și evaluarea acesteia

Prezenta strategie de dezvoltare locală este relevantă pentru comunitate doar dacă obiectivele, măsurile și proiectele prioritare identificate de aceasta vor fi implementate în termenul scontat. În acest sens, după adoptarea documentului strategic de către Consiliul Local, implementarea propriu-zisă a Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Coroisînmartin trebuie monitorizată periodic, pentru a măsura progresul măsurilor asumate, a identifica potențialele riscuri și constrângeri și a întreprinde măsurile necesare pentru depășirea sau atenuarea acestora.

Procedura de monitorizare propusă este una relativ simplă, adaptată la capacitatea administrativă limitată a Primăriei, respectiv:

- La începutul fiecărui an calendaristic, o persoană din aparatul executiv al Primăriei (desemnată printr-o dispoziție a Primarului), va pregăti un scurt raport de progres al implementării Strategiei, la care se va anexa valoarea indicatorilor de realizare imediată aferenți anului precedent. Acesta va fi prezentat conducerii Primăriei, precum și Consiliului Local, în vederea întreprinderii măsurilor de remediere a diferitelor obstacole întâmpinate în calea ducerii la îndeplinire a proiectelor prioritare. Primul astfel de raport va fi prezentat la începutul anului 2020, cu indicatorii aferenți anului 2019;
- Raportul de monitorizare prezentat la începutul fiecărui an va avea următoarea structură minimală:
 - Introducere: informații succinte privitoare la perioada acoperită de raportul de monitorizare, sursele de date utilizate pentru aprecierea progresului în implementarea Strategiei (de ex. date furnizate de Aparatul de Specialitate, de personalul GAL, de CJ etc.), dificultăți întâmpinate.
 - Descrierea activităților desfășurate în procesul de monitorizare (de ex. colectarea și centralizarea datelor de la actorii sus-menționați, informări primite de la consultanți, proiectanți, executanți, finanțatori etc.;
 - Analiza riscurilor aferente implementării Strategiei (plecând de la riscurile deja prezentate în document, la care se pot adăuga altele identificate pe parcursul implementării);
 - Prezentarea proiectelor prioritare care au făcut obiectul procesului de monitorizare, plecând de la fișele prezentate în Strategie;
 - Recomandări de eficientizare a implementării fiecărui proiect prioritar în parte;
 - Concluzii finale - o apreciere generală privind progresul înregistrat în implementarea Strategiei.

La finalul perioadei de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală, adică sfârșitul anului 2026 sau începutul anului 2027, se va genera un Raport final de monitorizare a implementării Strategiei, care se va prezenta de asemenea conducerii Primăriei și Consiliului Local, care va include o analiză a:

- gradului de realizare a indicatorilor de rezultat cuprinși în strategie;
- impactului efectiv în termeni de eliminare a punctelor slabe identificate în Analiza SWOT;
- sustenabilității rezultatelor obținute (de ex. asigurarea cheltuielilor de operare și mentenanță aferente obiectivelor realizate, asigurarea necesarului de resurse umane pentru funcționarea acestora etc.);
- motivelor care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea proiectelor prioritare;
- eventualelor riscuri manifestate și neplanificate;
- lecțiilor învățate din implementarea actualei strategii pentru planificarea investițiilor în perioada următoare (post 2027).

De asemenea, dat fiind faptul că fondurile europene pot reprezenta o sursă importantă de finanțare a proiectelor prioritare și că această Strategie acoperă două exerciții financiare europene (2014-2020 și 2021-2027), este probabil ca lista de proiecte prioritare să necesite modificări în timp. În acest sens, recomandăm actualizarea acestora prin adoptarea unei HCL de câte ori este nevoie, cu condiția ca noile proiecte să se subscrie viziunii de dezvoltare, priorităților, obiectivelor specifice și măsurilor cuprinse în documentul strategic.

Pentru monitorizarea implementării strategiei, se propune următorul set de indicatori de rezultat și de realizare imediată, la nivel de obiectiv specific, respectiv de măsură, care vor fi documentați periodic, conform cu metodologia de monitorizare propusă mai sus:

a) Indicatorii de rezultat:

Obiectivul specific	Indicatorul de rezultat	U.M.	Valoarea de bază	Valoarea țintă pentru anul 2027	Sursa de documentare
OS1.1. Asigurarea accesului nediscriminatoriu al populației la infrastructura și serviciile de utilități publice	Gradul de conectare al gospodăriilor la sistemul centralizat de alimentare cu apă	%	0	50	Primărie
	Gradul de conectare al gospodăriilor la sistemul centralizat de canalizare	%	0	30	Primărie
	Gradul de conectare al gospodăriilor la sistemul de distribuție a gazelor naturale	%	80	90	DELGAZ GRID
OS1.2. Asigurarea accesului nediscriminatoriu al populației la infrastructură și servicii educaționale, sociale și cultural-sportive	Speranța de viață a populației	Ani	74	77	INS
	Pondere a populației cu studii liceale și superioare în totalul populației	%	17	25	INS
	Valoarea indicelui de dezvoltare umană locală	Puncte	49	60	Banca Mondială
OS1.3. Asigurarea accesului nediscriminatoriu	Gradul de modernizare al străzilor	%	80	100	Primărie

al populației la infrastructură și servicii durabile de transport	Gradul de modernizare al trotuarelor	%	60	90	Primărie
OS2.1. Sprijinirea investițiilor și a creării de locuri de muncă în sectorul non-agricol	Firme autohtone active în comună	Nr.	25	40	Primărie
	Investitori străini activi în comună	Nr.	0	1	Primărie
OS2.2. Creșterea competitivității sectorului agricol și a veniturilor forței de muncă din domeniu	Mărimea medie a exploatațiilor agricole	Ha	3,3	8	RGA 2020
OS3.1. Reducerea poluării și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Ponderea clădirilor publice reabilitate termic	%	30	80	Primărie
OS3.2. Prevenirea și atenuarea efectelor asociate riscurilor naturale și antropice	Situații de urgență gestionate cu implicarea SVSU	Nr./an	0	5	SVSU
OS4.1. Creșterea eficienței Primăriei de a furniza servicii publice de calitate și de a realiza investiții de interes public	Volumul investițiilor publice realizate în perioada 2019-2027	Mil. Euro	0	8,000,000	Primărie

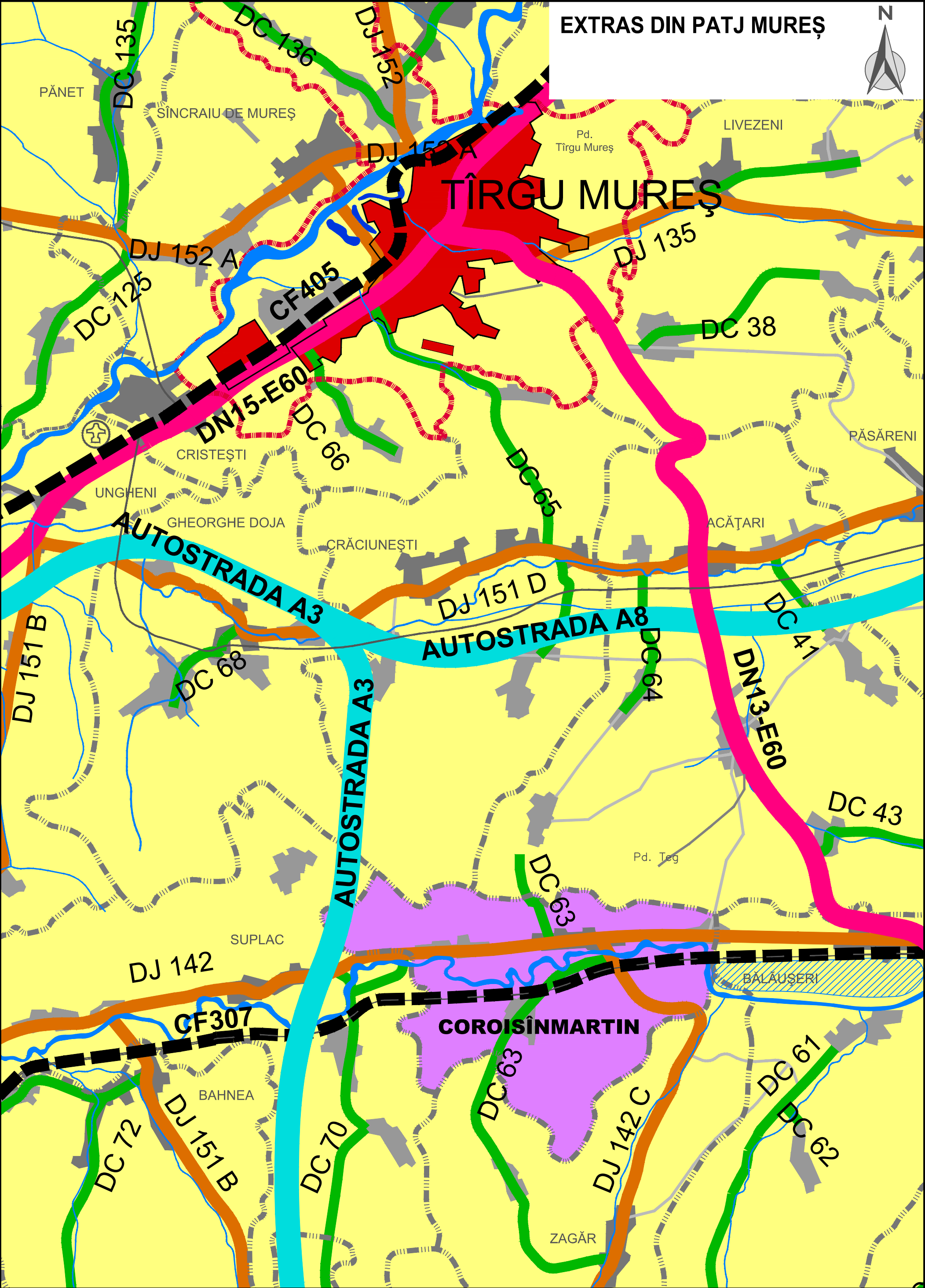
b) Indicatorii de realizare imediată (valoare de referință este zero):

Măsura	Indicatorul de realizare	U.M.	Valoarea țintă pentru anul 2027	Sursa de documentare
M1.1.1. Înfiiințarea rețelei de alimentare cu apă potabilă și canalizare	Lungime rețea de canalizare construită	Km.		Primărie
	Lungime rețea de alimentare cu apă construită	Km.	4	AQUASERV
	Stații de epurare construite	Nr.	1	AQUASERV
M1.1.2. Modernizarea rețelei de distribuție a gazelor naturale	Lungime rețea gaze naturale extinsă / modernizată	Km.	10	DELGAZ GRID
M1.1.3. Modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice și a serviciilor de iluminat public	Corpuri de iluminat montate	Nr.	50	Primărie
	Stâlpi de electricitate montați	Nr.	10	Primărie
	Linii aeriene modernizate	Km.	15	Primărie
M1.2.1. Realizarea de investiții la nivelul infrastructurii educaționale și promovarea formării continue a locuitorilor	Unități de învățământ reabilite, modernizate, dotate	Nr.	3	Primărie
M1.2.2. Dezvoltarea și diversificarea infrastructurii și a serviciilor de asistență socială	Persoane care au beneficiat de servicii sociale în anul curent	Nr.	80	Primărie
	Centre / servicii nou-înființate (inclusiv în PPP)	Nr.	1	Primărie
M1.2.3. Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor de asistență medicală de bază	Unități medicale reabilite / modernizate / dotare	Nr.	1	Primărie
M1.2.4. Dezvoltarea infrastructurii și a ofertei de evenimente culturale-sportive și de petrecere a timpului liber	Evenimente culturale organizate anual la nivel local	Nr.	2	Primărie
	Locuri de joacă amenajate	Nr.	4	Primărie
	Unități culturale construite / reabilite /	Nr.	3	Primărie

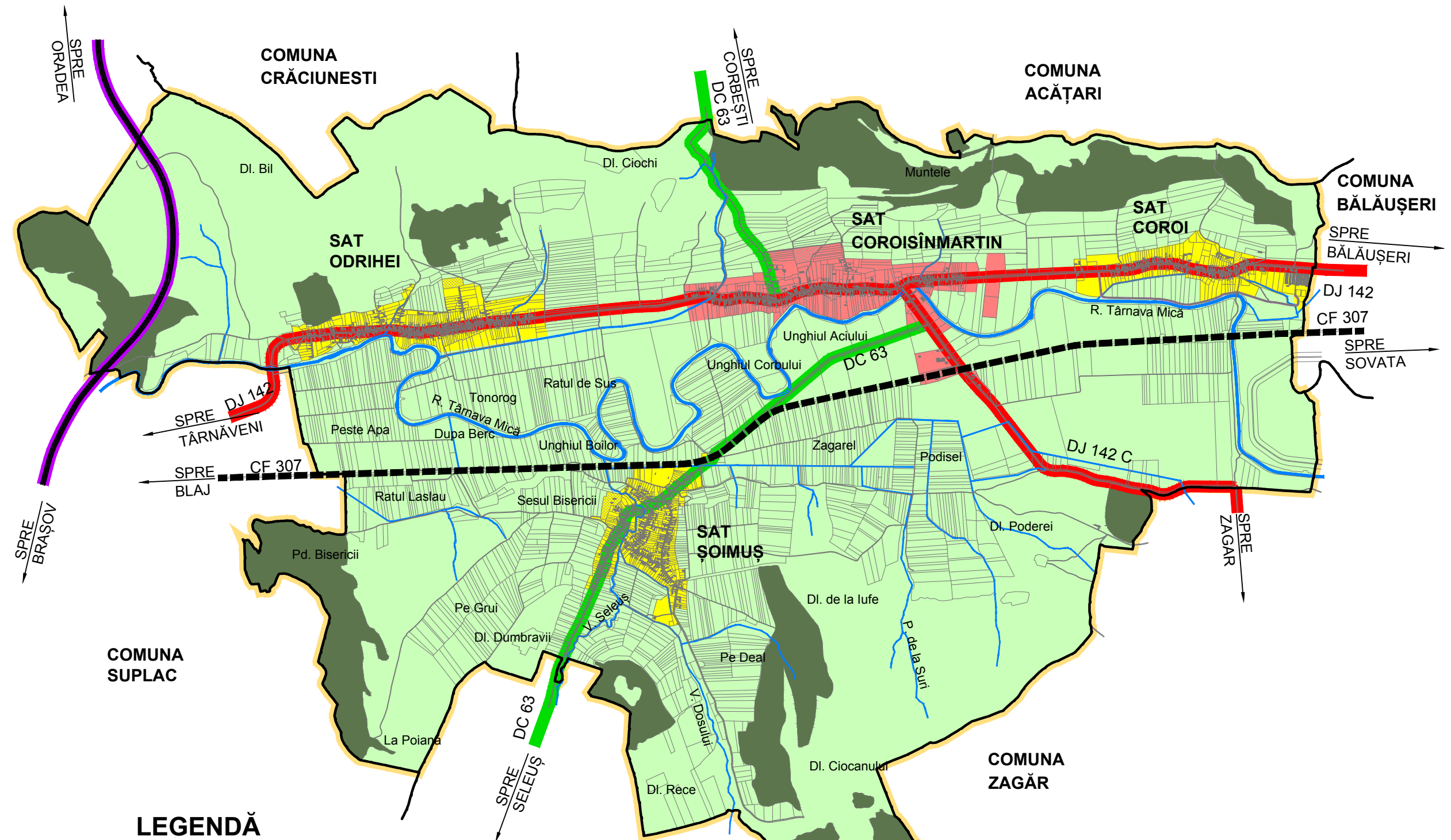
	modernizate / dotate			
	Terenuri de sport construite	Nr.	1	Primărie
M1.3.1. Modernizarea și mentenanța drumurilor de interes local și a străzilor, inclusiv poduri, podețe	Lungime drumuri comunale / de exploatare agricolă / străzi modernizate / reabilitate	Km.	5	Primărie
	Poduri / podețe construite / modernizate / reabilitate	Nr.	3	Primărie
M1.3.2. Promovarea mobilității nemotorizate și a transportului în comun	Trotuare amenajate / modernizate / reabilitate	Km	5	Primărie
M2.1.1. Susținerea întreprinzătorilor existenți la nivel local	Firme existente care au beneficiat de facilități fiscale	Nr.	2	Primărie
M2.1.2. Atragerea de noi investitori în comună	Noi investitori care au beneficiat de facilități fiscale	Nr.	1	Primărie
M2.1.3. Valorificarea patrimoniului natural și construit în scopul atragerii de vizitatori	Număr de monumente istorice clasificate	Nr.	5	Primărie
	Unități de cazare înființate	Nr.	1	Primărie
	Unități de alimentație publică înființate	Nr.	1	Primărie
M2.2.1. Sprijinirea înființării, extinderii și modernizării fermelor vegetale și zootehnice	Exploatații agricole care au beneficiat de sprijin financiar pentru modernizare	Nr.	5	AFIR
M2.2.2. Sprijinirea structurilor asociative din agricultură	Structuri asociative funcționale la nivel local care au beneficiat de sprijin financiar	Nr.	1	AFIR
M2.2.3. Sprijinirea instalării tinerilor fermieri	Tineri fermieri care au beneficiat de sprijin financiar pentru instalare	Nr.	5	AFIR
M2.2.4. Sprijinirea investițiilor pentru procesarea, depozitarea și	Unități de procesare a produselor	Nr.	1	AFIR

comercializarea produselor agroalimentare	agricole care au beneficiat de sprijin financiar			
	Unități de depozitare a produselor agricole care au beneficiat de sprijin financiar	Nr.	1	AFIR
M3.1.1. Implementarea managementului integrat al deșeurilor	Pondere gospodăriilor care au contracte încheiate cu operatorul de salubritate	%	80	ADI ECOLECT
M3.1.2. Creșterea suprafețelor verzi și conservarea biodiversității	Suprafețe care au beneficiat de lucrări de împădurire (inclusiv perdele forestiere) sau de amenajare ca spațiu verde	Ha	1	Primărie
M3.1.3. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și private	Clădiri publice care au beneficiat de lucrări de reabilitare termică	Nr.	7	Primărie
M3.1.1. Implementarea managementului integrat al deșeurilor	Capacitate de producție energie "verde" instalată la nivel local	MW	1	Transelectrica
M3.2.1. Reducerea timpilor de intervenție în situații de urgență	Echipamente de intervenție achiziționate pentru SVSU	Nr.	5	Primărie
M3.2.2. Prevenirea riscurilor naturale și antropice	Lungime cursuri de apă care au beneficiat de lucrări de amenajare	Km	10	Apele Române
M4.1.1. Consolidarea și formarea resurselor umane din administrația locală	Funcționari care au participat la cursuri de formare continuă în anul curent	Nr.	5	Primărie
M4.1.2. Promovarea cooperării interne și externe, inclusiv a	Acorduri de înfrățire încheiate cu alte localități	Nr.	1	Primărie

structurilor asociative și a parteneriatului public-privat	Acorduri de PPP încheiate	Nr.	1	Primărie
	Proiecte finanțate în cadrul GAL	Nr.	3	Primărie
M4.1.3. Investiții în baza logistică și tehnică necesară pentru furnizarea de servicii publice	Echipamente hardware achiziționate	Nr.	5	Primărie
	Programe software achiziționate	Nr.	5	Primărie
	Sedii administrative extinse / modernizate / dotate	Nr.	1	Primărie
M 4.1.4. Planificarea și gestionarea dezvoltării durabile a comunei	Proiecte prioritare implementate în perioada 2019-2027	Nr.	11	Primărie
	Ponderea imobilelor înscrise în cartea funciară	%	100	Primărie

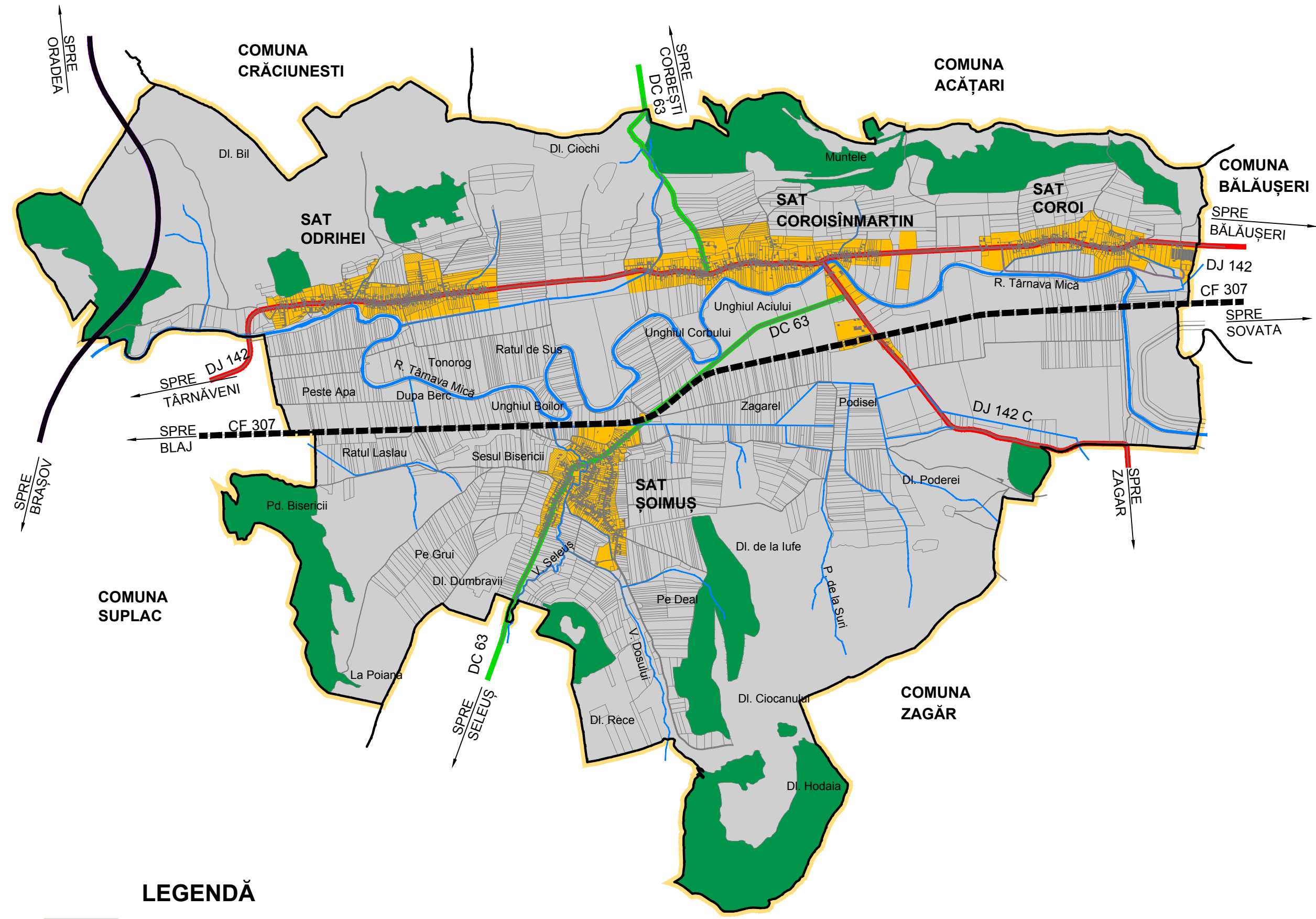
UTILIZAREA TERENURILOR

LEGENDĂ

- SAT REȘEDINȚĂ DE COMUNĂ
- SATE APARTINĂTOARE
- PĂDURI
- TERENURI AGRICOLE PE EXTRAVILAN
- APE

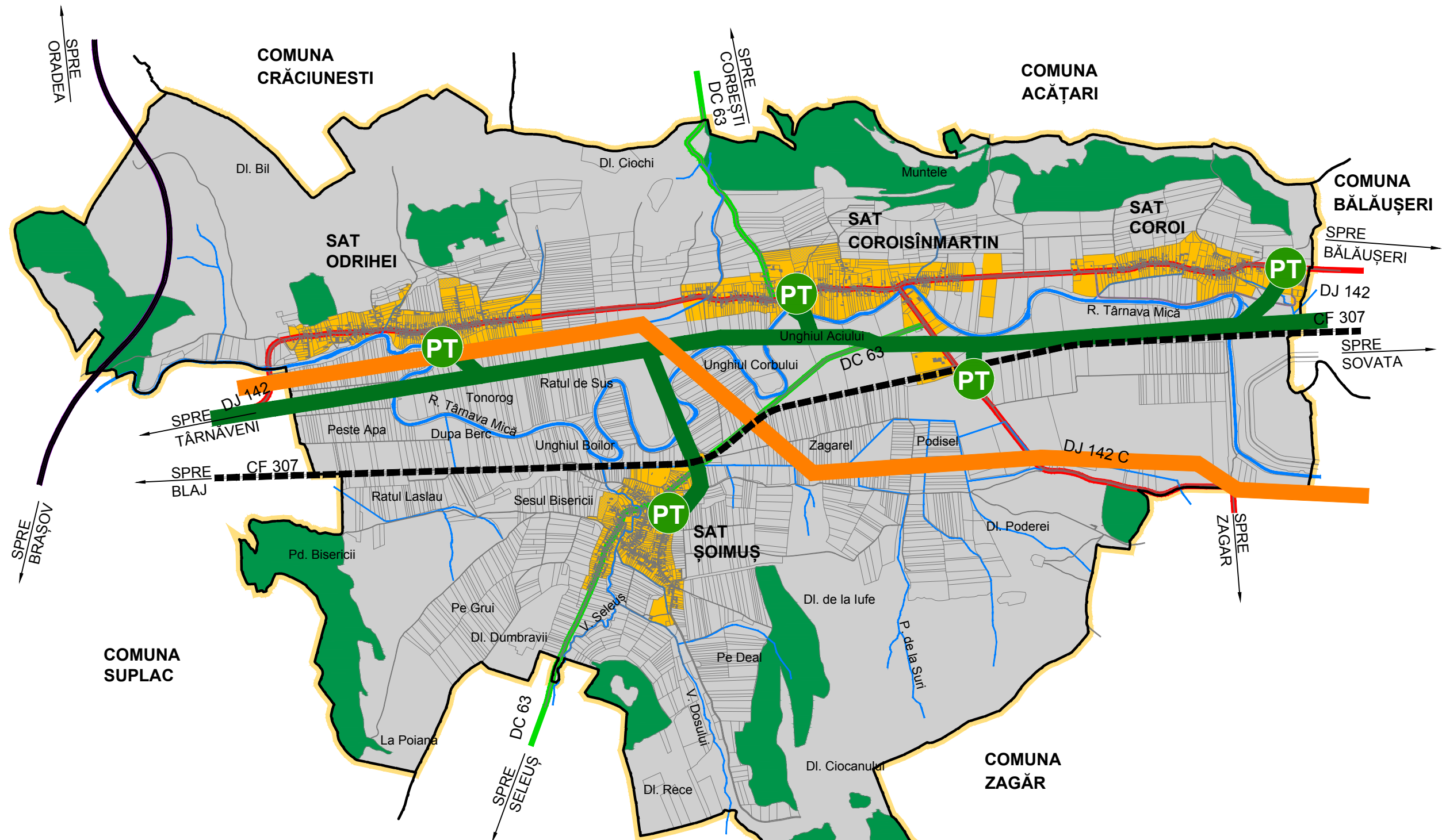
INFRASTRUCTURA EDILITARĂ - ALIMENTAREA CU APĂ

LEGENDĂ

 LOCALITATI NEALIMENTATE CU APA

INFRASTRUCTURA EDILITARĂ - ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ

LEGENDĂ

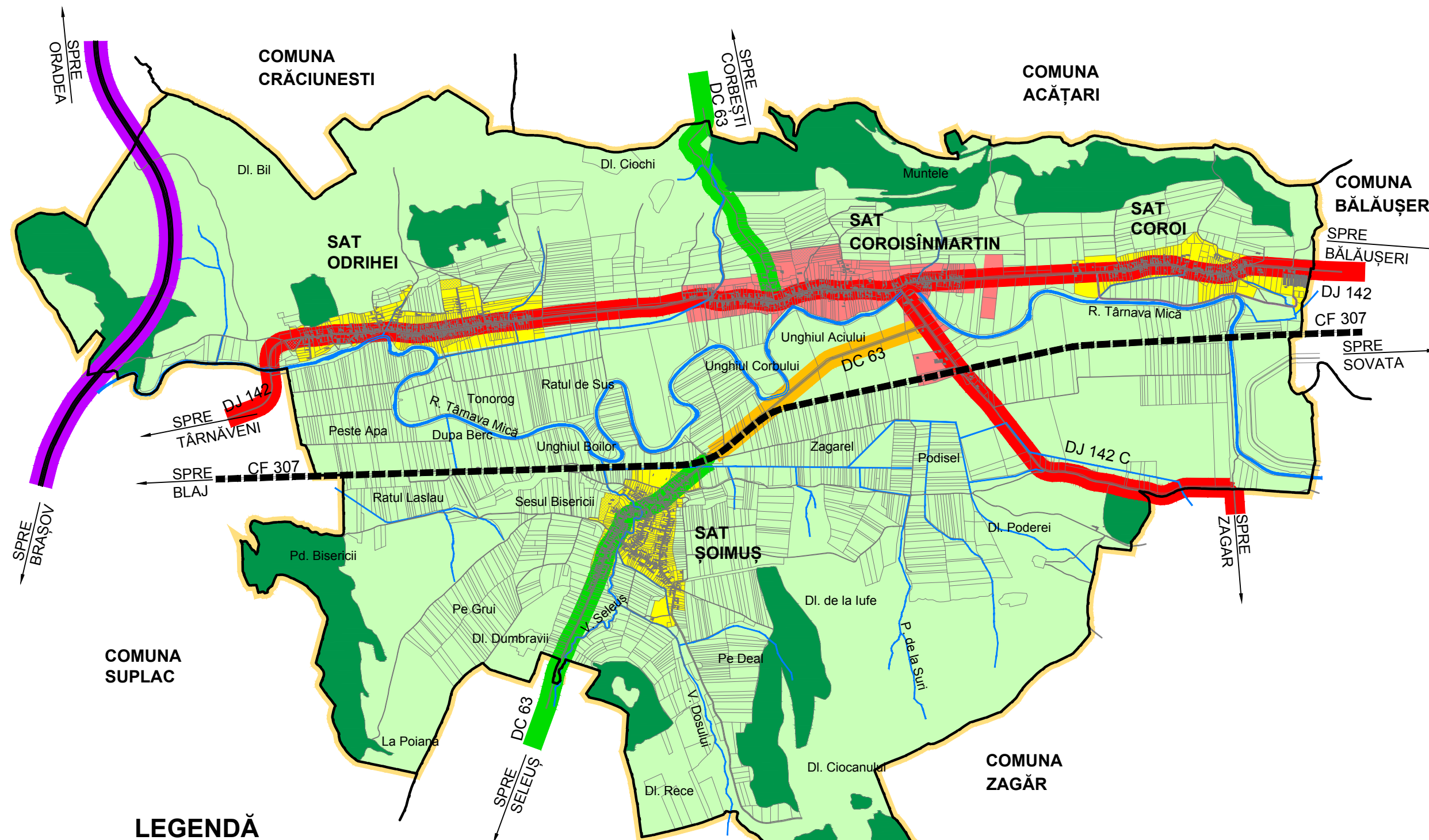

LEA 110 KV

LEA 20 KV

POST DE TRANSFORMARE AERIAN

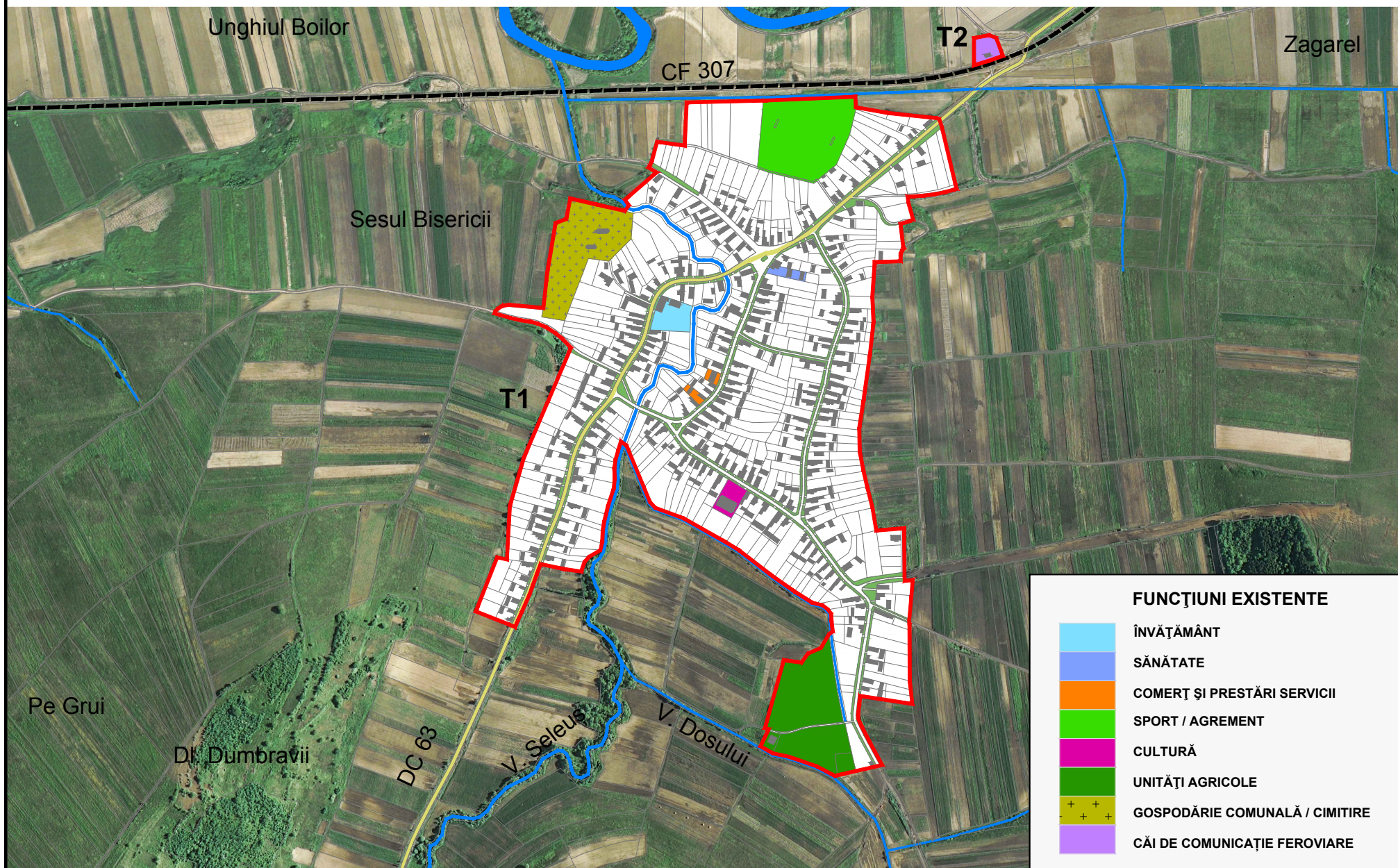
INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

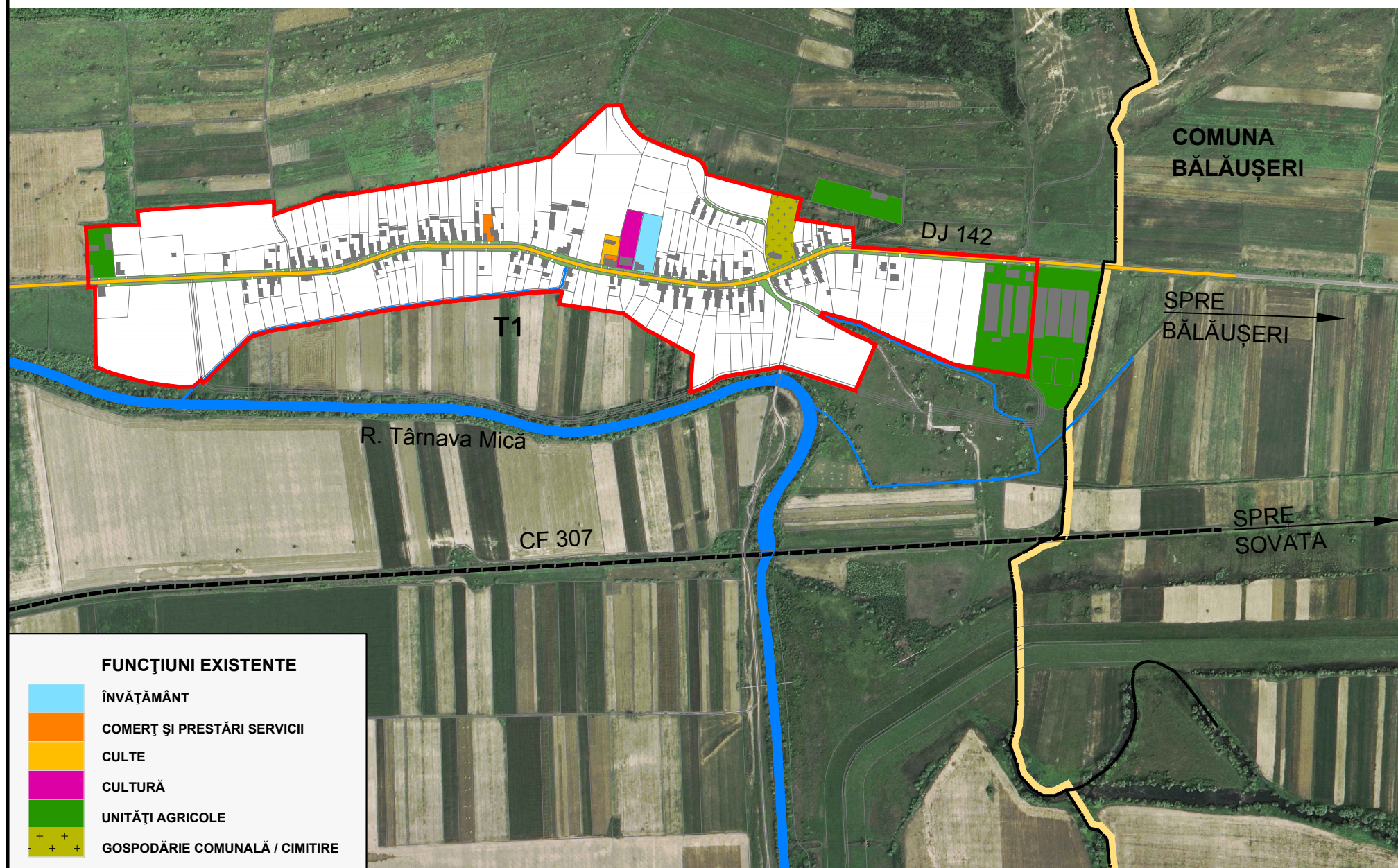
LEGENDĂ

- AUTOSTRADĂ PROPUȘĂ - 1,7 KM
- DRUM JUDETEAN ASFALTAT - 9,8 KM
- DRUM COMUNAL ASFALTAT - 1,7 KM
- DRUM COMUNAL NEASFALTAT - 3,1 KM
- CALE FERATĂ - 6,6 KM

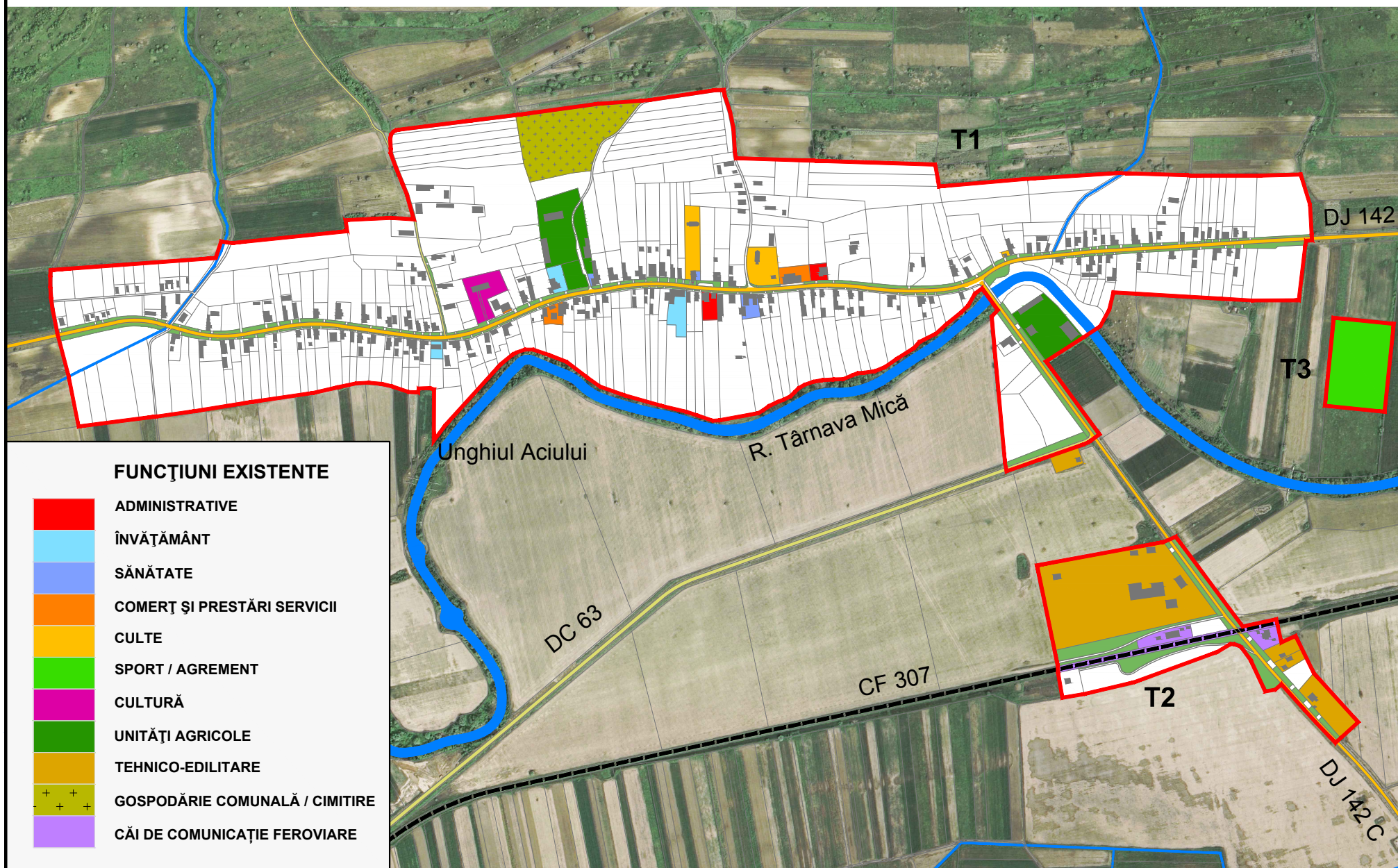
FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT ȘOIMUȘ

FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT COROI

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT COROISÎNMARTIN

FUNȚIUNI EXISTENTE - SAT ODRIHEI

